THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.,
Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 368—3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VIŅČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

WEDNESDAY, 4. OKTOBRIS

LATVIJA
AMERIKA

79. N-RS. TREŠDIENA, 1967. GADA OCTOBER 4, 1967 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VIŅČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St.,
Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368—3239 (redakcijai),
921—7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531—4533
Ņujorkas redakcijas vaditājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vaditāja Z. KĒLERE,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A., tālrunis 486—8975

Latviešu preses biedriba protestē

LITERATIEM PAR UZSTAŠANOS RAKSTNIEKU CĒLIENOS PIENĀKAS ARĪ HONORĀRS

Latviešu preses biedrības valdes sēdē 23. septembrī Ņujorkā pārrunāja Sanfrancisko notikušo ASV rietumkrasta dziesmu svētku rīcības komitejas sēdi, kuŗā spriests par svētku atlikuma sadali, un tās lēmumiem. No presē publicētajiem rakstiem izriet, ka šai sēdē nolemts, ka rakstnieku cēliena dalībniekiem nav maksājami ceļa vai citi izdevumi. Visi LPB valdes locekļi izteica neapmierinātību ar Sanfrancisko rīcības komitejas atzinumu, ka ceļa izdevumu atlidzību var saņemt tikai koristi, bet rakstniekiem viņu rīkoto uzstāšanos bijis iespējams izmantot reklāmai. Tādā gadījumā pastāv iespēja, ka kādā no nākošajiem sarīkojumiem rakstniekiem par uzstāšanos prasīs piemaksāt... LPB valde savu nožēlu par šādu Sanfrancisko rīcības komitejas nostāju izteica šādā paziņojumā, kuŗu nodod atklātībai:

„Ja divainie Sanfrancisko dziesmu svētku rīcības komitejas ierosinājumi — nemaksāt ceļa naudas un honorāru svētku rakstnieku cēliena autoriem būtu tikai joks nevietā, to varētu nodot aizmirstībai. Bet laikam tas tā nav, spriežot pēc ziņām presē. Aizstāvot rakstnieku un citu kultūras darbinieku tiesības uz atlidzību par padarīto darbu, līdzīgi citiem profesionāļiem, Latviešu preses biedrības valde izsaka savu nožēlu, ka neattaisnojamās ceļa naudas atlidzības novilcināšanu Sanfrancisko svētku komiteja mēģina aizbildināt ar atlidzības liegšanu literātiem, un aicina nekavēties segt ceļa un citus izdevumus minētā rakstnieku cēliena dalībniekiem. Tā tas darīts iespēju robežās dziesmu svētku un citos līdzīgos sarīkojumos visur, kur domāts par to rīkošanu arī nākotnē. Jāpiezīmē, ka LPB biedru grupa Sanfrancisko īpaši veicināja notikušo dziesmu svētku sagatavošanu un šim nolūkam veltīja arī savas pagājušā gada Preses balles atlikumu."

Sakarā ar Latvijas dibināšanas 50 gadu atceri nākošajā gadā LPB valde nolēma apmeklēt trīs Ņujorkas laikrakstu redakcijas, informējot tās un lūdzot laikrakstos ievietot rakstus par Latviju. Ņujorkā atlikuši vairs tikai trīs amerikāņu laikraksti. Nolēma arī līdzīgā veidā informēt lielos amerikāņu žurnālus. Šo uzdevumu uzņēmās valdes loceklis K. Pētersons. Cik zināms, tad latviešu izcelsmes darbinieki ir „New York Times", kā arī žurnālu „Life" un „Look" redakcijās.

Kasieŗa V. Irbes ierosinājumā nolēma izstrādāt noteikumus, lai nākošajā Preses ballē varētu vismaz trim žurnālistiem piešķirt atzinības balvu, katru vismaz 50 dol. apmērā. Balvas piešķirtu par žurnālistikas rakstiem šāgada latviešu trimdas preses izdevumos. Apbalvojamos izraudzītu trīs personu žūriju, kas sastāvētu no cienījamiem avīžniecības lietpratējiem vai valodniekiem. Sēdē jau minēja šīs žūrijas komisijas locekļu vārdus, bet tos paziņos pēc attiecīgo personu piekrišanas saņemšanas.

Preses balli Ņujorkā nolēma rīkot nākošā gada 2. martā viesnīcas New Yorker galvenajā zālē, kuŗā vietas ap 600 apmeklētājiem. Šai laikā Ņujorkā parasti bija Kalpaka balle, bet šogad tā nenotiks.

Kasieris V. Irbe ziņoja, ka LPB izdoto marku akcijā ienākuši 1380,95 dol., bet atlikums ir 828,97 dol. Jaunsudrabiņa kapa piemineklim caur LPB valdi savākti 650,75 dol. ar sarakstiem un atsevišķos ziedojumos.

LPB Čikagas un Milvoku kopas ierosmē par biedrības goda biedru izraudzīja Dr. Ansi Karpu, kam nesen piepildījās 75 mūža gadi, bet ierosinājumā tieši valdes sēdē arī rakstnieku Edgaru Ardensu, kas uz 80 mūža gadiem atskatījās 24. novembrī.

Par jauniem biedriem uzņēma Jāni Skujiņu un Erasmus Dean Dyura (? — red.) no Kalifornijas, Aleksandru Liepnieku no Linkolnas un Mildu Matisoni, Jāni Lepsti, Jāni Ķīvīti un Arnoldu Brūveri no Brazilijas.

—vi—

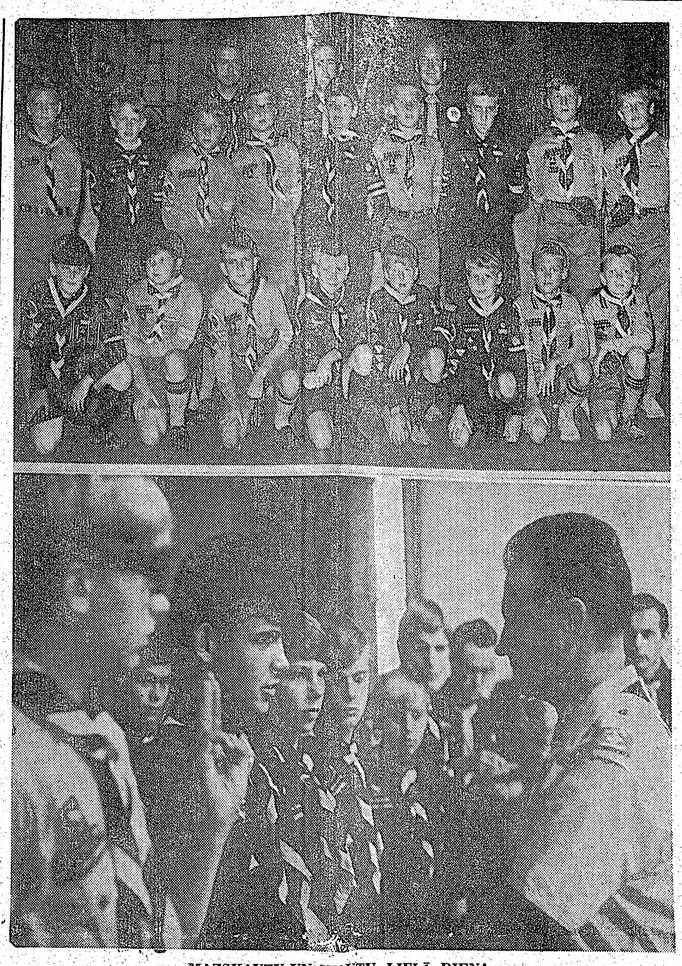

MAZSKAUTU UN SKAUTU LIELĀ DIENA

Augšējā uzņēmumā no kreisās Rīgas (72.) vienības Toronto mazskauti, kas pārgājuši skautu gaitās: priekšā — Andris Leja, Arnis Peīūde, Mārtiņš Stagavs, Uldis Grāvītis, Roberts Memenis, Pēteris Blatchins, Ivars Grīmba un Jānis Plaudis; 2. rindā Gunārs Paukšēns, Egīls Kļaviņš, Andris Paukšēns, Visvaldis Freimanis, Māris Kārkliņš, Alvis Butkēvics, Ģirts Jansons, Pēteris Dzintars un Rūdolfs Strazds; aizmugurē — vadītāji Auseklis Pērkons, Valdis Vāgners un Gunārs Kārkliņš.—Apakšējā uzņēmumā: Vienības dižskautu pulciņa vadītājs Arvids Aldermanis apsveic savas saimes jaunos locekļus Uldi Gaili, Ivaru Ploriņu, Edgaru Šmitu, Arni Puķīti, Andri Suchovu, Tālivaldi Auziņu un citus. Foto: J. Liģers

Apspiesto tautu nedēļa Argentīnā

Ar īpašu dievkalpojumu Metropolitāna katedrālē Buenosairesā 17. septembrī atklāja Apspiesto tautu nedēļu Argentīnā. Bija paredzēts, ka dievkalpojumu vadīs Buenosairesas archibīskaps kardinālis Dr. Kagiano, bet viņa saslimšanas dēļ to darīja monsinjors Segura. Ģērbušies savos nacionālajos tērpos, goda sardzē katedrālē stāvēja apspiesto tautu jaunieši.

Pēc dievkalpojuma apspiesto tautu pārstāvji, monsiņora Seguras vadīti, gājienā devās uz Maija laukumu, kur pie Brīvības pieminekļa nolika vainagu. Še runu teica Argentīnas jauniešu apvienības prezidents Dr. Rodrigo Toranzo un ACEN Buenosairesas delegācijas loceklis lietuvietis Kaferino Juņevics. Jānožēlo, ka svinīgajam notikumam bija nelabvēlīgi laika apstākļi, jo lietus un aukstais vējš kavēja daudzu piedalīšanos.

La Franco Argentina telpās 22. septembrī notika Apspiesto tautu nedēļas svinīgais akts, kuŗu atklāja ACEN Buenosairesas delegācijas vadītājs — Visvaldis Gusts, drošos vārdos prasot atcelt iepriekšējās valdības ārlietu ministra rīkojumu, ar kuŗu Argentīnā dzīvojošie baltieši bija „pārtaisīti" par Pad. savienības pilsoņiem. V. Gusta runu akta dalībnieki vairākkārt pārtrauca spēcīgiem aplausiem. Jācer, ka runas vārdi neizplēnēs gaisā, bet tiks uzklausīti un gūs panākumus.

Pēc V. Gusta runāja pazīstamais argentīniešu politiķis Dr. E. A. Garsija, asos vārdos un loģiskā argumentācijā nosodot komūnismu un prasot radīt sabiedriskas tiesas, kuŗas izmeklētu un, ja vajadzētu, arī tiesātu komūnistu darbību.

Trešā runātāja bija rakstniece E. Rivero-Haedo, kuŗas runa galvenokārt bija veltīta nesen mirušā redaktora Kārļa Zvirgzdiņa piemiņai. Izjustos vārdos viņa klausītājiem tēloja K. Zvirgzdiņu kā neatlaidīgu latviešu trimdas preses darbinieku, kas, par spīti grūtajam eksistences darbam, vienmēr atrada laiku rakstīt arī Argentīnas presē par satvu apspiesto tēvzemi un parādīt komūnisma īsto seju. Salīdzinājumam runātājs minēja Argentīnas politiķus un sabiedriskos darbiniekus, kas arī bijuši trimdā, bet varējuši atgriezties dzimtenē: viņu svešuma dzīve bijusi patīkamāka un mierīgāka, jo tie zinājuši, ka trimda ir tikai īsa laika jautājums.

Pēdējais runātājs bija ACEN Buenosairesas delegācijas vadītāja vietnieks polis Z. S. Kupinskis, kas nolasīja Apspiesto tautu nedēļai veltīto manifestu.

Apspiesto tautu nedēļas sarīkojumi bija atzīmēti visā Argentīnas presē ar rakstiem un attēliem.

F. P.

Globālās vanadžu priekšnieces vēlēšanas

Līdz šim pie DV organizācijas centrālās valdes darbojās pieaicināta vanadžu nozares vadītāja, šai amatā visu laiku esot Anglijas vanadžu pr-cei Marijai Ķeņģei. Viņas ierosinājumā šogad notika vispārējas un aizklātas rakstveida vēlēšanas visā organizācijas darbības mērogā, lai pašas vanadzes izraudzītu savu globālo priekšnieci, kuŗa būs pilntiesīga centrālās valdes locekle. Ievēlētā priekšniece amatā būs līdz 1969. gadam, kad reizē notiks jaunas DV organizācijas priekšnieka un vanadžu priekšnieces vēlēšanas uz 3 gadiem. Šāgada vanadžu priekšnieces vēlēšanām bija nominētas trīs kandidātes.

Rakstveida vēlēšanas Kanadā beidzās 25. septembrī. Piedalīšanās bija samērā niecīga: no 334 vanadzēm nobalsoja tikai 169 jeb 50,3%. Atsaucīgākās izrādījās jaunās DV Sūsenmarijas nodaļas vanadzes, piedaloties vēlēšanās 100%. Sekoja DV Toronto nodaļas vanadzes — 79%, Otavas vanadzes — 77,8%, Albertas — 62,5%, Sadberijas — 61,1%, Druvas nodaļas vanadzes — 57,2% un Manitobas vanadzes — 53,6%, bet 50% apmērā nobalsojušas Niagaras un Sv. Katrīnu vanadzes. Pārējo nodaļu vanadzes globālās priekšnieces vēlēšanās piedalījušās mazāk nekā 50% apmērā.

Balsu skaitīšanu 29. septembrī veica Kanadas DV zemes valdes revizijas komisija pr-ža E. Robežgruntnieka vadībā un konstatēja, ka no nodotajām 169 balsīm viena nederīga. Par DV mēnešraksta vanadžu nodaļas redaktrisi Toniju Krūku (Kanadā) ir nodotas 82 balsis, par līdzšinējo DV CV vanadžu nozares vadītāju Mariju Ķeņģi (Anglija) 53 balsis un par ASV vanadžu pr-ci Verēnu Freiju 33 balsis. Vēlēšanu galīgais izmākums būs zināms oktobŗa beigās, kad DV centrālā valde saņems pārējo zemju vēlēšanu rezultātus. Pirmās neoficiālās ziņas no ASV, kur balsis saskaitītas tikai daļēji, vēstī, ka par M. Ķeņģi nodota 121, bet par T. Krūku 50 balsu.

Vēlēšanu pārsūdzības laiks Kanadā izbeidzās 30. septembrī, nekādiem iebildumiem neienākot.

R. N.

A. Bērziņš turpinās vadīt ACEN latviešu delegāciju

Eiropas apspiesto tautu asambleja (ACEN) 19. septembrī Ņujorkā sanāca savā 14. sesijā, lai apsvērtu pašreizējo politisko stāvokli, izstrādātu iesniegumu Apvienotajām nācijām un ievēlētu amatpersonas nākošajam darbības gadam. Sesiju atklāja ACEN priekšsēdis polis St. Garbonskis, pēc viņa runāja admirālis H. Millers, Latviešu delegācijas vadītājs Alfreds Bērziņš pakavējās pie iesnieguma teksta Apvienotajām nācijām attiekšmē uz nelegālajām tiesībām, kuŗas piesavinājušās komūnistiskās okupācijas varas Austrumeiropas valstīs. Sesijas dalībnieki nosūtīja arī telegrammu ASV prezidentam Džonsonam, atgādinot apspiesto tautu grūto stāvokli un nenokārtoto jautājumu.

Par ACEN priekšsēdi nākošajam darba gadam ievēlēja bulgāru Georgu Dimitrovu, bet par viņa vietnieku albāni Vasilu Germengi.

Latviešu delegāciju turpinās vadīt Alfreds Bērziņš, bet vicepriekšsēža pienākumus veiks Vilis Hazners. Atsevišķajās ACEN komisijās no latviešu puses piedalīsies: ģenerālkomisijā — A. Bērziņš un P. Ramans, politiskajā komisijā A. Klive un V. Hazners, informācijas komisijā — P. Ramans, bet saimniecības un sociālajā komisijā V. Hazners.

Alfreds Puķīte

Mums katram roka jāpieliek

lai lielais darbs uz priekšu tiek: Latvijas dibināšanas 50 gadu atzīmēšanas plāns ar tā dažādajiem projektiem. Šī plāna centrālo daļu veido Amerikas latviešu apvienības programma. Tā ir daļa, kuŗu īstenos ALAs valde ar saviem birojiem vai pašas valdes organizētās akcijās, kuŗas vienai organizācijai vai vienam latvietim „pagastam" nav pa spēkam. Programma izpaužas divās plāksnēs:

Pirmās motto ir: Paudīsim Latvijas likteni pasaulei. — Rādīsim latviešu tautas tieksmi pēc brīvības. Šajā daļā ietelp sekojoši projekti:

1a) Dokumentāciju kopojums par Latviju no 1918. gada līdz šaidienai. 1b) Brošūra par Latvijas likteni. Pamatmanuskripts tai jau pabeigts latviešu valodā, un to pēc pielāgošanas mērķa prasībām tulkos franču, spāņu, un angļu valodā. Brošūra būs 65 — 80 lappušu bieza ar vairākām ilustrācijām. To iespiedīs 8000 — 10.000 eksemplāros angļu valodā, 6000 eks spāņu un 4000 eks. franču valodā. 1000 brošūru iespiedīs grāmatas veidā — cietos vākos — bibliotēkām un valstsvīriem.

2) Delegācijas uz ārzemēm. „Kliedziet, jūs brīvībā esošie, mēs to nevaram un mūsu sauciens neviens arī nedzird," rakstīja tautieši no Sibirijas. Šī būs daļa no mums uzticētās atbildības. Vispirms delegācijas plānotas uz 10 Dienvidamerikas valstīm. Delegācijā domātas tās personas, no kuŗām vienai būtu jābūt politiskam darbiniekam, otrai — kādai dāmai, bet trešajai — jaunākās paaudzes pārstāvim.

3) Skaņu plates ar latviešu mūziku un politisku tekstu. Plānotas 3 — 5 plates, kuŗas būtu izmantojamas vietējām raidāmstacijām.

4) Medaļas valstsvīriem, ar kuŗām godinās senātorus un kongresmeņus, kā arī citas politiskās dzīves un citādi ievērojamas personas, kas atbalstījušas mūsu brīvības centienus.

5) Sovjetologu kongress. Plānots pulcināt zinātniekus un redzamas personas, kas ar šo jautājumu nodarbojas kopīgām studijām par Baltijas valstu stāvokli. Šī kongresa materiāli kalpotu mūsu nākotnes mērķiem.

6) ALAs kongresa politiska izmantošana ALAs kongresa laikā, kas notiks 1968. gada oktobrī Vašingtonā, ASV galvaspilsētā, noliks vainagu pie Nezināmā karavīra kapa Arlingtonas kapsētā. Notiks īpašs dievkalpojums pie Linkolna pieminekļa vai kādā no Vašingtonas katedrālēm, pēc tam gājiens uz Balto namu, lai ASV prezidentam nodotu baltiešu memorandu. Sekotu valstsvīru godināšana.

7) Kultūras daļas informācijas brošūra — paraugā līdzīga, kāda bija pasaules izstādē Ņujorkā — izmantošanai ikvienā sarīkojumā, kuŗā piedalās cittautieši.

Programmas otrai plāksnei dots motto: Atcerēsimies savu tautu un kultūru! Še plānoti sekojoši projekti:

Ceļojoša latviešu kultūras izstāde, kuŗas mērķi ir modināt cittautiešu interesi par Latviju un latviešu tautas likteni, atgādināt, iecelt un parādīt neatkarīgās Latvijas un mūsu tautas sasniegumus, it sevišķi jaunākajai paaudzei, un stiprināt latviešu kopīgo gribu un apņemšanos atgūt Latvijas valsts neatkarību. Izstāde būs pārvietojama. To paredzēts sakomplektēt Ņujorkā un atklāt 1968. gada janvārī vai februārī. Izstāde atspoguļos izcilāko latviešu kultūrā, saimnieciskajā un politiskajā dzīvē Latvijas neatkarības un trimdas laikā.

2) Atbalsts ALAs kultūras biroja plānotajām grāmatām „Trimdas izdevumu bibliografija", „Latviešu zinātne trimdā", „Latviešu mākslas vēsture" un „Jaunākās latviešu literātūras vēsture".

3) Izglītībai un latviešu skolām. ALAs izglītības un skolu birojs rīkos jaunatnes sacensību par tematu „Latvijas 50 gadu tautu pašnoteikšanās tiesību skaidrojumā", apbalvos labākos latviešu skolu audzēkņus par zināšanām latviešu valodā, Latvijas vēsturē un ģeografijā, izdos latviešu skolu albumu.

4) Sporta laukā organizēs baltiešu draudzības sacīkstes un izdos grāmatu par latviešu sporta dzīvi un sasniegumiem.

Mūsu visu uzdevums ir īstenot Latvijas dibināšanas 50. gadadienas plānu. Tādēļ vajadzīgi līdzekļi, neieskaitot tehniskos izdevumus, vismaz 100.000 dol. apmērā šī lielā plāna paveikšanai. Finanču komiteja sagaidā, ka ikviens turīgāks tautietis, kam pieder kāds ienesīgs uzņēmums „ziedos ne mazāk par 1000 dol., akadēmisko izglītību ieguvušie, kuŗi strādā savā profesijā, 100 — 1000 dol., atkarā no rosības un latvieša sirds. No latviešu organizācijām atsevišķajos „pagastos" mēs sagaidām papildinātus un korrigētus adrešu sarakstus vēstuļu akcijai un pašu organizāciju ziedojumus, tām sarīkojumu atlikumus un 1968. gada budžetā paredzēt līdz 5% Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres plāna realizēšanai. To pašu mēs sagaidām no mūsu baznīcām, jo šāds ierosinājums pacēlies no pašu draudžu darbinieku vidus, tāpat kā 18. novembŗa dievkalpojumu kollektes nodošanu plāna financēšanai. Mēs sagaidām, ka visas latviešu kreditsabiedrības un palīdzības fondi no saviem atlikumiem dos bagātīgi. No latviešu lieluzņēmējiem mēs sagaidām, ka viņi seko rūpnieka R. Hirša piemēram un ka viņu devums rakstīsies ar četrām nullēm. No tautiešiem mēs sagaidām, ka ģimenes ar diviem strādājošajiem dos 50 dol., pārējās 25 dol.

Ar 1. oktobri ALAs finanču komiteja uzsākusi šo plašo ziedojumu akciju, kuŗas pirmo fazi cer pabeigt līdz šāgada 18. novembrim, jo nevienu no plānotajiem projektiem nav iespējams uzsākt, nezinot, ar kādiem līdzekļiem var rēķināties. Tādēļ mums katram sava roka jāpieliek.

Atbalstīs etnisko grupu veco ļaužu mītnes

Ontario provinces premjērs Dž. Robarts 30. sept. Skyline viesnīcā bija sasaucis preses konferenci, kuŗā aicināti bija arī etnisko laikrakstu pārstāvji. Kaut preses konference notika provinces parlamenta vēlēšanu ēnā, tajā tomēr nepacēlās politiski „āķīgi" jautājumi, bet žurnālistu galvenā interese bija pievērsta saimnieciskajam un izglītības laukam.

Jautāts par nekustamu īpašumu hipotēku procentu likmes paaugstināšanu, premjērs izteicās, ka tā kļuvusi nepieciešama sakarā ar vispārējo saimniecisko stāvokli, kuŗu provinces valdība maz var ietekmēt. Valdība tomēr apsver iespējas lēto dzīvokļu māju būves atbalstīšanai. Tāpat izglītības jautājumus, par cik tie skaŗ nodokļu maksātājus, izlemj gandrīz vai katrā parlamenta sesijā. Lielāko pilsētu iedzīvotāju skaitam Ont. provincē un Kanadā vispār strauji augot, jaunu skolu būve prasa lielus izdevumus, bet tie ir zemāki nekā privāto māju vai rūpnīcu būvēm. Pilsētu straujā attīstība ietekmē arī provinces medicīniskās palīdzības plānu, tādēļ tā pilnīga izveidošanu, ietverot arī zobārstniecību un iegādāto medikamentu atmaksu, prasīs zināmu laiku.

Uz mūsu laikraksta pārstāvja jautājumu, kā provinces valdība raugās uz etnisko grupu vēlēšanos izbūvēt savas patstāvīgas veco ļaužu mītnes, premjērs Dž. Robarts izteicās, ka provinces valdība sniegs iespējamo atbalstu kā materiāli, tā arī juridiski un morāli. Kā zināms, mūsu LNAK jau vairākkārt apsvērusi iespējas veco ļaužu mītnes ierīkošanai, bet vienmēr atdūrusies uz grūtībām. Tāpat bijis arī vairākām draudzēm, kuŗām pat jau uzkrāti ievērojami līdzekļi veco ļaužu mītnes fondos. Premjēra labvēlīgā atbilde zināmā mērā pārsteidz, bet liekas, ka pašreizējos apstākļos būtu, varbūt, lietderīgi, ja vēlētāji par to apjautātos arī sava iecirkņa kandidātiem un tā nodrošinātu zināmu aizmuguri eventuālām turpmākajām sarunām.

R. N.

Maskava piemuļķojusi britu raidītāju

Kaut padomju „paradīzes" iespaidu sfairu no brīvās pasaules šķir ne vien Berlīnes mūris un tikpat hermētiski noslēgtas un stingri apsargātas citas robežas, palaikam no viņpuses tomēr izkļūst pa vēstij, kas sniedz mums ieskatu padomju patiesajā dzīvē un liecina, ka tajā kopš 1917. gada revolūcijas laika nekas nav grozījies. Visas runas par to, ka komūnisms kļuvis liberālāks un cilvēcīgāks, ir tikai kārtējie meli un propaganda, reizē arī Rietumu maldu.

Nesen briļu laikrakstos parādījās dažas no padomijas izkļuvušas ziņas par apcietinātajiem un vergu darba nometnēs ieslodzītajiem rakstniekiem Andreju Siņavski un Jūliju Danielu. Abi savā laikā publicēja dažus savus darbus ārzemēs ar pieņemtiem vārdiem, un par šo lielo „grēku" nu jau pavadījuši ap 300 jūdžu no Maskavas attālajā Potmas „labošanas" nometnē pusotru gadu. Padomju vara cerēja, ka rakstnieki tur vientulībā ātri vien tiks aizmirsti, bet noticis tieši pretējais — Siņavska un Daniēla vārdi kļuvuši visā pasaulē par simbolu tam, kas Pad. savienības pilsoņus sagaida, ja viņi iedomātos, ka valstī īstenībā pastāv vārda un runas brīvība, kā tas rakstīts konstitūcijā. Konkrētajā gadījumā Siņavskis un Daniēls par šo „maldīšanos" saņēma 7 resp. 5 gadus ieslodzījuma sodu.

Bet Kremļa vīri labi apzinās, ka ar šo tiranniju lielā mērā paši sev nodarījuši jaunumu. Tāpēc jau kopš prāvas sākuma viņi centušies klusināt pasaules ignumu un sašutumu. Spriežot pēc kāda raksta „Daily Mail", viņiem tas daļēji arī izdevies, pat iznerrojot un piemuļķojot britu raidītāju BBC. Laikraksts piemetina, ka savā laikā, kad Pasternaks krita nežēlastībā par „Doktora Živago" publicēšanu ārzemēs, viņa aizstāvēšanai Pad. savienībā nepacēlās neviena balss, turpretim, kad labi slēptā Siņavska un Daniēla apcietināšana tomēr kļuva zināma, Maskavā notika studentu demonstrācijas. Kad sākās abu rakstnieku prāva, tā tiesnešos radīja samulsumu, jo apsūdzētie par vainīgiem neatzinās, bet aizstāvējās ar taisnības un patiesības pierādījumiem. Kaut bija izmantoti visdrastiskākie līdzekļi, lai prāvas norise nekļūtu zināma tautai (un par to nevarēja būt nekādu šaubu, jo prāvas gaitai atļāva sekot tikai dažām izredzētām personām, noraidot visus ārzemju korespondentus un pat pašas padomju preses referentus), ir tomēr izdevies pilnībā fiksēt tiesas gaitu un vienu šīs dokumentācijas kopiju pat slepeni izvest no Pad. savienības, lai prāvas norisi publicētu ārzemēs („On Trial", Collins un Harvill Press).

Bija jau zināms, ka padomju oficiālā versija par prāvas gaitu neatbilst īstenajai norisei, tā bija „nolakota", kā jau tas noticis daudzos citos gadījumos. Tagad dienas gaismā iznirušas lietas, kuras grūti pat iedomāties. Tā, piemēram, tiesnesis noraidījis vienīgā pielaistā aizstāvības liecinieka nopratināšanu, ar to atņemot tam iespēju izteikties par labu apsūdzēto publicētajām grāmatām. Tagad arī kļuvis zināms, ka šis liecinieks vēlāk atlaists no darba Maskavas universitātē.

Līdz šim arī nezināms, ka piespriestie augstie sodi izsaukuši plašus protestus arī pašā Pad. savienībā. Notiesāto dzīvesbiedres, riskējot ar represijām, sūtījušas protesta vēstules padomju valdībai, partijas vadībai un laikrakstiem „Pravda" un „Izvestija". Lieki piebilst, ka tās nekad nav publicētas. Daniēla dzīvesbiedre savē vēstulē žēlojusies, par rupju apiešanos ar viņas vīru vergu darbu nometnē. Par to plašāk raksta britu laikraksts „The Observer", uzsverot, ka pašreizējie apstākļi vergu nometnēs Pad. savienībā nebūt nav labāki kā Staļina laikā.

Kopskaitā 63 padomju rakstnieku apvienības biedri rakstījuši augstākai padomei, nosodot Siņavska un Daniēla tiesāšanu un pieprasot abu atsvabināšanu. Arī daudzi citi intelektuāļi rakstījuši vēstules, kaut arī tās nekad nav publicētas, bet to noraksti tomēr gājuši no rokas rokā. Lai še atceramies arī Staļina meitas Svetlanas vārdus: „Notikušā prāva dziļi savilņoja padomju intelektuāļus, un es pati zaudēju ticību, ka mēs jebkad kļūsim liberālāki."

Nav šaubu, ka komūnistu vadoņi tomēr bija nobažījušies par iespaidu, kādu šī tiesāšana radīja, un viņu cenšanās šo iespaidu mazināt ir spilgts piemērs komūnistu taktikai.

Ir raksturīgi, ka tieši pāris dienu pirms prāvas sākšanās Valeriju Tarsi visai ātri izlaida no Maskavas, atļaujot netraucēti doties uz Anglijas galvaspilsētu Londonu. Kādēļ šāda pēkšņa labvēlība? Pirmkārt, šī rīcība saistīja visas pasaules uzmanību, palīdzot to novērst no Siņavska un Daniēla; otrkārt, dodot Tarsim brīvību, radīja iespaidu, it kā tas noticis padomju režīma liberalizēšanās dēļ. Bet viss bija tikai māņi, tāpat kā nesenās baumas par Siņavska un Daniēla atbrīvošanu, ja vien tauta par to neceltu lielu „troksni". Līdzīga spēlīte atkārtojas arī tagad — abus it kā atbrīvošot saskarā ar oktobŗa revolūcijas svētkiem.

Bet tā jau ir komūnistu vecu vecā taktika — modināt cerības, ja cietīs klusu. Tā notika arī ar Pasternaka draudzeni Ivinskaju (Laras prototipu, „Dr. Živago"), kuŗu apcietināja pēc viņa nāves. To piedzīvoja arī dzejnieks Josifs Brodskis, kuŗu izsūtīja uz Arktiku. Abu aizstāvjiem norādīja ja „ciest klusu", bet klusēšanai apcietināto atbrīvošana tomēr nesekoja. Mazliet citā veidā šo pašu paņēmienu izlietoja arī britu „spiega" Džeralda Bruka gadījumā, tomēr arī Bruks vēl arvien atrodas padomju apcietinājumā.

Kā pēdējo šīs „klusu ciešanas" upuri laikraksts piemin britu raidītāju BBC. Aprīlī BBC bija ieskaņojis televīzijas raidījumam rekonstruētu Siņavska un Daniēla prāvas gaitu, kuŗu bija paredzēts noraidīt jūnijā, tomēr šo nodomu atmeta. Nekādi paskaidrojumi par šo rīcību nav sniegti, bet klīst valodas, ka tas darīts tādēļ, ka raidījums varētu aizkavēt abu rakstnieku atbrīvošanu. Šai „klusēšanas" periodā BBC nodibināja sadarbību ar padomju televīzijas raidītāju, pie kam krievi apsolīja piedalīšanos britu iecerētajā raidījumā „Viena pasaule". Iesāka arī priekšdarbus raidījumiem no t. s. dvīņu pilsētām — Sočiem Pad. savienībā un Torkijas Anglijā, kā arī plānoja īpašu oktobŗa revolūcijas 50 gadu atceres raidījumu, sakarā ar kuŗu bija paredzēts britu pārstāvju brauciens uz padomiju. Visi tie bija „draudzības" faktori pamatojumam atlikt projektēto Siņavska un Daniēla prāvas pārraidījumu televīzijā, pret kuŗu krievi bija izrādījuši tik lielu jūtīgumu. Ar šo pielabināšanās un iztapšanas taktiku britu raidītājs tomēr nekā nepanāca, jo krievi pēkšņi savas domas mainīja un no sadarbības atteicās, atsaucot piedalīšanos raidījumā „Viena pasaule", tāpat „dvīņu pilsētu" raidprogrammu un arī britu pārstāvju vizīti. Pēc šīs izmerrošanas BBC tagad izšķiries Siņavska un Daniēla prāvas norisi šāgada beigās tomēr televīzijā noraidīt. Raidījuma ttiulēšums būs „The First Freedom".

Laikraksts piezīmē, ka krieviem vai nu nejaušības dēļ, vai arī pēc „plāna un grafika" pagaidām izdevies novērst vienas viņu zemē notikušas netaisnības apliecinājuma parādīšanos atklātībā, bet ironizē, ka tā vietā, lai tagad uzklausītu krievu rājienus un „sunīšanu", BBC būtu darījis prātīgāk, ja pats būtu attei cis padomju piedalīšanos „Vienā pasaulē", norādot, ka tā nav vēlama, kamēr nebūs atsvabināti Siņavskis un Daniēls. Krievus vajadzētu kauninât, kamēr tie sāk rīkoties kā civilizētai valstij pienākas, — raksta britu laikraksts. Bet — tās gan ir un paliks veltīgas cerības...

A. P.

LATVIJA

79. N-RS. TREŠDIENA, 1967. GADA 4. OKTOBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — **Alfrēds Vinčels**, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — **Silvija Ancāne**, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3239

Iekšlietu redaktors — **Rūdolfs Norītis** 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — **Valdis Teteris**, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — **Pauls Strante**, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $.4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā 0 1.60, bet tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

VĒLREIZ BALTIJAS PASTMARKAS LIETA

Tieši pēdējās dienās saņemtas vēstules, kuŗās izteiktas bažas, vai ASV kongress ir īstā vieta, kur izdarīt spiedienu Baltijas valstu dibināšanas 50 gadu atceres veltītas pastmarkas izdošanas lietā, jo šādu atceres marku jautājumu izšķir ASV pasta ministrija — Citizen's Stamp Advisory Committee. Ir fakts, ka līdz 1946. gadam šādu pastmarku izdošanu izšķīra kongresā, iesniedzot un pieņemot attiecīgu likumu, līdzīgu tam, kādu arī Baltijas pastmarkas lietā šogad iesnieguši kongresmeņi Dervinskis, Pucinskis un Dingels. Lai atvieglinātu darba slodzi, kongress 1946. gadā šī jautājuma izšķiršanu nodeva augstāk minētajai iestādei.

Ar to tomēr nav teikts, ka kongress nedrikstētu ierosināt un pieņemt kādu rezolūciju pastmarku izdošanas jautājumā. Minētais fakts nozīmē vienīgi to, ka parasti kongress to nedara. Šai jautājumā senātors Persijs paskaidrojis, ka līdzšinējā pieredze rāda, ka augstāk minētais iestādījums vienmēr pieņēmis pozitīvu lēmumu, ja bijis skaidri saskatāms kongresa locekļu atbalsts, neatkarīgi no tā, vai iesniegtā rezolūcija vai likumprojekts kongresā nācis nobalsošanā vai arī palicis kongresa īpašās pasta komisijas aktos.

Tādēļ ikviena vēstule kongresam ir ļoti nozīmīga, bet vēl nozīmīgāka ir kongresmeņu atbilde, ka viņi savu atbalstu šādas pastmarkas izdošanai paziņojuši pasta ministrijai. Tagad, kad mums jau nodrošināts prāvs kongresa locekļu atbalsts, būtu ieteicams rakstīt arī Citizen's Stamp Advisory Committee (c/o Postmaster General, Washington, D. C.), bet reizē vēlreiz rakstīt visiem tiem kongresa locekļiem, kas solījuši savu atbalstu, ja pastmarkas jautājums nāks nobalsošanā, bet nav pateikuši, ka savu nostāju paziņojuši arī pasta ministram, lūdzot viņus savu atbalstu paziņot arī pasta ministram, tāpat iesniegt vai atbalstīt jau iesniegtos likumprojektus, kuŗu eksistence pasta ministram zināma.

V. Korsts, Čikagā

☆

VAI BOSTONIEŠI JAU DEVUSIES PIE MIERA?

Agrāk Bostonas latviešus uzskatīja par cīnas karoga nesējiem, kad kāda nodibinātā organizācija savos statūtos kā vienu no galvenajiem punktiem minēja Latvijas atbrīvošanas sekmēšanu. Daudzi raudzījās uz Bostonu kā teicamu paraugu, gūstot no tās pat ierosmes savām kolonijām. Bet — tā reiz bija. Tagad jūtams citāds gars. Visi dus kā Skalbes pasakā „Kā es braucu Ziemeļmeitas lūkoties". Vai bostonieši aizmirguši? Vai paguruši? Pēdējos divos gados viņi nav vairs atzīmējuši pat Appsiesto tautu nedēļu ar kādu sabiedrisku programmu, šogad nekā nedaris arī boļševiku revolūcijas 50. gadadienas nosodīšanai. Ir it kā aizmirsies, kas jādara, un biedrību kungiem nav laika pat izlasīt savu biedrību statūtus, lai zinātu savu pienākumu.

Visas organizācijas ir izsūtījušas savus „rudens sezonas" apkārtrakstus, bet nevienā nav atrodams aicinājums rakstīt vēstules ASV senātoriem un tautas vietnieku nama locekļiem Baltijas pastmarkas lietā. Biedrības pašas it kā esot gan vēstules nosūtījušas, bet — kādēļ kautrējas atcināt un skubināt savus biedrus to darīt? Ir taču jārakstа katram tautietim, jo otrreiz šādas izdevības nebūs! Kad jautāju vietējam mācītājam, kas algotu darbu ārpus baznīcas nestrādā, vai arī viņš vēstules jau nosūtījis, saņēmu atbildi: „Lai jau raksta tie, kam valrāk laika." Vienaldzība vai lielmanība, bet tas pats mācītājs var piedzīvot, ka kādu reizi baznīca var būt tukša, un kā viņam patiks, ja izskaidrojumam atbildēs: „Lai iet uz baznīcu tie, kam vairāk laika"?

Pēteris Salna, Bostonā

☆

BRĀĻU KAPU LIETĀ

Latviešu kaŗa invalidu apvienība ASV Katskilu kalnos, Ņujorkas pavalstī, izbūvē Brāļu kapus, aicina iepirkt kapu vietas un nesen rīkoja „globālu" loteriju, izsūtot lozes pat uz tālo Austrāliju. Brāļu kapi mūsu atmiņā saistīti ar kaut ko cēlu, skaistu un lielisku — kādi tie dzimtenē bija izveidoti. Bet vai tādēļ pasākums iederas še svešumā? Nezinu. Varbūt. Galu galā šie paliks ar vietēju nozīmi, jo — cik būs to, kas vēlēsies šajos svešuma „Brāļu kapos" atdusēties? Visos lielākajos latviešu centros mūsu draudzes pa lielākai daļai iepirkušas savus kapu nodalījumus, un tur tad savus aizgājējus apbedī. Tur rīko kapu svētkus, turp piederīgie aizstaigā, apkopj kopiņas un pakavējas dažu labu brīdi. Kādas iespējas būs aizbraukt uz LKIA „Brāļu kapiem"? Cik reižu to varēs izdarīt, piemēram, Čikagas, Mineapoles u. c. vietu tautieši, nemaz nerunājot par rietumu krastu?

Tad par lepnā nosaukuma „Tautas loteriju". Arī man pienāca lozes no vairākām vietām. Bija vien jāpērk, citādi ieskaitītu skopajos. Rīkojot loterijas, jādod tomēr arī kaut kas pircējiem atpakaļ. Šai gadījumā lielākais laimests bijis 500 dol. (faktiski 375 dol.). Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudze arī rīkojusi loteriju, kuŗā lielākais laimests bijis 1000 dol; Gaŗezers rikoja loteriju, kuŗā lielākais laimests bija vācu tautas vāģis. Atdot atpakaļ tikai sīkumus un paturēt vairāk nekā 10.000 dol. pašu vajadzībām, tas, lūk, ir tāds kā „globāls kauns". Vai loterijas rīkotājiem nerodas tāda sajūta? Sabiedrība būtu tiesīga zināt, cik liela bijusi laimestu kopīgā vērtība, cik saziedoti un kādi iegādāti par skaidru naudu. Gaidīsim jo drīz skaidrus norēķinus.

Bez tam — domāju, ka arī LKIA vajadzētu pielikt savas rokas pie daudzajām vēstuļu akcijām un Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres organizēšanas. Aizmirsīsim uz brīdi lokālos pasākumus un koncentrēsim visus spēkus vienam lielam kopīgam mērķim!

Kaŗavīrs bez nopelniem un goda zīmēm

Latvieši trimdas kaleidoskopā

☆ Uz 75 mūža gadiem Upsalā atskatījās prof. Dr. rer. nat. Heinrichs Skuja. Latviešu botāniķis sarakstījis plašu darbu par aļģēm, tās klasificējot, kā arī daudzas publikācijas. Jubilārs visu trimdas laiku darbojies par mācīšpēku Upsalas universitātē, kur viņš ieņēmis par goda doktoru, bet 1961. gadā saņēmis Bjerkena prēmiju. H. Skuja ir arī Upsalas karaliskās zinātņu biedrības loceklis kopš 1953. gada.

☆ Minchenes Aktion teātrī, kuŗā izrāda tikai jaunu autoru pirmuzvedumus vai pazīstamu autoru lugas modernā iestudējumā, darbojas arī latviete Velta Mārīte Greisele. Tēlojot grieķu traģēdijā Antigoni, kāds tikai šis lugas izrādēm angažēts klaidonis V. Greiseli aizkulisēs smagi sadūris. Uzbrukums noticis aiz greizsirdības, jo aktrise atraidījusi klaidoņa milestības apliecinājumus. V. Greiseles māte Memingenā vadījusi latviešu papildskolu.

JĀNIS KLĪDZĒJS

Viņu sejās nebija dziesmu svētku

STĀSTS

(4. turpinājums)

Staņislavs raisīja vaļā vistokli. Oglēm pieputējušā krekla bija iesiets katliņš, karote un kāda veca krievu avīze, kuŗā bija raksts par Latviju un Ķemeru viesnīcas nama uzņēmumus.

„Kam tas tev? Lieki papīri nav vajadzīgi."

Paņēma avīzi un nolika uz galda.

„Vācies!"

Staņislavs izgāja caur gaŗo baraku, kuŗas otrā galā bija šauras durvis. Ārā jau ausa gaisma. Viņš sāka iet arvien steidzīgāk un baidījās pagriezt galvu atpakaļ. Vai nevarētu gadīties, ka viņu pasauc atpakaļ? Viss varēja gadīties! Viņš vēl nebija drošs, vai jau ir viņā pusē, vai vēl nav. Šurpu un turpu kustējās cilvēku stāvi, bet neviens nerunāja. Priekšā bija kādas ēkas un vilcieni. Viņš gāja steidzīgi uz priekšu un visas maņas un cerības savilcis savās ausīs, klausījās, vai nedzirdēs kādu vārdu, kas apstiprinātu, ka viņš patiesi ir jau Latvijas pusē.

Gribējās steigties, tikt tālāk prom no vietas, ko daži bija saukuši par robežas pārejas punktu. Kaut ātrāk varētu tikt kādā vilcienā, kas brauktu prom no šejienes tūlīt!

Staņislavs pārkāpa sliedes un steidzīgiem soļiem gāja taisni uz kādu vilciena sastāvu, jo tur bija pamirdzējusi gaisma rīta ausmas mijkrēslī. Laikam kāds bija uzrāvis sērkociņu.

„Stāt!" asi noskanēja kāda balss, un Staņislavam blakus izauga pelēks stāvs ar šauteni rokās.

„Atpakaļ!" tā pati krieva balss pavēlēja vēlreiz.

Viņš metās atpakaļ.

No vilciena sastāva atskanēja bērna raudas:

„Māmiņ, māmiņ . . . Es negribu! Es negribu, ka te tik tumšs . . ."

Tā pati sīkā balstiņa pēc brīža:

„Ēst! Man gribas ēst . . . Māmiņ, kāpēc tu man nedod ēst?"

Šie raudieni bija latviešu valodā.

To dzirdot, Staņislava pierē iekrita drošinātāja doma: jau esmu Latvijas pusē!

Savā raudienā bērns visskaņāk bija izkliedzis vārdu: ēst! Tukšums Staņislava pakrūtē piepildījās ar asu sāpēšanu. Viņš košļāja lūpas, rija siekalas un taustījās pa kabatām. Tur nebija nekā. Acīs viņam rādījās lieli brūni maizes klaipi. Jau pirms trijām naktīm viņš bija apēdis pēdējo garozu.

Viņš pārvilka ar pirkstiem pār acīm un skatījās visapkārt: te bija iela, bruģa akmeņi, ielas malās sazēluši koki un tālāk dažas ēkas. Maizes klaipi bija nozuduši.

Vai es jau sāku zaudēt prātu? — viņš domāja, pieri berzēdams. Tad viņš paskatījās visapkārt un sāka pats sevī atkārtot pavēles: Domā skaidri! Jau ir gaisma. Te iela. Te nevar būt nekādas maizes. Tie ir vājuma murgi. Jātiek mājās! Jātiek mājās! Sāc iet! Ej!

Viņš sevi mudināja, tāpat kā tanīs reizēs, kad ogļu šachtās pazemē bija uznācis vājums un gribējās apsēsties un aizvērt acis, jo zināja, ka tie, kas tā bija apsēdušies un aizvēruši acis, otrā rītā no šachtas tika izvilkti jau kā līķi.

Visu savas apziņas modrību sakāpinājis, viņš paskatījās visapkārt. Aiz sliedēm bija tas garais vilciens, no kurienes raudāja bērns. Lokomotīve stāvēja uz to pusi, no kuŗas viņš pats tikko bija ieradies. Likās, ka aiz šo vagonu sienām runātos, valdētu un raudātu daudzas balsis. Viss uz to pusi tā savādi šalca un dunēja, it kā liels bērinieku gājiens bēdās par kādu mirušo slāpēti kunkstētu un nopūstos.

Ar sitiena spēku Staņislava nogurušajās smadzenēs iekrita skaidrība: aizvedamo vilciens, tas ir aizvedamo latviešu vilciens!

Bailes, kuŗās dienu no dienas jau gadiem ilgi bija mirkusi katra vēl dzīvā šūna Staņislava Silāna augumā, viņu tagad satvēra ar pēkšņu sparu: ja tie pamana mani un iemet šinī vilcienā? Bēgt, bēgt! Noslēpties kaut kur!

Viņš ātri paskatījās apkārt, iespējas novērtēdams: kur te labāk varētu noslēpties, ja viņu sāktu kāds gūstīt?

Ap miesta ielu, kuŗā viņš steigdamies bija iemaldījies, bija tikai retas mājas ar dažu ceriņu krūmu, ābeli vai bērzu pie stūŗa. Iela bija tukša no gājējiem. Tie, ar kuŗiem viņš reizē bija izgājis caur kontroles baraku, bija lielā steigā nozuduši uz visām pusēm.

Šis tukšums un klusums Staņislavu biedēja vēl vairāk. Viņš sāka skriet. Projām, projām! Kaut kur tālāk!

Tikai dažas minūtes skrējis, viņš stājās. Viņu pārņēma nespēks, un acīs atkal rādījās maizes klaipi.

Varbūt vajadzētu pieklauvēt pie kādām durvīm un palūgt? Te jau bija Latvija, te jau vajadzētu būt maizei. Vai tie, kas ar maisiem rokās brauca kopā ar viņu vilcienā, neteica, ka aiz robežas būs maize?

Bet jau tūlīt arī par savu jauno nodomu sāka šaubīties un sabijās. Viņam likās, ka aiz katrām durvīm, kuŗas te viņš atvērs, būs policija un uzkliegs: Stoj!"

Viņš pagriezās atpakaļ. Atkal acīs rādījās maizes klaipi, un tie auga arvien lielāki. Viņš pievēra acis, sakoda zobus un raudzīja norīt siekalas, bet arī to bija maz. Kaklā sūrstēja sausums.

Ēst! Vienalga ko, bet ēst un tūlīt! Ielas malā bija kastaņu koks. Tā lapotnē spīdēja zaļie bumbuļi. Staņislavs pasniedzās un abām rokām sāka tos plēst, tvēra zobos un steidzīgi košļāja.

Pa dārza vārtiņiem iznāca jauna sieviete ar zaļu lakatiņu galvā. Pamanījusi savādo cilvēku pie kastaņas, viņa apstājās.

Vai kāds prātā pajukušais? — pirmajā mirklī sieviete padomāja. Tagad tādi te gadījās bieži. Noplīsis un bālu mirēja seju. Arī tādi tagad te bija rodzami ik uz soļa. Kāds klaidonis no robežas viņas puses! Viņa jau gribēja pagriezties un aiziet, bet kāda tuvības zīme viņa sejā teica: tomēr tāds kā savu laužu. Viņš bija gaŗa auguma, tērpts gan ielāpainās biksēs un svārkā. Īsi apgriezti mati, augsta piere, šaura, līdz kauliem izdilusi un bārdas rugājiem noaugusi seja. Nē, nevarētu būt, ka šis no svešajiem — sieviete domāja. Viņam augsta piere un lielas acis. Vairumam to, kas nāk no aizrobežas, ir tik zemas pieres — turpat mati, turpat acis. Bet tomēr tā, kā ne mūsējais — kāpēc viņš tā ērmīgi rij šos zaļos kastaņu ežīšus?

Tad viņa izdzirda no šī savādā cilvēka mutes izskanam tādus kā vārdus, kā guldzienus:

„Velni . . . . velni . . . . velni . . . "

(Turpinājums sekos)

Nora Valtere

Cilvēks un r

EGILS KALME „STARP DIVĀM JĀŅU
GRĀMATU DRAUGS, 1967. G

Egila Kalmes romāns „Starp divām Jāņu naktīm" — gan ar citu virsrakstu — periodikā publicēti jau Latvijā, bet grāmatā tas parādās pirmoreiz. Šai romānā risināta kāda būtībā ļoti sarežģīta problēma, kas arī mūsdienās nav zaudējusi aktuālitāti, pat kļuvusi vēl asāka. Tā ir mašīnas sadursme ar dzīvā cilvēka dvēseli, ar visu „dzīvo dzīvi".

Romāna varonis Tots Balga sava jaunizgudrotā motora jēgu saskata idejā, ka jaunā tipa mašīna atvieglinās cilvēka dzīvi, tā sakot, „nāks visai cilvēcei par labu". Tots Balga šai ziņā izrādās tipisks ideālists un šajā „kalpošanā visai cilvēcei" viņš saskata arī savas personīgās dzīves pilnīgumu un attaisnojumu. Ar šādu ideālistisku pieeju savam izgudrojumam viņš ir vairāk mākslinieks, radīšanas gara un cēlas idejas apsēsts fantasts nekā vēss, asu, skaidru prātu apveltīts zinātnieks, pētnieks, analītiķis. Tikai mākslinieka mākslinieks var likties, ka motora daļas ir it kā dzīvas — te draudzīgas, te naidīgas, paklausīgas vai dumpīgas! Tikai mākslinieks var tā saruna ties ar savu motoru, kā to dara Tots Balga!

Kā tas parasti notiek ar ideju un ideju reālizēšanas apsēstiem cilvēkiem, arī Tots kļūst līdz nepatikai akls un nesaudzīgs ne tikai pret sevi, bet arī pret tuvcilvēkiem. Par Tota raksturu varētu teikt Raiņa vārdiem: „Un zini — augstākā ideja, Tā nepazīst cilvēka žēluma."

Traģiskais šādos gadījumos ir tas, ka šie cilvēki, labu gribēdami, pēc kā cēla un principā pozitīva dzīdamies, bieži praksē nodara daudz pārestību, sāpju un negribētu launuma. Reizē ar to rodas jautājums: vai tādā gadījumā tas, kas „teorētiski" šķiet tik labs, ir maz tik labs arī īstenībā?

Šo domu gājienu, manuprāt, Egils Kalme savā darbā pārdzī, jis ļoti skaidri un konsekventi. Viņa problēmas risinājumā secinājums ir tāds, ka dzīvais cilvēks, viņa dzīvā dvēsele ir vairāk vērta par visām mašīnām. Mašīna autora tēlojumā izrādās „vilks avju drēbēs", kas cilvēku nokalpina un izverdzina (Ignas darbs fabrikā), mašīna notrulina cilvēku, ļaužot to par „necilvēku" (galvenais inženieris fabrikā, savā veidā arī Tots), un mašīna pat ieved cilvēku nāvē (Tota bojā eja). Saprotams, šai problēmai iespējami arī citi aspekti, bet tos autors nerisina, un reizē ar to

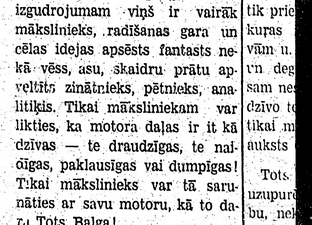

(60. turpinājums)

Aivara un Kaldera pierunāts, Mi brītiņa sev ieliet arī vēl „uz otru k tam noteikti atteicās. Ilga saprata laiks. Aivaram palīdzēt.

— Vēl viena glāzīte jums. Mieriņa būs jātukšo. Man šodien vārda die to gan aizmirsis, kā parasti, bet, tie es pati apgādāju. Viņ. virtuvē ledu

Mākslotā izmisumā Aivars sev iesi

— Atkal! Atkal esmu bijis lempis

No virtuves Aivars atgriezās ar p ras atradās četras piepildītas glāzes ta šampanieša pudele. Paplāti viņš s bet pats iedeva katram glāzi rokās.

— Tātad: uz manas sievas veselī pacēla glāzi. — Uz Ilgām!

Mieriņš pielika glāzi pie lūpām, ieņēma nelielu malku un pēc tam n ka uz galda atpakaļ.

— Tukšu, tukšu! — Aivars Mieri ievērojis. — Kas labu vēl, dzer tukš

Mazliet viebdamies, Mieriņš glāzi tukšoja.

Pēc pāris teikumiem Aivars atkal hēgera krūku.

— Kā būtu, kungi, ar vēl vienu? šampa salkano garšu, ko?

TVIJA
AMERIKĀ
NA, 1967. GADA 4. OKTOBRIS
EDAKCIJA TORONTO
Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston
lr. 531—4533;
Silvija Ancāne, sasniedzama redak-
ūdolfs Norītis 1765 Victoria Park
ugn, Ont.; tālr. 759—8076;
is Teteris, 17 Chester Hill Rd.,
63—4226.
KCIJA EIROPĀ:
Münster/Westf., Von Einem Str.19
skriptus pēc vajadzības īsināt. Ne-
uzglabā, bet uz vēlēšanos sūta at-
narka (Kanadā) vai starptautiskais
s). Ar autora vārdu vai iniciāļiem
ktās domas ir rakstītāja personīgs
rnā atbilst arī redakcijas viedoklim.
un Kanadā — par mēnesi $ 1.50;
nēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu
00 Atsevišķa numura cena 20 centu.
udinājumu daļā 0 1.60, bet tekstā
20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

cik jusi loteriju, kurā lielākais lai-
ešu- mests bijis 1000 dol; Gaŗezers ri-
ies? koja loteriju, kurā lielākais lai-
tros mests bija vācu tautas vāgis. At-
da- dot atpakaļ tikai sīkumus un pa-
oda- turēt vairāk nekā 10.000 dol. pa-
zgā- šu vajadzībām, tas, lūk, ir tāds
vēt- kā „globāls kauns". Vai loterijas
ap- rīkotājiem nerodas tāda sajūta?
ažu Sabiedrība būtu tiesīga zināt, cik
būs liela bijusi laimestu kopīgā vēr-
ka- tība, cik sazieģoti un kādi iegā-
zda- dāti par skaidru naudu. Gaidī-
apo- sim jo drīz skaidrus norēķinus.
ne-
Bez tam — domāju, ka arī
ma LKIA vajadzētu pielikt savas
nā- rokas pie daudzajām vēstuļu ak-
ām cijām un Latvijas dibināšanas
kai- 50 gadu atceres organizēšanas.
jas, Aizmirsīsim uz brīdi lokālos pa-
rcē- šakumus un koncentrēsim visus
ie- spēkus vienam lielam kopīgam
iol. mērķim!
lat-
tro- **Kaŗavīrs bez nopelniem**
un goda zīmēm

i trimdas
loskopā

alā ★ Minchenes Aktion teātrī, ku-
hat. rā izrāda tikai jaunu autoru
ā- pirmuzvedumus vai pazīstamu
par autoru lugas modernā iestudē-
ārī jumā, darbojas arī latviete Velta
ārs Mārīte Greisele. Tēlojot grieķu
par traģēdijā Antigoni, kāds tikai šis
itā- lugas izrādēm angažēts klaidonis
ok- V. Greiseli aizkulisēs smagi sa-
mis dūris. Uzbrukums noticis aiz
ir greizsirdības, jo aktrise atraidī-
ņu jusi klaidoņa mīlestības aplieci-
ga- nājumus. V. Greiseles māte Me-
mingenā vadījusi latviešu papild-
skolu.

enā, neteica, ka aiz robežas būs

rī par savu jauno nodomu sāka
jās. Viņam likās, ka aiz katrām
viņš atvērs, būs policija un uz-

itpakaļ. Atkal acīs rādījās mai-
auga arvien lielāki. Viņš pievēra
s un raudzīja norīt siekalas, bet
āklā sūrstēja sausums.

ko, bet ēst un tūlīt! Ielas malā
Tā lapotnē spīdēja zaļie bum-
asniedzās un abām rokām sāka
bos un steidzīgi košļāja.

iem iznāca jauna sieviete ar za-
. Pamanījusi savādo cilvēku pie
stājās.

pajukušais? — pirmajā mirklī
Tagad tādi te gadījās bieži. No-
ēja seju. Arī tādi tagad te bija re-
Kāds klaidonis no robežas viņas
ībēja pagriezties un aiziet, bet
viņa sejā teica: tomēr tāds kā
ja gara auguma, tērpts gan ielā-
vārkā. Īsi apgriezti mati, augsta
auliem izdilusi un bārdas rugā-
ja. Nē, nevarētu būt, ka šis no
iete domāja. Viņam augsta piere
rumam to, kas nāk no aizrobe-
ieres — turpat mati, turpat acis.
ne mūsējais — kāpēc viņš tā ēr-
kastaņu ežīšus?

da no šī savādā cilvēka mutes iz-
vārdus, kā guldzienus:
. . velni . . ."

(Turpinājums sekos)

Nora Valtere

Cilvēks un mašīna

EGILS KALME „STARP DIVĀM JĀŅU NAKTĪM", IZDEVIS GRĀMATU DRAUGS, 1967. GADĀ

Egila Kalmes romāns „Starp divām Jāņu naktīm" — gan ar citu virsrakstu — periodikā publicēti jau Latvijā, bet grāmatā tas parādās pirmoreiz. Šai romānā risināta kāda būtībā ļoti sarežģīta problēma, kas arī mūsdienās nav zaudējusi aktuālitāti, pat kļuvusi vēl asāka. Tā ir mašīnas sadursme ar dzīvā cilvēka dvēseli, ar visu „dzīvo dzīvi".

Romāna varonis Tots Balga sava jaunizgudrotā motora jēgu saskata idejā, ka jaunā tipa mašīna atvieglinās cilvēka dzīvi, tā sakot, „nāks visai cilvēcei par labu". Tots Balga šai ziņā izrādās tipisks ideālists un šajā „kalpošanā visai cilvēcei" viņš saskata arī savas personīgās dzīves piepildījumu un attaisnojumu. Ar šādu ideālistisku pieeju savam izgudrojumam viņš ir vairāk mākslinieks, radīšanas gara un cēlas idejas apsēsts fantasts nekā vēss, asu, skaidru prātu apveltīts zinātnieks, pētnieks, analitiķis. Tikai mākslinieka var likties, ka motora daļas ir it kā dzīvas — te draudzīgas, te naidīgas, paklausīgas vai dumpīgas! Tikai mākslinieks var tā sarunāties ar savu motoru, kā to dara Tots Balga!

Kā tas parasti notiek ar ideju un ideju reālizēšanas apsēstiem cilvēkiem, arī Tots kļūst līdz nežēlībai akls un nesaudzīgs ne tikai pret sevi, bet arī pret tuvcilvēkiem. Par Tota raksturu varētu teikt Raiņa vārdiem: „Un zini — augstākā ideja, Tā nepazist cilvēka žēluma."

Traģiskais šādos gadījumos ir tas, ka šie cilvēki, labu gribēdami, pēc kā cēla un principā pozitīva dzīdamies, bieži praksē nodara daudz pārestību, sāpju un negribēta ļaunuma. Reizē ar to rodas jautājums: vai tādā gadījumā tas, kas „teorētiski" šķiet tik labs, ir maz tik labs arī īstenībā?

Šo domu gājienu, manuprāt, Egils Kalme savā darbā parādījis ļoti skaidri un konsekventi. Viņa problēmas risinājumā secinājums ir tāds, ka dzīvais cilvēks, viņa dzīvā dvēsele ir vairāk vērta par visām mašīnām. Mašīna autora tēlojumā izrādās „vilks avju drēbēs", kas cilvēku nokalpina un izverdzina (Ignas darbs fabrikā), mašīna notrulina cilvēku, darot to par „necilvēku" (galvenais inženieris fabrikā, savā veidā arī Tots), un mašīna pat ieved cilvēku nāvē (Tota bojā eja). Saprotams, šai problēmai iespējami arī citi aspekti, bet tos autors nerisina, un reizē ar to atzīmējama autora vienpusība: problēma nav gluži tik vienkāršā un tik melnbaltās krāsās tvelama, bet tas būtu cits temats.

Tota pretspēlētāja ir skaistā, vienkāršā meitene Igna. Ignu autors tīšām tēlojis ikdienišķu, ļoti parastu, vidusskolu nenobeigušu jaunavu, lai tā jo spilgtāk izceltu domu, ka pat vienkāršāko cilvēku nedrīkst upurēt mašīnai. Igna ir sirsnīga, strādīga un gādīga, mīlestībā seko savai sirdij, ne aprēķinam. Tomēr viņas garīgās prasības ir minimālas: skraidīšana uz visādām ballēm un izdejošanās prieki; sarūgtinājums, ka laulības ar Totu tik klusas — bez viesu pulka, kas viņu apbrīnotu un apskaustu, bez skaistā līgavas tērpa, par kuŗu viņa tā sapņojusi; Igna pārmet Totam, ka viņai nav pat tik prieka, kā nopirkt zīda zeķes, kuŗas ir visām strādnieku sievām u. t. t. Tota Balgas apmāto un degošo dvēseli viņa nepavisam nesaprot — viņa smagi pārdzīvo to, ka Tota domas pieder tikai motoram. Tots viņai liekas auksts un nežēlīgs.

Tots savukārt nesaredz Ignas uzupurēšanos, sirsnību un gādību, nekādi nesaprot un nevar pieņemt viņas sīko izpriecu kāri. „Balles prieki ir vairuma daļa... Gaidi savu prieku!" viņš saka. Bet Igna atbild: „Savu dižciltīgo prieku gaidot, paies tava jaunība."Katru gaŗām palaismu zaudējumu, vairs nenotvērtu balli Igna izjūt kā neatgūstamu prieka mirkli. Viņa skrien uz ballēm pat mātes slimības laikā. Lai arī viņa to dara it kā ar nolūku noskaidrot, kas pavedis un iedzinis nāvē viņas māsu, tomēr pašas izpriecu alkas, šķiet, dominē. (Jau skolas laikā abas ar māsu zagušās uz aizliegtām ballēm!)

Igna nav izvēlīga arī ar saviem partneŗiem. Viņa labprāt satiekas un izdejojas ar izlaidīgo, pat cinisko un brīzam piedauzīgo dzērāju matrozi Situku, kamēr Tota vērtējums par šo cilvēku daudz skarbāks, negatīvāks, Tota prasības no cilvēka augstākas. Bet Ignai liekas, ka Tots „pārāk zemu vērtē tos, kas pēc apnicīga darba meklē pārmaiņas ballē. Vienkāršiem cilvēkiem ir vairāk sirsnības un laipnības."

Tātad, Tots ar Ignu ir pilnīgi nesaderīgs pāris — tie nespēj viens otra raksturu ne īsti saprast, kur nu vēl pieņemt vai atzīt. Tots visu savu gara dzīvi centrē pētījumos, savā izgudrojumā un dara to ar nežēlīgu un askētisku neatkarību un degsmi. Bet Igna šajā „bezsirds" atmosfairā ļoti cieš. Tota dzīve viņai liekas bezjēdzīga un pilnīgi bez cilvēciska siltuma un prieka.

Jau sen Igna sākusi Tota motoru ienīst un bīties. Tajā viņa saskata Tota apmātības un savu ciešanu cēloni. Arī fabrikā Igna sadumpojas pret „kalpošanu mašīnai", tiek atlaista un, mājās pārnākusi, iznīcina arī Tota zinātnisko pētījumu piezīmes un aprēķinus, lai darītu savu un Tota dzīvi „cilvēciskāku" un lai bērnam, ko Igna gaida, nebūtu jākalpo motoram un jāzemojas mašīnas priekšā.

Saprotams, ka Tots tādu Ignas ricību nevar ne saprast, ne piedot — un jūtu afektā Ignu aizdzen. Kopdzīve izjūk. Tots aiziet savos mēģinājumos ar motoru bojā, Igna dodas uz laukiem, nesdama nākotnei jaunu dzīvību.

Visi drāmatiskie notikumi iekombinēti gada laikā — no viena Jāņiem līdz otriem. Pirmajos Jāņos Ignas māsa izdara pašnāvību. Ar to autors it veikli aizmetina aizdomu dīgļus pret Totu Balgu kā vainīgo Elgas nāvē. Šī aizdomu noskaņa un ziņāms noslēpumains ap Tota personu, pat zināms baigums pavada un intriģē lasītāju līdz pat brīdim, kad apstākļi noskaidrojas. Grāmatas izskaņa ir pretēja ieskaņai — Igna kā uzvarētāja un dzīvības turpinātāja iet nākotnei pretī.

Rakstnieka idejiskais domu risinājums romānā ļoti skaidrs. Grūtāk autoram vietām klājies ar literāro tēlu psiholoģisko ticamību. Piemēram, Tots Balga, kas visādā ziņā praktiskajā dzīvē tēlots neizdarīgs un nevarīgs cilvēks, nepārliecina skatā ar Kaivēna vekseļiem un vēlāk ar drošo un noteikto „uzstāšanos" fabrikā sakarā ar Ignas atlaišanu. Grūti arī noticēt, ka praktiskais, veiklais un spējīgais Kaivēns pieņēmīs vekseļus bez nepieciešamajām parakstiem.

Dažām romāna tēliem, manuprāt, autors mēlno krāsu uzšļācis drusku par daudz, piemēram, direktora meitai Silvijai, fabrikas galvenajam inženierim un — Kaivēn m. Tieši pēdējam neapšaubāmi ir dažas itin simpatiskas, vismaz pozitīvas rakstura īpašības: viņš ir strādīgs, centīgs, labs organizātors (kad pašam neizdodas izcelt no ūdens un tā glābt noslīkušo Elgu, viņš noorganizē glābšanu, tāpat izkārto palīdzību sabrukušajai Elgas mātei). Par Tota ilgajām studijām un dzīvi pilsētā viņš pirdz ar lauciniekiem raksturīgo nicinājumu pret „pilsētas kundziņiem", un ja viņš visur runā par Totu kā Elgas nāvē vainīgo, tad — manā uztverē — viņš tam arī tic, nevis „izplata ļaunprātīgas baumas", kā to vēlāk apgalvo Tots un, šķiet, arī autors. Kaivēns ir gan aprēķinātājs un ar vekseļiem plāno iegūt Tota lauku mājas savā īpašumā, tāpat ne visai izvēlīgiem līdzekļiem cenšas pēc Ignas rokas, tomēr grūti pieņemt Kaivēnu gluži par tādu nelieti, kādu viņu mēģina nostādīt autors. — Ticami un it plastiski tēlots Tota draugs un palīgs Justs Klips, matrozis, Ignas māte u. c.

Romāns lasāms ar interesi, un tajā skartā aktuālā problēma par cilvēka un mašīnas attiekšmēm liek daudz ko pārdomāt.

Jānis Tonks

TILTI

Nevieni tilti,
kas būvēti asinīm,
svešā zemē ilgi nepastāv —
ne paaudžu tilti,
kas mesti no paaudzes uz paaudzi,
ne tilti, kas pāri upēm
celti kaŗavīru asinīm.

Kaŗavīru tilti
tiek atkal nojaukti
un celti jauni;
paaudžu tilti svešā zemē
nojaucas paši,
dzīvības upēm aizplūstot
citos virzienos.
Sapņu tilti iznīkst,
sapnim un mūžam pārtrūkstot.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Sporta Apskats" Nr. 200/350, mēnešraksts latviešu sportistiem svešumā, šāgada jūlija un augusta burtnīca, Latviešu sporta padomes brīvajā pasaulē izdevums, 16 lpp.

„Mazputniņš" Nr. 104, mēnešraksts latviešu zēniem un meitenēm visā pasaulē, šāgada augusta burtnīca, apgāda Ceļinieks izdevums, atb. redaktors Dr. L. Sreips, 32 lpp.

Eduards Ramats

DRAUGU PIEMINOT

No dzimtenes saņemta ziņa, ka 18. augustā Cēsīs mūžībā aizgājis rosīgais mūzikas darbinieks Kārlis Paucītis (dzimis 1891 gada 23. jūlijā Cēsīs). Viņš bija viens no pirmajiem, kas popularizēja latviešu mūziku Rietumeiropā un Amerikas kontinentā.

Beidzis Rīgas ķeizariskās mūzikas skolas klarnetes un kaŗa kapelmeistara klases (1911. g.), Paucītis spēlēja P. Jurjāna Latviešu operas orķestrī un vasaras sezonā Rīgas jūrmalas simfoniskajos orķestros, apgūdams krietnu orķestranta praksi. Blakus „maizes" darbam, viņš studēja angļu, franču un vācu valodu, vairāk pašmācības ceļā, sarunu praksi gūdams no vairākiem mūziķiem — ārzemniekiem, kas tai laikā spēlēja Rīgas simfoniskajos orķestros. Toreiz Rīga skaitījās internacionāla pilsēta ar plašu tautību mistru.

Oficiālā valoda bija krievu, bet pilsētas iestādēs dominēja vācieši, vāji valsts valodas pratēji. Arī Rīgas ķeizariskās mūzikas skolas direktors bija vācietis ar skanīgu vārdu — Gvido Samsons fon Himmelšterns. Grūti ar krievu valodu veicās arī otram „fonam" — Vistinghauzenam, harmonijas klases vadītājam. Audzēkņu skaitā vairums bija latvieši, bet vācu minoritātei teorētiskie priekšmeti notika vācu valodā.

Latviešu vairākums tomēr nepadevās ne vācu, ne krievu iespaidam, un gaiteņos dominēja latviešu valoda. Tas pats bija arī Pāvula Jurjāna dziedāšanas klasē, kuŗā vairāk skanēja latviešu komponistu dziesmas... Starp iemīļotajām J. Vītola, A. Kalniņa un E. Dārziņa dziesmām radās jauni autori — J. Reinholds, B. Valle un arī K. Paucītis. Atmiņā palikusi viņa solodziesma ar Ed. Treimaņa tekstu: „Lai diezkā klājās, sirds mierinājās". No Paucīša vēl atceros dažas miniatūras klavierēm un pūtējiem par latviešu tautmelodijām pūtēju orķestrim. Tajās autors uzrādīja labu apdari, sevišķi instrumentācijā, kā vēlāk dzirdējām viņa vadītā orķestŗa atskaņojumā. Latvisko garu mūzikas skolā cēla arī Jāzepa Vītola oficiālā godināšana, sakarā ar viņa 25 gadu darbības jubileju, kuŗā klāt bija pats jubilārs, noklausoties savu darbu atskaņojumus.

Jaunas vēsmas mūsu mūzikas dzīvē ienesa Pāvula Jurjāna Latviešu opera. Puse orķestrantu un solistu nāca no mūzikas skolas. Arī Paucītis spēlēja orķestrī.

Tie bija pacilātības laiki, kas spieda arī Rīgas pilsētas domi lemt par latviešu teātŗa un operas namu būvi. Kaŗš izjauca šo nodomu.

Rīgu dimdināja latviešu strēlnieku dziesmas. Sākās jauns laikmets, kas nesa latviešiem brīvību.

Ar Paucīti satikos Nacionālajā operā, kuŗas orķestrī viņš spēlēja. Tā nu mēs bijām, kā saka, kungi savā dzimtajā zemē. Mūzikas dzīvē sākās jauns posms, kas tālu atbalsojās pāri Latvijas robežām. Par to pateicība K. Paucītim un viņa valodu prasmei.

Sākumā viņa raksti par latviešu mūziku parādījās franču žurnālā „La Revue" Musicale" Parīzē, tad arī „Musical Standard" Londonā un „Musical Courier" Nujorkā. Bez še minētajiem izdevumiem Paucītis bija pastāvīgs korespondents mūzikas leksikonos — „Dictionary of Music" un Groves enciklopēdijā Nujorkā.

Plaši apcerējumi par mūsu mūzikas attīstību ievietoti arī Paucīša vadītajā žurnālā „Mūzikas Nedēļa", kuŗa redaktors viņš bija no 1923. — 1925. gadam. Pēc tam viņš rediģēja žurnālu „Mūzika" (1925. — 1927.). Protams, materiālas vērtības viņš ar to neieguva, jo operas orķestranta alga nebija liela. Pēc 10 gadu darbības Rīgā, Paucītis 1928. gadā pārcēlās par armijas kapelmeistaru sākumā Krustpilī, vēlāk uz Alūksni 7. Siguldas pulkā. Viņš rīkoja brīvkoncertus un bija aktīvs darbinieks provinces mūzikas dzīvē.

Komūnistiem okupējot Latviju un mūsu armijas pulkus izformējot, K. Paucītis pārcēlās uz savu dzimto pilsētu Cēsīm. Vācu okupācijas gados viņš sākumā strādāja pilsētas valdē, vēlāk Cēsu A. Kalniņa vārdā nosauktajā mūzikas skolā, pasniedzot teorētiskās stundas. Cēsīs tad arī beidzās šī censoņa dzīves pavediens.

1912. gadā: no kreisās mūziķis Kārlis Paucītis, Ed. Ramats skolotāja tērpā, rakstnieks Gotfrīds Milbergs (Skuju Frīdis), aktieris un feļetonists Mārtiņš Gailis (Ludvigs Santeklers).

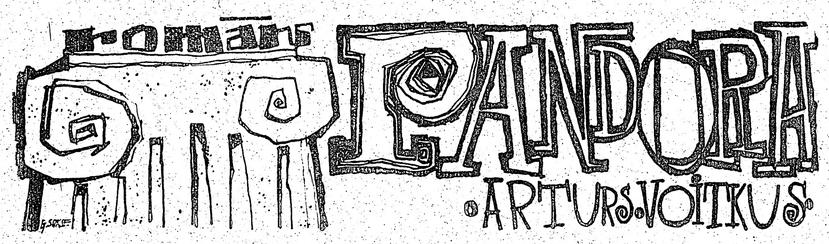

(60. turpinājums)

Aivara un Kaldera pierunāts, Mieriņš ļāva pēc brītiņa sev ieliet arī vēl „uz otru kāju", bet pēc tam noteikti atteicās. Ilga saprata, ka pienācis laiks Aivaram palīdzēt.

— Vēl viena glāzīte jums, Mieriņa kungs, tomēr būs jātukšo. Man šodien vārda diena! Mans vīrs to gan aizmirsis, kā parasti, bet, tieši to paredzot, es pati apgādāju. Viņiņ, virtuvē ledus skapī ir.

Mākslotā izmisumā Aivars sev iesita pa pieri.

— Atkal! Atkal esmu bijis lempis!

No virtuves Aivars atgriezās ar paplāti, uz kuŗas atradās četras piepildītas glāzes un pustukšota šampanieša pudele. Paplāti viņš sniedza apkārt, bet pats iedeva katram glāzi rokās.

— Tātad: uz manas sievas veselību! — Aivars pacēla glāzi. — Uz Ilgām!

Mieriņš pielika glāzi pie lūpām, kā garšodams ieņēma nelielu malku un pēc tam neizdzertu nolika uz galda atpakaļ.

— Tukšu, tukšu! — Aivars Mieriņa rīcību bija ievērojis. — Kas labu vēl, dzer tukšu!

Mazliet viebdamies, Mieriņš glāzi galu galā iztukšoja.

Pēc pāris telkumiem Aivars atkal pacilāja šteinhēgera krūku.

— Kā būtu, kungi, ar vēl vienu? Lai noskalotu šampa salkano garšu, ko?

Kalders drosmīgi pastūma savu glāzi uz Aivara pusi.

— Un jums, Mieriņa kungs? Ziņojums nav zaķis. Neuzrakstīsit šodien, uzrakstīsit rīt. Ilgas ir tikai vienreiz gadā.

Šoreiz Mieriņš vilcinājās daudz īsāku brīdi.

— Bet tikai pusīti. Veselu tikpat neizdzeršu; nav jēgas labu mantu niekot.

— No pusītēm suņi sprāgst, — Aivars pielēja Mieriņa glāzi pilnu. — Uz Ilgām!

— Uz Ilgām! — Kalders pievienojās.

— Uz Ilgām! — Mieriņš, vēl vienmēr ar sevi cīnīdamies, cēla glāzi pie lūpām, tad sadūšojās un, galvu atgāzis, strauji iztukšoja. Pēc tam, lai rādītu, ka tiešām vairs nedzers, glāzi apgrieza ar kājiņu uz augšu un nolika uz maizes šķīvja.

— Bet mēs gan! — Aivars uzpildīja Kaldera un savu glāzi. — Mums ziņojumi nav jāraksta.

— Ne jau ziņojuma dēļ, — Mieriņš bija kļuvis piekāpīgāks. — Ziņojumu jau varētu, kā teicāt, uzrakstīt arī rīt vai parīt, bet tāpat un vispār. Stiprie dzērieni man vienaldzīgi.

— Vai ne? — Ilga iejaucās sarunā. — Man arī. Aivar, esi tik labs, ielej mums ar Mieriņa kungu šampanieti.

Kad pusdienas beidzās — to beigas uz Aivara mājienu pasludināja Ilga — Mieriņš savu degvīna glāzīti bija atgriezis atpakaļ normālā stāvoklī un ļāvis to piepildīt, kā domājot par to, ka visas labas lietas ir trīs, tā par to, ka nams ceļams ar četriem stūŗiem, tā arī par to, ka cilvēkam pieci prāti. Pēc tam vairs neskaitīja.

— Ilgucīt, tu mūs atvaino, bet mums brīdi jāapspriežas, — Aivars teica. — Jāapspriežas par lietām, kas tevi tikai gaŗlaikos.

— Droši vien atkal par mašīnām, procentiem vai valūtu. Es tavas sarunas zinu. Saimniecība, saimniecība, saimniecība. Mieriņa kungs, vai jūs arī ne par ko citu nedomājat, kā par darbu? Vai jūsu kundzei arī visu dienu jādzird tikai tas vien, ka valsts saimnieciskā struktūra jāceļ un ka mums jākļūst neatkarīgākiem no ārzemju kapitāla un svešas ietekmes?

— Sievai par to nav intereses, — Mieriņš teica.— Nekādas.

— Aivars man vienu dienu stāstīja, ka jums esot projekts iekārtot fabriku, kur pārstrādātu makulātūru, lupatas un ādu papē un mākslīgā ādā. Es domāju, ka mums tāda jau ir. Vai nav tiesa?

— Kaut kas līdzīgs, jā! Bet ar to nepietiek. Jauna fabrika šim mērķim būtu ļoti vajadzīga. Mēs nosviežam ik gadus zemē desmitiem tūkstošus. Mēs iznīcinām vērtības, no kuŗām iespējams ražot materiālus, ko citādi ievedam no ārzemēm. Ievedam — un izsviežam pa logu tik ļoti dārgo valūtu.

— Cik interesanti! Jūs sakāt: mākslīga āda. Kā tāda iespējama?

Mieriņš sāka skaidrot. Ilga veikli aizstājās viņam ceļā, kad Aivars ar Kalderu atstāja istabu. Pēc tam viņa Mieriņu iemanevrēja mazajā istabā blakus vīra darbistabai. Šo telpu viņa sauca par savu buduāru. Aivars ar Kalderu atradās viesistabā. Izdzertais aikohols un Ilgas interese bija atraisījusi Mieriņa mēli. Viņš aizgūtnēm stāstīja par savu projektu, klāstīja skaitļus, aprādīja iespējas un vienmēr no jauna uzsvēra, ka šāda veida fabrika valstij gadā ietaupīšot daudzus desmitus tūkstošus latu ārzemju valūtās. Ilga centās, cik spēdama, izgudrot vienmēr jaunus jautājumus, lai tikai Mieriņš savu stāstījumu nepārtrauktu. Tas viņai arī pilnam izdevās. Vairāk nekā pusstundu Mieriņš pavadīja viņas sabiedrībā, kamēr beidzot attapās, ka īstenībā nācis apspriesties ar Aivaru.

— Es jūs gaŗlaikoju, — viņš pēkšņi pārtrauca. — Bīstos, ka esmu jūs gaŗlaikojis.

— Tieši pretēji, Mieriņa kungs. Mani tas ārkārtīgi interesēja. Jūsu pieeja šim jautājumam . . . Jūs tik aizraujoši protat stāstīt! Žēl, ka citi saimnieciskie darbinieki ir pārāk sausi un lietiški. Jūsos deg mākslinieka dvēsele, Mieriņa kungs.

— Un jūs esat reta sieviete. Parasti sievietes par šiem jautājumiem žāvājas. Tāpat kā mana sieva. Jūs esat pirmā, kas par to izrāda saprašanu.

— Jūs par sievietēm neesat visai labās domās?

— Nē, — Mieriņš godīgi atzinās. — Neesmu. Sievietes parasti ir diezgan aprobežotas. Drēbes, smiņķi un pūderi; dejošana un tukšas runas — tas viss. Bet jūs esat citāda. Tagad saprotu, kāpēc Avots jūs precējis. Avota kungs vispār ir izcila personība. Lielisks cilvēks. Lielisks. Un blakus tam — sieva, kas saprot viņa darbu un centienus. Lielisks pāris. Lielisks.

Šai brīdī blakus istabā atskanēja Aivara balss:

— Mieriņa kungs, mēs jūs gaidām! Nepadodieties manai sievai. Ja viņa kādu noķer, kas ar to sāk runāt, tad vaļā netiek. Ilgucīt, neaizkavē Mieriņa kungu!

Kad abi viesi vēlāk bija aizgājuši, Ilga jautādama paskatījās vīrā:

— Nu? Kārtībā?

— Liekas — kārtībā. Doktoram tiešām ir iespējas ietekmēt veco. Man turpmāk, laikam, blēžāk būs jābraukā pa Vāciju.

(Turpinājums sekos)

Bērnībā „speķ" zīmuļus, jaunībā – automašīnas

MŪSU REDAKCIJAS PĀRSTĀVE IEPAZĪSTAS AR ONTARIO LABOŠANAS IESTĀDĒM (3)

Sv. Eufrazijas labošanas skolā redzētais uz etniskās preses pārstāvjiem bija atstājis ievērojamu iespaidu. Varbūt arī tā bija garšīgā kafija, ar kuru mūs pacienāja īsi pirms aizbraukšanas, kas atraisīja mēles, — bet autobusā, kas mūs veda uz jaunu mērķi, sāka dūkt straujas sarunas dažādās valodās. Pēc brītiņa tās pārtrauca Ontario labošanas iestāžu ministra A. Grosmana paskaidrojumi.

Lai izgaisinātu mūsu pamatotās mazās aizdomas par cietumu departamenta „miksto" pieeju sodītajiem, kuŗas moderni iekārtotajā Sv. Eufrazijas skolā varēja rasties, ministrs uzsvēra, ka cietumu administrācijas pieeja, ja nepieciešams, ir saudzīga, tomēr reizē stingra, bet cieta un nelokāma, ja darīšana ar nocietinātiem noziedzniekiem. Skāra arī jautājumu, kādēļ mazgadīgo labošanas iestādēs ļoti maz pēckaŗa iecelotāju bērnu? Sociologi šo parādību motivē ar ģimenes tradicijām. Tautības ar ciešām ģimenes saitēm jaunā paaudze aug veselīgā, harmoniskā gaisotnē, un tai maz izdevības un iemeslu aiziet maldu ceļos. Še pirmā vietā minami ķinieši, žīdi un arī italieši. So tautību, īpaši ķiniešu un žīdu bērni reti nonākot konfliktā ar uzraudzības iestādēm.

Šai sakarā A. Grosmans norādija arī uz atšķirību nostājā pret iecelotājiem ASV un Kanadas sabiedrībā: ASV apzīmētas par tautu „kausējamo katlu", bet Kanada ir daudzkultūru zeme, kuŗā katrai etniskai vienībai iespēja dzīvot saskaņā ar savām īpatājām tradicijām. Vērojot, piemēram, italiešu iecelotāju dzīvi ASV un Kanadas lielajās pilsētās, starpība ir spilgta. ASV italiešu izcelsmes jaunietis, noraidīdgās amerikāņu nostājas dēļ pret ārzemnieku valodu un paražām, spiests ātri iekļauties vietējā sabiedrībā. Vecākā paaudze, turpretim, jau valodas apgūšanā vien netiek līdzi jaunajai. Rodas nesaskaņas ģimenē, bieži ar drastisku nostāju pret visu jauno, ko bērni mēģina ieviest. Jaunietis no savas vides un ģimenes locekļiem novēršas, jo viņiem vairs nav ne kopīgas valodas, ne tradicijas. Bet, tiekdamies pēc amerikāņu sabiedrības un draudzības, jaunietis piedzīvo vilšanos — viņu kā ārzemnieku atstumj un īpaši t.s. labākās sabiedrības durvis viņam paliek slēgtas. Šāds jaunietis sociālā ziņā it kā „karājas gaisā", viņam nav vides, kuŗā tas pilnībā iederētos. Sarūgtinājumi, sabiedrības pāri darījumi un saskaņas trūkums mājas dzīvē tad arī visbiežāk kļūst par iemeslu viņa paklīšanai.

Iecelotājiem Toronto šī problēma rodoties daudz mazākā mērā; tie labāk iekļaujas Kanadas dzīves apstākļos, jo še nevienam savas valodas un kultūras dēļ nav jājūtas neveikli vai mazvērtīgam. Toronto ielās, satiksmes līdzekļos, slimnīcās vai kafejnīcās, visur dzird dažādas Eiropas un Āzijas valodas, un kanadieši to neieskata par kaut ko sevišķu.

Bramptonas apmācību centrs, kuŗam ripojam pretim, ir viens no 5 minimāli apsargātajiem centriem sodītu jauniešu labošanai Ontario. Tur novieto nozieguma dzīgos jaunekļus no 16—25 gadu vecumam. Jāievēro, ka visus vīriešu kārtas likuma pārkāpējus, kas pirmoreiz noziegušies, kā arī mazgadīgos noziedzniekus vispirms ievieto vidēji apsargātajā Gvelfas pārmācības namā, kur vietas 850 personām. No turienes piemērotos jaunekļus līdz 25 gadiem, ar inteliģences kvoti (I. Q.) zem 85, pārved uz Bērčas (Burtch) apmācību centru. Jaunekļus, kam inteliģences kvote augstāka par 85, kas nav jau vairākkārt sodīti, necieš no psihiskiem traucējumiem, ne uzvešanās vai rakstura problēmām, un kas brīvprātīgi vēlas soda laiku izmantot, lai mācītos, ievieto Bramptonas apmācību nometnē. Šī centra kapacitāte ir 200, bet septembŗa sākumā tur atradās tikai 126 iemītnieki. Apmācību centri ir vēl arī Montītā, Rido un Fortviljamā, bet tie apmēros daudz mazāki.

Bramptonas apmācību centrs ir plašs baraku kopojums līdzena lauka vidū. Starp barakām stiepjas grantēti ceļi ar ietvēm, kuŗiem doti nosaukumi kā īstām ielām. Zālāji, koki un pie galvenās ieejas no puķēm un lapu stādiem izveidota Kanadas emblema — kļavas lapa — atdzīvina apkārtni. Iespaids it kā armijas novietojumā, attāla līdzība, varbūt, šķiet arī ar kādreizējo DP nometni „Valku" Vācijā.

Mūs sagaidīja centra administrātors, kuŗš nesen šurp pārcelts no Kingstonas, un — studentu padome. Jā, šī centra iemītniekus nav pieņemts saukt par cietumniekiem, viņi jādēvē par studentiem jeb skolniekiem... Arī no vārda cietumsargs jāvairās, jo tas pārvērties par labošanas ierēdni (correction officer). Ontario labošanas iestāžu vadība izveidojusi šiem ierēdņiem arī īpašu apmācību programmu, lai viņos nostiprinātu pareizo nostāju pret sodītajiem, jo modernā cietumu sistēmā jauniešiem sodu apvieno ar audzināšanu un izglītību.

Paslepus uzmetām acis kādiem 6 jaunekļiem, šīs studentu padomes locekļiem. Visi gaišos khaki krāsas armijas parauga ietērpos, stingriem, spodrinātiem zābakiem, apcirptiem, sasukātiem matiem, un dažam no viņiem tik skaidras acis un patīkama izturēšanās, ka jābrīnās, kas tie par likteņa mezgliem, ka viņi sodīti ar brīvības atņemšanu...

Mūs sadalīja grupās, un viens jaunekļis katrā grupā uzņēmās vadību. Apskatījām viesu baraku, kuŗas ārpusē soli un galdi apmeklētājiem, vienkāršas guļamistabas un atpūtas telpas, — še nekā lieka nav, nedz moderna vai pārāk komfortabla. Ir radio un televīzija, un šeit arī varot skatīties visas programmas, kādas tik patīk.

Pienāca pusdienu laiks. Stājāmies pie barakas rindā kopā ar sodītajiem, kas par preses cilvēku klātieni neko satraukti nelikās, laikam jau pieraduši „reprezentēties". Pamazām ievirzījāmies milzīgā ēdamtelpā. Pavāri baltās stāvās cepurēs izsniedza maltīti — gaļu, kartupeļus, zirņus, svaigu avenu mērci un kafiju vai tēju, kas katram pašam uz paplātes jāsaņem; arī minis-tram Grosmanam nācās pašam ar paplāti staigāt, ja gribēja ieturēt azaidu. Apsēdāmies starp jaunekļiem, kur pagadījās brīva vieta.

Protams, sākām arī sarunas. Neviens neiebilda par ēdiena nepietiekamību vai vienmulību. Ēdienu karti sastādot veselai nedēļai, un paši iemītnieki arī palīdzot tos sagatavot. Nez kā sarunā kāds ieminējās par Gvelfas pārmācības namu. Zēni atdzīvojās un gandrīz korī sāka stāstīt, cik tur nesalīdzināmi nepatīkamāk, ka te taču viņiem esot, kaut ierobežota, tomēr zināma brīvība, bet Gvelfā gandrīz katram stsigājot bruņots sargs aiz muguras, un cik tas esot slikti, jo pazemojot un nospiežot...

Ka tas tādēļ, ka Gvelfā ievietoti rūdītāki blēži un noziedznieki, to viņi, laikam, nepadomāja. Apvaicājos, vai no Bramptonas apmācību nometnes mūk arī ārā? — O jā, — jaunieši paraustīja plecus, — mūk gan, bet tos atkal noķer, un tad viņiem jāsēž daudz ilgāk. Tas neatmaksājas, — bija vairāku atklāta atzīšanās. Arī studentu padome, tiklīdz uzzinot par kāda biedra nodomu bēgt, mēģinot no tā atrunāt un pārliecināt, kas reizēm arī izdodoties.

Pēc pusdienām mūsu grupai piedalītais jaunietis mūs izvadāja pa radio un televīzijas, metalla darbu un lodētavas darbnīcām, automechaniķu, kokgriezēju kā arī galdnieku darba vietām, parādīja ķieģeļu licēju darbu, elektriķu darbnīcu, pat dekorātorus un gleznotājus izdevās vērot darbā. Interesanta bija arī dārzniecība, kuŗā iemītnieki audzē ne tikvien košuma stādus, bet arī salātus, tomātus u.c. „vitamīnus". Visās šajās darbnīcās māca pieredzējuši skolotāji — amatnieki un speciālisti. Pēc atlaišanas brīvībā jaunietim palīdz atrast nodarbošanos attiecīgajā amatā. Bramptonas apmācību nometnes amatniecības apliecībai esot laba slava, — tā stāstīja kāds mechanikas māceklis. Arī par skolas izglītību gādāts, līdz 10. klasei klātienes mācībās, pēc tam — ar korespondences kursu palīdzību.

Skaistākais šai nometnē bija pašu iemītnieku celtā mūŗa baznīciņa visu ticību locekļiem. Tā uzcelta 2 gadu laikā, no 1964.—1966. gadam, un viss tajā ir pašu sodīto roku darbs. No lielās staigāšanas pa plašo nometnes teritoriju piekusuši, atsēdāmies kokā solos un jāvērmies klusumam. Abās pusēs logos izveidoti krāsaina stikla — zaļi un tumšdzelteni krusti, ieejas durvis arī rotā krāsaina stikla ietvars. Gaumīgajā altārtelpā visu dibenplānu aizņem liels balti melns, liekas ar neona caurulēm apgaismots krusts, vienā pusē gaišā kokā griezta kancele, otrā galds. Iespaids vienkāršs, svinīgs un — sirsnīgs. Mūsu grupas vadītājs bija ļoti lepns uz šo baznīcu, arī viņš tajā ielicis savu darbu. — Ārpusē abās pusēs kāpnēm aug puķes, un zema melna čuguna sētiņa nožogo baznīcas ieeju. Dievkalpojumos neviens nav spiests piedalīties, tomēr tie ļoti labi apmeklēti.

Devāmies uz autobusu, jo jābrauc vēl uz Mimiko pārmācības namu. Uz jautājumu, par kādiem pārkāpumiem jaunekļi nonāk Bramptonas apmācību nometnē, mums paskaidroja, ka visvairāk par zādzībām, īpaši auto zādzībām. Auto paņemšanu jaunekļi nemaz par zādzību neuzskatot, — stāstīja kāds cietumu departamenta ierēdnis, — viņi nodarījumu dēvējot jaukākā vārdā „izpriecu brauciens" (joyride). Iebilstu, ka par šo nostāju nebūtu ko brīnīties, jo kanadiešu skolās skolotāji parasti nelikas zinis par jēdziena „mans" un „tavs" skaidru izgaismošanu saviem audzēkņiem. Ja pirmajā pamatskolas klasē viens bērns otram noņem zīmuli vai spalvu, un ne skolotājs, ne vecāki šādā reizē nenorāda uz to, ka tas nosodāmi, tad nav jābrīnās, ka vidusskolas vecumā šādam jaunietim arī svešs auto ir tikai tāda „krāsaina zīmuļa" vērtībā... Bet par auto „paņemšanu" liek cietumā. Piebilstams, ka Bramptonas apmācību nometnē atradušies arī latviešu jaunekļi.

Ar Bramptonas apmācību centrā gūtajiem panākumiem noklīdušo jauniešu labošanā un rehabilitēšanā cietumu departaments ļoti apmierināts un atzīst vairāku šādu centru nepieciešamību. Statistika rādot, ka ap 66% sodu izcietušo vairs ar likumu konfliktā nenonāk.

—ns

Ontario provinces labošanas iestāžu ministrs Alans Grosmans piedalās Bramptonas „treniņu centra" iemītnieku maltītē. Diemžēl, še ir tikai pašapkalpošanās, arī ministriem... Foto: JAK

Pieci gadi sabiedriskā druvā

DV DRUVAS NODAĻAS 5. GADASVĒTKI „LATVIEŠU APRIŅĶI"

Ap 100 viesu bija ieradušies no plašas apkārtnes Leģiona zālē Selburnā, kur 23. septembrī DV Druvas nodaļa rīkoja savas darbības 5 gadu atceres sarīkojumu. To ar uzrunu atklāja nodaļas valdes pr-dis A. Kalniņš, bet norisi vadīja Ž. Bukovskis.

Pagaŗo apsveicēju virkni ievadīja Kanadas vanadžu pr-ce M. Jonāne un Kanadas DV zemes valdes pr-dis E. Krūka, cildinot nodaļas sekmīgo darbu. Par nopelniem nodaļas darbā Kanadas DV zemes valdes atzinības rakstus pasniedza Aleksandram Kalniņam, Tālijai Plūdumai un Valdemāram Ždanovskim. Apsveikuma vārdus nodaļai veltīja arī Latviešu lauksaimniecības biedrības pr-dis A. Maizītis, DV Toronto nodaļas pr-dis I. Zamlovskis (pasniedza vanadžu kopas pr-ci Ž. Ždanovskai nacionālo krāsu standartiņu), DV Kičeneras-Voterlū nodaļas pr-dis J. Dundurs, DV Bramptonas nodaļas pr-dis J. Uļuks, DV Sv. Katrīnu nodaļas pārstāvis J. Strautmanis, DV Hamiltonas nodaļas pārstāvis J. Gailītis un DV Manitobas nodaļas pārstāvis R. Puriņš. Rakstveida sveicienus bija sūtījušas DV Londonas un Sadberijas nodaļas, kā arī Toronto latviešu kreditsabiedrība.

Priekšnesumu daļā DV teātŗa Kanadā dalībnieki L. Martinsone, V. Martinsons un V. Vare, režisoram H. Miķelsonam līdz spēlējot, skatītājus iepriecināja ar diviem jautriem skečiem — „Privātsekretāre" un „Minka apmetnis". Par uzvedumiem piemērotām gaismām gādāja Valdis Vare. Sv. Katrīnu vanadžu ansamblis (Irma Andersone, Ārija Freimane, Emma Krūmiņa, Marga Eizāne, Emma Grīnberga, Alma Celma, Alma Vasariņa, Milda Vītola un Nora Vītola) Ārijas Freimanes vadībā nodziedāja valrākas latviešu tautas dziesmas. Ansamblī iztrūka Anna Barkāne.

Priekšnesumi turpinājās arī saviesīgajā daļā, kuŗā Sv. Katrīnu vanadzes Irma Andersone, Emma Krūmiņa un Milda Vītola skatītājus smīdinājā ar savām izdarībām fragmentā no R. Blaumaņa lugas „Skroderdienas Silmačos." Ventiņu mēlē savus piedzīvojumus laukos un cīņu ar saniknotu bulli sniedza feļetonists Krišs Ķepals, nolasot arī vairākus pantus no kollēgas Kuraž Krīša nupat iznākušās grāmatas „Ventiņ pus!"

Par viesu labklājību un bagātīgi klātiem galdiem bija gādājušas vietējās vanadzes Z. Ždanovskas vadībā, tāpat par mantu loteriju, kuŗa nodaļai dos labu atlikumu. Sarīkojums noritēja draudzīgā noskaņā un jautrā omulībā, par ko jāpateicas kā rīkotājiem, tā programmas izpildītājiem un viesiem, kas bija mērojuši ceļu no Toronto, Hamiltonas, Londonas, Kičeneras, Sv. Katrīnām, Bramptonas un citām vietām.

R. N.

SMAIDOŠO ZĒNU PULCIŅĀ

Pēc aizvadītajām vasaras posma nodarbībām un atgriešanās Toronto no skautu un gaidu lielās Tēvzemes jubilejas nometnes Gaŗezerā arī Rīgas (72.) vienības skauti uz brīdi „atvilka elpu", lai tagad ar jaunu sparu sāktu ziemas nodarbības. Ievērības cienīgs un atzīmējams tomēr bija kāds brīdis abu „darbības sezonu" starplaikā, jo Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē, vienības mītnē, notika svinīga „pāriešanas un pārņemšanas" ceremonija. 18 mazskautu bija sasnieguši vecumu, kad jāpāriet skautu pulciņā. Atvadoties no sāviem mazskautiem, īsu uzrunu teica viņu vadītājs Gunārs Kārkliņš, stādot viņus priekšā vecākiem un pārējiem akta dalībniekiem. Izrādījās, ka lielākā daļa mazskautu bija čakli strādājusi un ieguvusi visas mazskautiem iespējamās pakāpes. Tos, kas bija piedalījušies lielajā Tēvzemes nometnē, minēja vēl īpaši. Izklausījās ļoti braši: diženais staburadzēns un Tēvzemes nometnes veterāns. Šādu uzslavu, iznākot soli uz priekšu no mazskautu ierindas, saņēma vairāk nekā puse mazskautu.

Brašos zēnus savā ziņā un pārējo skautu pulciņā saņēma vadītājs Valdis Vāgners. Taču viņa pulciņa skautu skaits nepalielinājās par 18, bet tikai par 8... Lai šī matēmatika būtu skaidra, jāpiebilst, ka V. Vāgners reizē atvadījās no 10 savu skautošanas gaitu dalībniekiem, kas savukārt sasnieguši vecumu, kad jāpāriet dižskautu pulciņā. Tos savā vidū ar aplausiem uzņēma dižskauti, kuŗu skaits ierindā bija pavisam mazs — tikai 3. Dižskautus vada Arvīds Aldermanis.

TORONTO ZIŅAS

● DV Toronto nodaļas 17. gadasvētkos, kas notiks 14. oktobrī plkst. 7,30 vakarā Latviešu namā, svinīgā akta runu teiks Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā pr-dis Auseklis Zaķis. Plkst. 8 vakarā sāksies t.s. latviešu kaŗavīru pusstunda, kuŗā pirmo reizi publikas priekšā stāsies DV vīru koris Kanadā, kas iedziedājis abas līdzšinējās skaņu plates ar kaŗavīru dziesmām.

● Uz 80 dzīvesgadiem 25. septembrī atskatījās alojietis Ernests Plūmanis, kas, par spīti lielajai gadu nastai, joprojām ir mundrs un dzīvespriecīgs. Obligāto kaŗaklausību viņš jaunībā veica Baltijas jūras frontē Kronštatē, vēlāk bija mērnieks Vjatkas guberņā, bet pirmā pasaules kaŗā dienēja flotes admirālitātē, iegūstot virsleitnanta dienesta pakāpi. 1917. gadā jubilārs Pēterpilī apprecējās ar Anglijas sūtniecības darbinieci Mariju Sanderu, ar kuŗu nu kopā vada trimdas gadus Toronto. No Pēterpils atgriezies dzimtenē, E. Plūmanis strādāja par mērnieku un apsaimniekoja savas lauku mājas Alojā, kamēr otra pasaules kaŗa norisē nācās doties bēgļu gaitās. Gavilnieku goda dienā sveica Sv. Andreja draudzes mācītājs A. Čops, Latviešu kaŗa veterānu strēlnieku biedrības Kanadā pr-dis F. Freibergs u.c.

● Kādreizējais Alojas pagasta vecākais Arvīds Lūsis 27. septembrī atskatījās uz 70 mūža gadiem savas 5 bērnu ģimenes un tuvāko draugu pulciņā. Militāro dienestu viņš nokalpojis Latvijas brīvības cīņu laikā, pieteicoties brīvprātīgi, sākot ar 1924. gadu bijis Alojas aizsargu nodaļas priekšnieks, bet pagasta dzīvē darbojies par tiesas priekšsēdi, pagasta vecākā vietnieku un ar 1941. gadu par pagasta vecāko, kamēr 1944. gadā nācās doties bēgļa ceļā uz Vāciju, no turienes uz Angliju, kur Lesterā bija latviešu skolas vadītājs un ev.-lut. draudzes priekšnieka palīgs. Jubilārs apbalvots ar Brīvības cīņu medaļu, Trijzvaigžņu ordeni, Aizsargu nopelnu krustu, Zviedru ordeni u.c. goda zīmēm. Gavilnieka mūža atceres svētbrīdi vadīja viņa sievas brālis mācītājs Ed. Putniņš no Milvokiem, kas kristīja arī jubilāra mazdēlu Dāvidu Ceksteru.

● Pēc slimošanas ar vēzi Scarborough slimnīcā 63 gadu vecumā miris Kārlis Kalniņš. Viņu pēdējā gaitā uz Ziemeļjorkas kapu latviešu nodaļjumu 25. septembrī izvadīja māc. A. Čops. Aizgājējs Kanadā ieceļoja 1964. gadā no Austrālijas un atstāj šeit dzīvesbiedri Olgu.

● Princess Margaret slimnīcā 71 gada vecumā miris Ludvigs Roberts Freimanis, kuŗu pēdējā gaitā uz Ziemeļjorkas kapu latviešu nodaļjumu 30. septembrī izvadīja māc. A. Briedis. Aizgājējs atstājis dzīvesbiedri Elfrīdu.

● Kanadas latviešu skautu un gaidu jendu kopīgi rīkotie kopnieku un kopnieču kursi notiks Sidrabenē no 7. — 9. oktobrim. Gaidu nozares kursus vadīs G. Upīte, bet skautu — E. Dāvidsons. Abu jendu gadskārtējā vadītāju sanāksme notiks 29. oktobrī plkst. 10 rītā Latviešu namā.

● Latviešu filatelistu kopas kārtējā mēneša sanāksme notiks 15. oktobrī plkst. 2 dienā 371 St. Clarence Ave.

● TLB sestdienas skolas skolotājiem domātā referāta vakarā 11. oktobrī pulksten 8 vakarā Latviešu namā A. Bāliņš runās par skolēnu disciplīnas jautājumiem, bet 7. nov. Tonija Krūka par tematu „Ko es mācījos no bērniem".

VINIPEGA

● Luterāņu misijas draudzes mācītājs Modris Gulbis Vaithorsā (Whitehorse), Jukonā, 15. septembrī Vinipegas latviešu biedrības sarīkojumā iepazīstināja apmeklētājus ar Jukonas dabas jaukumiem un īpatībām savā darbā šai tālajā Kanadas ziemeļu daļā, kur divus mēnešus valda diena, bet nākošos divus tumša nakts, rādīdams paša fotouzņēmumus un tos interesanti un spraigi komentējot. Jukonas ainas skatītājiem iespiedās atmiņā, it sevišķi saules riets, kas tik krāsu bagāts, ka gandrīz apžilbina acis. Ne mazāk apbrīnojams māc. M. Gulbja darba prieks un ideālisms, dažu gadu laikā izveidojot draudzi, uzceļot dievnamu un *pulcinot laudis dievkalpojumos*. Apm. 50 skatītājiem bija daudz jautājumu, kuŗu pārrunas turpinājās pie azaida galda. Jaunieši dziedāja tautas dziesmas.

Čaklās otavietes

Arvien vēl latviešu redzamākā īpašība ir čaklums. To ar labu priekšzīmi apliecinājušas arī DV Otavas nodaļas vanadzes, 16. septembrī atklājot jauno sezonu ar rudens bazāru.

Jāapbrīno jaunās vanadzes, skaitā tikai astoņas, un viņu veiktais darbs. Kā bitītes viņas strādājušas savas enerģiskās priekšnieces Rasmas Bērziņas vadībā, sagatavodamas roklarbus laimīgajiem vinnētājiem. Vanadžu un labvēļu saziedotais mantu klāsts bazāram bija bagātīgs — ap 120 priekšmetu. Netrūka tautisku sedziņu, spilvenu, interesanti veidotu, izšūtu figūru un apvalku dažādām vajadzībām. Bija arī I. Krūmiņas gatavota un dāvināta koša tautiska lelle un C. Damberga darināts un ziedots savdabīgs tautisks koka skīvis. F. Silkalna dāvinātajai paša glezniai un K. Millera tortei notika īpaša izloze Jāpiemin, ka F. Silkalns savas gleznas allaž dāvina latviešu sarīkojumu atbalstīšanai.

Visu vakaru cauri tautiešu čalām un smiekliem skanēja latviešu plašu mūzika. Tiem, kas sekoja vanadžu aicinājumam apmeklēt viņu pirmo šāda veida sarīkojumu, bija prieks un labsajūta. Brīvi, netraucēti un draudzīgi visi patērzēja pie kafijas un cepumiem, kuŗus vanadzes bija bagātīgi sagādājušas vakara viesiem. Par cienastu, rūpīgi klātiem galdiem un rudens ziediem bija rūpējušies saimniecības daļas vadītāja E. Kauferte ar palīdzēm. Bazārs bija labi apmeklēts, un visas lozes izpirka neticamā ātrumā, tā ka gausākie „laimes meklētāji" pat palika tukšā. Tas aplieciņāja, ka rīkotāju pieliktās pūles apmeklētāji mācēja novērtēt.

Žēl bija šķirties, jo skaistais vakars pagāja tik ātri. Katrs sajuta, ka bijis gaidīts cieminš. Kā tādam gribētos še teikt: „Paldies Otavas vanadzēm par skaisto sarīkojumu. Gaidīšu, kad atkal aicināsit ciemos. Ceru, ka līdz nākošajai reizei jums būs radušās jaunas sekotājas, ka jūsu skaits būs divkāršojies kā spēkā, tā saudzībā."

Č.

Iepazinušies un sasveicinājušies ar saviem jaunajiem biedriem un vadītājiem, Rīgas (72.) skautu vienības dalībnieki devās piedalīties dievkalpojumā baznīcā.

Līdzīga svinīga „pieņemšana un atdošana" notika arī Gaujas vienības guntiņām, gaidām un dižgaidām baznīcas apakšējā zālē.

J. V.

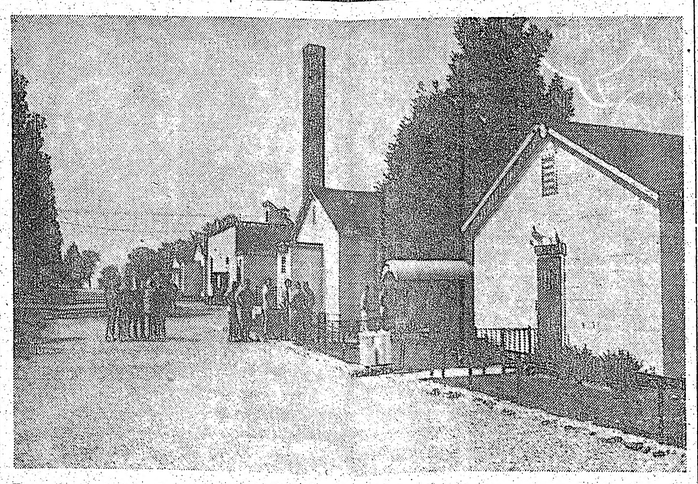

Bramptonas t.s. treniņu centra dzīvojamās barakas. Iemītnieki tieši sarindojušies pie ēdamtelpas. Foto: JAK

TORONTO LATVIEŠU KONCERTAPVIENĪBAS
SEZONAS PIRMAIS KONCERTS
ceturtdien, 12. oktobrī, pl. 8.30 vakarā Latviešu namā
Milda Grimma - Štrausa
soprāns
Hugo Štrauss
klavieres
Abonentu kartes 4 koncertiem 7 dol., studentiem 3,50 dol. Iepriekšpārdošanā DV grāmatnīcā un latviešu veikalos — Lotus, Venus, Broadview Delikatessen un A. Kristapsons & Co. Atsevišķas ieejas kartes ierobežotā skaitā koncerta vakarā pie kases 3 dol.

Dziesmās vasaras s

LATVIEŠU KAŖA INVALĪDU APVI

Septembŗa sākumā LKIA ASV valde veterānu atpūtas mītnē Rota, Elka Parkā, Katskilu kalnos, bija rīkojusi vasaras sezonas nobeiguma sarīkojumu ar plašu un vispusīgu programmu. Saulainais laiks bija pulcinājis daudz ciemiņu no Ņujorkas un citām ASV pilsētām, arī no Kanadas.

Mednieku kluba rīkotajās šaušanas treniņsacīkstēs sacensībā ar kaŗa šauteni uzvarēja J. Andersons ar 87 no iespējamiem 100 punktiem, 2. E. Kundziņš un 3. E. Bankers; arī šaušanā ar mazkalibra šauteni pārākais izrādījās J. Andersons ar 87 punktiem pirms R. Ancāna un E. Kundziņa, kas panāca vienādu 83 punktu skaitu, bet māla baložu šaušanā uzvarēja 2. Nīcis ar 22 trāpījumiem no 25 iespējamiem, 2. E. Kundziņš un 3. R. Ancāns. Sieviešu klasē ar izcilu 97 punktu (no 100 iespējamiem) rezultātu uzvarēja L. Nice. Sacensību uzvarētājus vakarā uzrunāja un apbalvoja Latviešu palīdzības fonda priekšsēža vietnieks A. Rudzis.

Vakarā par Austrāliju un Klusā okeana salām stāstīja prof. L. Slaucītājs, pakavēdamies arī pie Austrālijas latviešu sabiedriskās un kultūras dzīves, kuŗa, pēc runātāja domām, nereti ir iespaidīgāka nekā ASV, arī atsevišķi tautieši visumā atsaucīgāki. Interesanto stāstījumu profesors ilustrēja ar krāsu diapozitīviem. Koncerta daļā basbaritons V. Gedulis dziedāja J. Vītola un J. Mediņa darbus, klavierpavadījumus veicot Mirdzai Nārunai—Bogdanovičai. Šai vakarā dziedātās dziesmas un citas vēl šogad izdos skaņu platē. Vakars beidzās ar tradicionālo mednieku balli.

Otrā dienā notika Brāļu kapu būvdarbu apskate. Par jau pabeigtajiem un līdz iesvētīšanai vēl veicamajiem darbiem informēja izbūves vadītāji. Še plebiscītams, ka LKIA ASV valdes sēdē augusta beigās arch. A. Adamsons un izbūves vadītājs E. Bankers bija informējuši, ka altāŗa platformas un ieejas vārtu pamatu izbetonēšana ar citiem mūrnieku darbiem jau izmaksājusi ap 4000 dol. Veidojumu „apšūšanai" paredzētais dabīgais kaļķakmens jau pasūtināts Indlanas kalnu lauztuvēs un izmaksās ap 5000 dol., transportu ieskaitot. Kaļķakmens bloki veidos arī nīšas. So darbu veikšanai sarunāti speciālisti — italiešu mūrnieki, kas ieradīsies no Filadelfijas. Brāļu kapus atklās Latvijas sūtniecības Vašingtonā pamdomnieks Dr. A. Dinbergs, bet iesvētīs archibīskaps A. Lūsis šā-

gada Lāčplē
vembrī.

Pēcpusdien
daļas vaditāj
raudzībā izlo
jas laimestus
Brāļu kapu
13.000 dol., k
rieku atbals
šanai.

Dienas nob
prof. Dr. L.
vakars, kuŗu
klāja LKIA s
dītāja M. P
Prince dzie
skaņdarbus,
veicot Alise
kuŗa atskaņo
cītāja prelid
sītājiem neb
zīstamais zin
absolvējis L
riju un ir a
viņa melodis
modernos s
u sevišķu
prof. L. Sla
Afriku un H
ti tēlojot m
tības, mežon

Sk

Jūs nezinū
Neesat dzird
Piesaulē? Va
vēl neesat
Jautājumi, š
kā no pilnīb
sar viesojoti
validu apvie
terānu mītn
kādu boston
gu. Vēlāk,
nedējas nog
ciemoties a
riešiem Pies
ši saka, no
Piesaules u
man paska
ru gadu. Šo
ar tautisko
cīšana", ku
ru Reini Bi
tojusi un
pati tēlojot
ci.

Skaista k
lokā izsk
mazs ezeri
šu rokām
baznīciņa.
zvana telpu
šķir tik sv
viški svešin
Piesaulē. Š
tāpat kā v
nājiņas, še
metnes. Tā
svētdienu

Edmontonas baltieši uzsākuši l

Edmontonas ieinteresētie baltieši jau 23. aprīlī bija sapulcējušies Lietuviešu namā un nolēma dibināt Kanadas baltiešu apvienības Edmontonas nodaļu kultūrālai sadarbībai un kopīgai cīņai pret komūnismu. Edmontonā dzīvo ap 200 latviešu un lietuviešu, bet igauņu mazāk — kādas 25 ģimenes. Visi tomēr gatavi strādāt sabiedriskajā laukā, kaut arī savs nams ir tikai lietuviešiem. Līdzekļus tā celšanai devuši tie lietuvieši, kuŗi ieceļojuši pirms otra pasaules kaŗa. Nama zāli lieto arī katoļu dievkalpojumu vajadzībām.

Nodaļas priekšsēdis ir A. Osis, sekretārs A. Dudarāvičs, kasieris A. Štāls, bez kuŗiem valdē vēl darbojas igauņi V. Palu, A. Kivi, V. Sūrsārs un lietuvietis P. Filipāvičs. Nodaļas pirmais plašākais sarīkojums būs Baltiešu festivāls 6. un 7. oktobrī. Tā sarīkošanai vēl pieaicināja Dr. A. Rudovici programmas komitejā, V. Siliņu koŗa organizēšanai un J. Birzgali gleznu un lietiskās mākslas izstādes sarīkošanai. Katrā šai apakškomitejā ieiet arī igauņu un lietuviešu pārstāvji. Kopš maija vidus jau pastāv jaukts koris ar vairāk nekā 30 dalībniekiem, kuŗa diriģente ir nenogurdināmā igauniete V. Kivi, gan bez iepriekšējas pieredzes, bet to atsveŗ laba griba. Sākumā reizi nedēļā, bet tagad divreiz nedēļā Lietuviešu namā

NTO ZIŅAS

17. ga- oktob- šnešu na- iks Lat- s apvie- klis Za- šies t.s. da, ku- priekšā Kanadā, šinējās dzies- 5. sep- ās Er- r spīti pjām ir . Obli- jaunībā Kron- s Vjat- pasau- mirāli- a die- ubilārs nglijas Mariju ā vada No Pē- nē, E. rnieku lauku pasau- es bēg- dienā es mā- ra ve- s Ka- u.c. agasta . sep- ža ga- es un ilitāro atvijas icoties gadu ādaļas dzīvē šsēdi, un ar ecāko, ldoties turie- ā bija n ev- ālīgs. īvības orde- rustu, mēm. ētbrī- māc. , kas u Dā-

● Pēc slimošanas ar vēzi Scarborough slimnīcā 63 gadu vecumā miris Kārlis Kalniņš. Viņu pēdējā gaitā uz Ziemeļjorkas kapu latviešu nodaļjumu 25. septembrī izvadīja māc. A. Čops. Aizgājējs Kanadā ieceļoja 1964. gadā no Austrālijas un atstāj še dzīvesbiedri Olgu.

● Princess Margaret slimnīcā 71 gada vecumā miris Ludvigs Roberts Freimanis, kuru pēdējā gaitā uz Ziemeļjorkas kapu latviešu nodaļjumu 30. septembrī izvadīja māc. A. Briedis. Aizgājējs atstājis dzīvesbiedri Elfrīdu.

● Kanadas latviešu skautu un gaidu jendu kopīgi rīkotie kopnieku un kopnieču kursi notiks Sidrabenē no 7. — 9. oktobrim. Gaidu nozares kursus vadīs G. Upīte, bet skautu — E. Dāvidsons. Abu jendu gadskārtējā vadītāju sanāksme notiks 29. oktobrī plkst. 10 rītā Latviešu namā.

● Latviešu filatelistu kopas kārtējā mēneša sanāksme notiks 15. oktobrī plkst. 2 dienā 371 St. Clarence Ave.

● TLB sestdienas skolas skolotājiem domātā referāta vakarā 11. oktobrī pulksten 8 vakarā Latviešu namā A. Bāliņš runās par skolēnu disciplīnas jautājumiem, bet 7. nov. Tonija Krūka par tematu „Ko es mācījos no bērniem".

VINIPEGA

● Luterāņu misijas draudzes mācītājs Modris Gulbis Vaithorsā (Whitehorse), Jukonā, 15. septembrī Vinipegas latviešu biedrības sarīkojumā iepazīstināja apmeklētājus ar Jukonas dabas jaukumiem un īpatībām savā darbā šai tālajā Kanadas ziemeļu daļā, kur divus mēnešus valda diena, bet nākošos divus tumša nakts, rādīdams paša fotouzņēmumus un tos interesanti un spraigi komentējot. Jukonas ainas skatītājiem iespiedās atmiņā, it sevišķi saules riets, kas tik krāsu bagāts, ka gandrīz apžilbina acis. Ne mazāk apbrīnojams māc. M. Gulbja darba prieks un idealisms, dažu gadu laikā izveidojot draudzi, uzceļot dievnamu un pulcinot ļaudis dievkalpojumos. Apm. 50 skatītājiem bija daudz jautājumu, kuŗu pārrunas turpinājās pie azaida galda. Jaunieši dziedāja tautas dziesmas.

s otavietes

mākā labu ri DV 6. sep- nu ar adzes, viņu viņas ģiskās as va- larbus Vana- rnantu igs —

jo Sv. nu zā- a svini- šanas" bija ē pāriet es no uzrunu rs Kār- ā vecā- dalībnie- kā daļa rādājusi kautiem kas bi- ēvzemes pašī. Iz- nais sta- nomet- vu, izmā- nazskau- āk nekā

ā un pā- ēma va- ču viņa nepalieli- ar 8... skaidra, s reizē tošanas avukārt jāpāriet savā vi- Jižskau- bija pa- Dižskau- nis.

ap 120 priekšmetu. Netrūka tautisku sedziņu, spilvenu, interesanti veidotu, izšūtu figūru un apvalku dažādām vajadzībām. Bija arī I. Krūmiņas gatavota un dāvināta koša tautiska lelle un C. Damberga darināts un ziedots savdabīgs tautisks koka skīvis. F. Silkalna dāvinātajai paša gleznai un K. Millera tortei notika īpaša izloze Jāpiemin, ka F. Silkalns savas gleznas allaž dāvina latviešu sarīkojumu atbalstīšanai

Visu vakaru cauri tautiešu čalām un smiekliem skanēja latviešu plašu mūzika. Tiem, kas sekoja vanadžu aicinājumam apmeklēt viņu pirmo šāda veida sarīkojumu, bija prieks un labsajūta. Brīvi, netraucēti un draudzīgi visi patērzēja pie kafijas un cepumiem, kuŗus vanadzes bija bagātīgi sagādājušas vakara viesiem. Par cienastu, rūpīgi klātiem galdiem un rudens ziediem bija rūpējusies saimniecības daļas vadītāja E. Kauferte ar palīdzēm. Bazārs bija labi apmeklēts, un visas lozes izpirka neticamā ātrumā, tā ka gausākie „laimes meklētāji" pat palika tukšā. Tas apliecināja, ka rīkotāju pieliktās pūles apmeklētāji mācēja novērtēt.

Zēl bija šķirties, jo skaistais vakars pagāja tik ātri. Katrs sajuta, ka bijis gaidīts cieminš. Kā tādam gribētos še teikt: „Paldies Otavas vanadzēm par skaisto sarīkojumu. Gaidīšu, kad atkal aicināsit ciemos. Ceru, ka līdz nākošajai reizei jums būs radušās jaunas sekotājas, ka jūsu skaits būs divkāršojies kā spēkā, tā sadraudzībā."

C.

Iepazinušies un sasveicinājušies ar saviem jaunajiem biedriem un vadītājiem, Rīgas (72.) skautu vienības dalībnieki devās piedalīties dievkalpojumā baznīcā.

Līdzīga svinīga „pieņemšana un atdošana" notika arī Gaujas vienības guntiņām, gaidām un dižgaidām baznīcas apakšējā zālē.

J. V.

Dziesmās izskanējusi vasaras sezona Rotā

LATVIEŠU KARA INVALĪDU APVIENĪBAS ASV PĒDEJĀ LAIKA DARBĪBA

Septembŗa sākumā LKIA ASV valde veterānu atpūtas mītnē Rota, Elka Parkā, Katskilu kalnos, bija rīkojusi vasaras sezonas nobeiguma sarīkojumu ar plašu un vispusīgu programmu. Saulainais laiks bija pulcinājis daudz cieminu no Ņujorkas un citām ASV pilsētām, arī no Kanadas.

Mednieku kluba rīkotajās šaušanas treniņsacīkstēs sacensībā ar kara šauteni uzvarēja J. Andersons ar 87 no iespējamiem 100 punktiem, 2. E. Kundziņš un 3. E. Bankers; arī šaušanā ar mazkalibra šauteni pārākais izrādījās J. Andersons ar 87 punktiem pirms R. Ancāna un E. Kundziņa, kas panāca vienādu 83 punktu skaitu, bet māla baložu šaušanā uzvarēja Z. Nicis ar 22 trāpījumiem no 25 iespējamiem, 2. E. Kundziņš un 3. R. Ancāns. Sieviešu klasē ar izcilu 97 punktu (no 100 iespējamiem) rezultātu uzvarēja L. Nice. Sacensību uzvarētājus vakarā uzrunāja un apbalvoja Latviešu palīdzības fonda priekšsēža vietnieks A. Rudzis.

Vakarā par Austrāliju un Klusā okeana salām stāstīja prof. L. Slaucitājs, pakavēdamies arī pie Austrālijas latviešu sabiedriskās un kultūras dzīves, kuŗa, pēc runātāja domām, nereti ir iespaidīgāka nekā ASV, arī atsevišķi tautieši visumā atsaucīgāki. Interesanto stāstījumu profesors ilustrēja ar krāsu diapozitīviem. Koncerta daļā basbaritons V. Gedulis dziedāja J. Vītola un J. Mediņa darbus, klavierpavadījumus veicot Mirdzai Nārunai—Bogdanovičai. Šai vakarā dziedātās dziesmas un citas vēl šogad izdos skaņu platē. Vakars beidzās ar tradicionālo mednieku balli.

Otrā dienā notika Brāļu kapu būvdarbu apskate. Par jau pabeigtajiem un līdz iesvētīšanai vēl veicamajiem darbiem informēja Brāļu izbūves vadītāji. Še piebilstams, ka LKIA ASV valdes sēdē augusta beigās arch. A. Adamsons un izbūves vadītājs E. Bankers bija informējuši, ka altāŗa platformas un ieejas vārtu pamatu izbetonēšana ar citiem mūrnieku darbiem jau izmaksājusi ap 4000 dol. Veidojumu „apšūšanai" paredzētais dabīgais kaļķakmens jau pasūtināts Indiānas kalnu lauztuvēs un izmaksās ap 5000 dol., transportu ieskaitot. Kaļķakmens bloki veidos arī nišas. Šo darbu veikšanai sarunāti speciālisti — italiešu mūrnieki,kas ieradīsies no Filadelfijas. Brāļu kapus atklās Latvijas sūtniecības Vašingtonā padomnieks Dr. A. Dinbergs, bet iesvētīs archibīskaps A. Lūsis šāgada Lāčplēšu svētkos 11. novembrī.

Pēcpusdienā LKIA kultūras daļas vadītāja E. Kundziņa pārraudzībā izlozēja Tautas loterijas laimestus. Šī mantu loterija Brāļu kapu izbūvei devusi ap 13.000 dol., kas apliecina trimdinieku atbalstu šīs idejas īstenošanai.

Dienas nobeigumā bija rīkots prof. Dr. L. Slaucitājam veltīts vakars, kuŗu ar īsu uzrunu atklāja LKIA sarīkojumu daļas vadītāja M. Piekalnīte. Skaidrīte Prince dziedāja 6 profesora skaņdarbus, klavierpavadījumus veicot Alīsei Dzirkalei—Cennei, kuŗa atskaņoja arī divas L. Slaucitāja prelīdes. Daudziem klausītājiem nebija zināms, ka pazīstamais zinātnieks un pētnieks absolvējis Latvijas konservatoriju un ir arī komponists, tādēļ viņa melodiskos, kaut vietām pamodernos skaņdarbus uzņēma ar sevišķu atzinību. Šai vakarā prof. L. Slaucitājs stāstīja par Āfriku un Havajas salām, spilgti tēlojot melnā kontinenta īpatības, mežonības un nākotnes izredzes. Notika arī „pusnakts filmu" izrāde, kuŗa jaunatnei gan ieeja bija liegta.

R. A.

Rota arvien vairāk izvēršas par apkārtnes latviešu sabiedriskās un kultūras dzīves centru, jo mītnes vadība un LKIA ASV valde bieži organizē interesantus sarīkojumus. Labs piemērs ir aizvadītais augusts, kad katru nedēļas nogali Rotā „kaut kas notika" ar mākslinieku piedalīšanos. Dziedātāja Mirdza Piekalnīte ar Gvido Ancānu sniedza skatu no V. Plūdoņa „Atraitnes dēla", kā arī deklamēja. Alīse Dzirkale—Cenne atskaņoja klavierdarbus. Dziedātāji Skaidrīte Prince un Jānis Klīmanis savukārt Rotas apmeklētājus iepriecināja ar solodziesmām un duetiem. Gleznotājs Voldemars Avens, kas ir arī dzejnieks, lasīja savus darbus. Liekas, ka vispusīgāka nedēļu nogalu programma grūti iedomājama. Tādēļ nav jābrīnās, ka veterānu mītnes apmeklētāju skaits arvien vairāk aug.

A. C.

Skaisti ir Piesaulē!

Jūs nezināt, kas ir Piesaule? Neesat dzirdējusi, cik skaisti ir Piesaulē? Ari patiešām nekad vēl neesat bijusi Piesaulē? — Jautājumi, šādi un līdzīgi, bira kā no pilnības raga, kad, šovasar viesojoties Latvieŝu kara invalidu apvienības uzturētajā veteranu mītnē Rotā, iepazinos ar kādu bostonieti, skolotāju Bangu. Vēlāk, gaŗajā Darba svētku nedēļas nogalē, radās izdevība ciemoties arī pie Bostonas tautiešiem Piesaulē. Tur, kā viņi paši saka, notika atvadīšanās no Piesaules un vasaras, kas, kā man paskaidroja, notiekot katru gadu. Šoreiz svētki iezīmējās ar tautisko uzvedumu „Pūra locīšana", kuŗu kopīgi ar režisoru Reini Birzgali radījusi, sakārtojusi un aranžējusi V. Laure, pati tēlojot lauku sētas saimnieci.

Skaista kalnu un zaļo mežu ielokā izskatās Piesaule. Lejā mazs ezeriņš, turpat jauna, pašu rokām nacionālā stilā celta baznīciņa. Blakus tai tornis ar zvana telpu, kas visai ielejai piešķir tik svinīgu iespaidu, it sevišķi svešiniekam, kas iegriežas Piesaulē. Še, draudzes īpašumā, tāpat kā visur, saceltas vasaras mājiņas, še iekārto arī bērnu nometnes. Tā vasarā katru otru svētdienu vecais zvans aicina dievlūdzējus, jo Trimdas draudzei pilsētā ir otra baznīca, kuŗā dievkalpojumi notiek pārējās svētdienās. Arī šīs baznīcas moderno pārbūvi talku kārtā veikuši pašu spēkiem draudzes locekļi, kas nākotnē iecerējuši pārbūvēt arī draudzes māju. Tā paskaidroja draudzes padomes loceklis A. Gēliņš un mācītājs A. Galiņš.

Uzvedumā piedalījās ap 30 personu, kas ar savu sniegumu cienīgi var nostāties līdzās populārajiem L. Gleškes tautiskajiem uzvedumiem „Senču kāzas" un „Sestdienas vakars lauku sētā", kuŗi piedzīvojuši jau daudzas izrādes dažādās latviešu kolonijās. Katrs skatītājs (un grībētos teikt — bez pārspīlējuma) dzīvoja līdz līgavas pūra darināšanai lauku sētā. Raiti un vingri jaunavas un jaunekļi krāšņajos tautas tērpos rādīja visādas mūsu senču atjautības un izdarības, dejojot, dziedot apdziedāšanās dziesmas, minot mīklas un birdinot sakāmvārdus. Patiešām, jauno cilvēku draiskulība un prieks, bet arī darbs dzirkstīja un sprēgāja kā mūsu senču laikos! Šo uzvedumu katrā ziņā vajadzētu redzēt mūsu jaunatnei, tad tai būtu vieglāk saprast mūsu vēsturi un tradicijas, kuŗas nespēj izskaidrot neviena, pat vislabākā vēstures grāmata. Viss uzvedums bija labi sakārtots un izdomāts, tā ka sniegums izrādījās īsti iespaidīgs. Akordeona solo sniedza mājastēvs, dubultkvarteta Tēvija dziedātājs Jansons. No rūdītajiem aktieŗiem uzvedumā piedalījās Mirdza Melkerte, Rasma Birzgale u. c.

Sekojošo saviesīgo vakaru atklāja Piesaules pārvaldes priekšnieks Laŗis, bet pirmo kopīgo dziesmu vadīja dubultkvarteta Tēvija vadītājs J. Ansbergs, protams — „Pūt vējiņi". Bija interesanti un sirsnīgi pēc vairāk nekā 20 gadiem satikt tautiešus no kādreizējās „mazās Latvijas" (Eslingenas nometnes Vācijā), kur toreiz bēgļu dienas vadīja labs skaits Nacionālā un Dailes teātŗa aktieŗu, kas tagad mīt Bostonā. Telpa, kuŗā notika sarīkojums, cieminam atgādināja lauku Tautas namu kādā no mūsu dzimtenes novadiem, ar vistošiem bērzu un ozolu zariem greznotu. Visur paudās prieks un sirsnība — kā pie kopīgā vakariņu galda, tā dziesmās un dejās. Gribētos teikt: „Tā, lieki, ir tikai Piesaulē!"

Pie izejas, uz apmešanās vietu ejot, atkal nejauši satiku skolotāju Bangu, kas ar smaidu noteica: „Nu gan jūs esat vienā ceļošanā!" Apmierināta varēju tikai atteikt: „Atceraties solījumu, kuŗu jums toreiz devu Rotā, ka pie pirmās izdevības apmeklēšu Piesauli. Paldies bostoniešiem par skaisto sniegumu un nepagurt nākotnē!"

Eiza Alka

Edmontonas baltieši uzsākuši kopīgu darbu

Edmontonas ieinteresētie baltieši jau 23. aprīlī bija sapulcējušies Lietuviešu namā un nolēma dibināt Kanadas baltiešu apvienības Edmontonas nodaļu kultūrālai sadarbībai un kopīgai cīņai pret komūnismu. Edmontonā dzīvo ap 200 latviešu un lietuviešu, bet igauņu mazāk — kādas 25 ģimenes. Visi tomēr gatavi strādāt sabiedriskajā laukā, kaut arī savs nams ir tikai lietuviešiem. Līdzekļus tā celšanai devuši tie lietuvieši, kuŗi ieceļojuši pirms otra pasaules kaŗa. Nama zāli lieto arī katoļu dievkalpojumu vajadzībām.

Nodaļas priekšsēdis ir A. Osis, sekretārs A. Dudarāvičs, kasieris A. Štāls, bez kuŗiem valdē vēl darbojas igauņi V. Palu, A. Kivi, V. Sūrsārs un lietuvietis P. Filipāvičs. Nodaļas pirmais plašākais sarīkojums būs Baltiešu festivāls 6. un 7. oktobrī. Tā sarīkošanai vēl pieaicināja Dr. A. Rudovici programmas komitejā, V. Siliņu kora organizēšanai un J. Birzgali gleznu un lieticības mākslas izstādes sarīkošanai. Katrā šai apakškomitejā ieiet arī igauņu un lietuviešu pārstāvji. Kopš maija vidus jau pastāv jaukts koris ar vairāk nekā 30 dalībniekiem, kuŗa diriģente ir nenogurdināmā igauniete V. Kivi, gan bez iepriekšējas pieredzes, bet to atsver laba griba. Sākumā reizi nedēļā, bet tagad divreiz nedēļā Lietuviešu namā dzird runājam trīs valodās, bet dziedam četrās.

Festivāla pirmā dienā, 6. oktobrī, Viktorijas vidusskolas zālē dziedās A. Kurmiņš no Kalifornijas un M. Panka (ig.) no Mineapoles, vijoli spēlēs H. Kuprēviča (liet.) no Kolumbusas, bet četras himnas atklāšanā dziedās jaukts koris. 7. oktobrī plkst. 10 rītā atklās iztādi, bet plkst. 10.30 notiks pārrunas par etnisko kultūru, kuŗās bez citiem piedalīsies P. Mannings LNAK valdes pr-dis J. Niedra un BATUN vadības loceklis prāv. N. Trepša. Plkst. 2 pēcpusdienā baltiešu koris dziedās kanadiešu dziesmu, kas rakstīta Kanadas simtgades svinībām, vienu igauņu tautas dziesmu, mūsu „Tautiešam roku devu" un lietuviešu dainu par zaļo rūtu. Divas dziesmas dziedās arī latviešu vīru dubultkvartets Dzintars. Tautas dejas sniegs vietējā latviešu jaunatne Dr. Rudovicas vadībā, dejos arī igauņi. Koncertam pavadījumus spēlēs igauņu mācibspēks Albertas kolledžā A. Pala. Festivāls beigsies ar mielastu un balli. Visi 7. oktobŗa sarīkojumi notiks Makdonalda viesnīcā.

Baltiešu festivālā, paredzams, piedalīsies arī kanadiešu valdības pārstāvji, jo Baltiešu apvienība jaunceltajam provinces mūzejam dāvinās trīs tautu meitu tērpus.

S. Venta

Uz tāliem ciemiem

Komitejas Latvijas brīvībai priekšsēdis un ASV DV priekšnieks Vilis Hazners 3. oktobrī izlidoja no Ņujorkas uz Austrāliju, kur būs turienes DV saimes viesis. Viesojoties Austrālijā visu oktobri, V. Hazners apmeklēs visas lielākās latviešu kolonijas — Adelaidi, Balaratu, Brisbēnu, Dzilongu, Kanberu, Melburnu, Ņukāsli, Pertu un Sidneju, sniedzot referātus, kuŗu galvenais temats būs „Kas mums darāms Latvijas labā". V. Hazners apspriedīsies arī ar latviešu un citu tautu centrālo organizāciju vadošajiem darbiniekiem, kā arī piedalīsies jaunatnes un citās sanāksmēs. Viņš paredzējis apmeklēt arī austrāliešu presi un parlamenta locekļus, tāpat nokārtot dažas ACEN nepieciešamības. V. Haznera izplānotā ceļojuma programmā nav valas brīžu, katra diena aizpildīta kārtojamiem jautājumiem un pasākumiem mūsu tautas interešu labā. Šis ceļojums, kas notiks jau Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres plānu ietvaros, domāts galvenokārt mūsu nacionālo jautājumu un darbības saskaņošanai ar Austrālijas latviešu aktīvāko daļu. V. Haznera atgriešanās Ņujorkā paredzama 6. novembrī.

Pēc Latvijas ev.-lut. baznīcas archibīskapa A. Lūša un vēsturnieka prof. E. Andersona apmeklējuma V. Haznera ciemošanās Austrālijā šai gadā būs jau trešā kāda Ziemeļamerikas prominenta latvieša vizīte tālajā kontinentā. Nav šaubu, ka Austrālijas latviešu sabiedriskajā dzīvē un nacionālajos pasākumos šāda tāla ciemiņa viesošanās ir ļoti nozīmīga, jo veicina interesi un kāpina veikumus mūsu svešuma dzīves uzdevumos un pienākumos.

V.

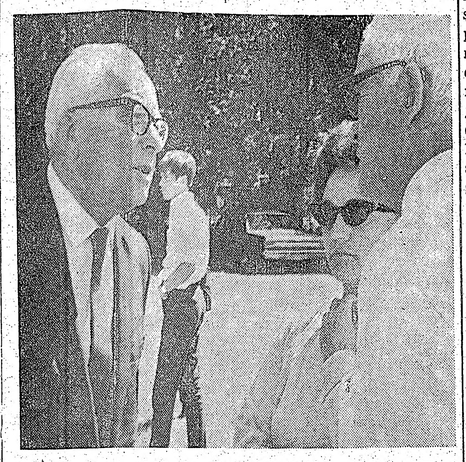

Vilis Hazners (pa labi), kas 3. oktobrī izlidoja uz Austrāliju, lai tur vienu mēnesi viesotos latviešu kolonijās, sarunā ar Filadelfijas DV apvienības šāvēju vienības dalībnieci Ausmu Abramu un Ņudžersijas DV apiecības šāvēju Alfredu Medni ASV DV dienu laikā Priedainē. Foto: V. Midziņš

ŅUJORKĀ GAIDA LATVIEŠU SKOLOTĀJUS

ASV austrumu apgabala latviešu skolotāju konference notiks 8. oktobrī plkst. 10 rītā YMCAs telpās (34. ielā pie 8. avenijas) Ņujorkā. Amerikas latviešu apvienības izglītības birojа valde aicina visas latviešu organizācijas un skolu padomes sekmēt skolotāju ierašanos uz šo konferenci, lai tajā būtu iespējami kupls dalībnieku skaits, vajadzības gadījumā atvēlot līdzekļus ceļa izdevumiem. Šādai konferencei ir liela nozīme latviešu skolu darbības veicināšanā, jo dod skolotājiem iespēju izmainīties domām, dalīties pieredzē, pārrunāt veiksmes un neveiksmes, lai citi no pēdējām varētu izvairīties.

Ņujorkas konferencē liela vērība būs veltīta pārrunām par ALAs informācijas biroja turpmāko darbību, skolu programmām, mācību grāmatām un palīglīdzekļiem, kā arī dažādām latviskās audzināšanas problēmām, lai noskaidrotu, kas steidzoši veicams skolu darbības sekmēšanai.

Konferenci ar svētbrīdi ievadīs māc. R. Zariņš. J. Blumbergs sniegs pārskatu par latviešu skolu darbību austrumu apgabalā pagājušajā mācību gadā, Līga Streipa referēs par mācību palīglīdzekļiem, bet A. Liepnieks— par koncentrisko riņķu metodiku. Pēc referātiem būs debates un ziņojumi.

ALAs izglītības biroja mācību lidzekļu sekcijas vadītāja Līga Streipa izteikusi vēlēšanos, lai skolotāji konferencē ziņotu par palīglīdzekļiem, kuŗus katrs lieto savā skolā, ja iespējams, paņemot līdz arī paraugus. Tā būtu iespējams izšķirties par labākajiem palīglīdzekļiem, kuŗus sekcija tad censtos sagādāt visu skolu vajadzībām. Kas vienam izrādījies labs, var noderēt arī citiem; kopīgiem spēkiem arī būs vieglāk novērst trūkumus, kuŗi pašreiz latviešu skolās vēl pastāv.

Līdzīgu skolotāju konferenci paredzēts rīkot arī ASV vidienes apgabalā, kuŗa, domājams, notiks 4. un 5. novembrī Milvokos.

E.

TEATŖU DARBINIEKI PULCĒSIES GRAND RAPIDOS

Latviešu teātŗu apvienības Ziemeļamerikā gadskārtējā biedru sapulce notiks 7. un 8. oktobrī Grand Rapidu latviešu biedrības namā un pirmajā dienā sāksies plkst. 3 pēcpusdienā. Piedalīsies Klīvlendas, Milvoku, Čikagas, Indianapoles, Mineapoles, Kalamazū, Grand Rapidu un Toronto teātŗu pārstāvji. Darba kārtā būs pārrunas par 2. Ziemeļamerikas latviešu teātŗa dienām Čikagā 1968. gadā, apvienības valdes vēlēšanas u. c. jautājumi.

V. Z.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Pabeidzot 14. jūnija ziedojumu vākšanas akciju, Ņujorkas DV apvienība 23. septembrī rīkoja gleznu izstādi. A. Lauvas darbu laimēja I. Kalniņš Ņudžersijā, O. Grundes gleznu — L. Stalbe Bruklinā, V. Skultes darbu — O. Lezdiņa Hiksvillē, D. Igales gleznu—L. Toms Bruklinā un K. Černoka gleznu — E. Kalme Manhetenā. Pirms izlozes ap 65 apmeklētāju noklausījās ALJAs priekšsēža A. Paugas referātu par pārdomām latviešu jaunatnē

BOSTONA

● Vecais strēlnieks un DV Bostonas apvienības goda tiesas priekšsēdis Jānis Vētra miris 22. septembrī. Viņš no rīta atrasts gultā miris. Mariannas Grisles, kuŗas mājās aizgājējs dzīvoja, izsauktā ārste Dr. A. Līka konstatējusi, ka J. Vētra miris ar sirdstrieku. Aizgājējam dzimtenē piederēja plašs drēbniecības uzņēmums Jelgavā. Viņa dēls kritis otrā pasaules kaŗā, bet sieva mirusi Vācijā bēgļu gaitās. Iecelojis ASV, J. Vētra strādāja par drēbnieku, bija rosīgs darbinieks kā Trimdas draudzē, tā arī DV apvienībā. Viņš bija dzimis 1890. gada 4. janvārī. Aizgājēju 25. septembrī uz Ģetzemanes kapsētu izvadīja draudzes mācītājs K. Kampe. Atvadu vārdus no DV Bostonas apvienības teica valdes sekretārs Ed. Dīriķis. K. K

BAFALO

● Pēc kārtējā dievkalpojuma 10. septembrī notika vietējās latviešu ev.-lut. draudzes kapu svētki, kuŗos piedalījās tikai niecīgs tautiešu skaits, trūkstot pat tādiem, kuŗiem šais kapos apbedīti piederīgie. Iztrūka arī latviešu draudzes pr-ks V. Celms, kuŗu dienu iepriekš, saslimušu ar plaušu karsoni, ievietoja Meyer Memorial slimnīcā.

KLĪVLENDA

● Latviešu ev.-lut. Miera draudzes jaunizraudzītā dāmu komitejas valde konstruējusies šādi: priekšniec N. Sautiņa, priekšniece palīdze A. Tisiņa, sekretāre Z. Junkere un kasiere H. Norvele. Slimniekus apmeklēs P. Daumane, bet altāri rotās O. Reņģe.

● Notikumiem bagāta bijusi latviešu ev.-lut. Apvienotās draudzes darbība. 10. septembrī notika draudzes padomes sēde, kuŗā apsprieda balkona izbūves projektu, ko izstrādājis mākslinieks un architekts R. Aboliņš. — 16. septembrī beidzās vienas trešdaļas draudzes padomes locekļu pārvēlēšana. Rezultāti izrādījās visai pārsteidzoši, jo vēlētāji jaunos padomes locekļus bija izraudzījuši no jaunās paaudzes, kādēļ „izkrita" daži vecāki draudzes darbinieki. Vēlēšanās piedalījās 481 draudzes loceklis jeb apm. 60%. Vislielāko balsu skaitu saņēmis E. Auzenbergs — 388, bez viņa secības kārtībā ievēlēti N. Saulīte, O. Daņilovs, M. Vistucis, A. Pētersons, R. Kubuliņš, L. Krūmiņš, T. Spīģeris, A. Tērauds un A. Rops. — 17. septembrī darbu atsāka draudzes svētdienas skola pārziņa M. Grīna vadībā. Sakarā ar skolas darbības uzsākšanu notika kopīgs jaunatnes dievkalpojums māc. I. Gaides vadībā. To kupliņāja I. Berkulis (ērģeles) un I. Grīne (vijole). Pēcpusdienā draudzes locekļi pulcējās Memorial Park Sunset kapsētā, kur latviešu nodaļjumā māc. I. Gaide vadīja kapu svētkus.

GRAND RAPIDI

● Prezidējošās organizācijas pienākumus vietējā organizāciju padomē līdz šim veica Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudze, bet tagad ar šīgada septembri tos pārņēmusi latviešu Vienības draudze.

● Uz 60 mūža gadiem atskatījies tiesībnieks Voldemārs Fricsons, dzimis Liepājā, mācījies Liepājas ģimnazijā un beidzis Latvijas universitātes juridisko fakultāti. Jau studiju laikā viņš sāka strādāt tiesā par kandidātu, pēc maģistra grada iegūšanas darbojās par miertiesnesi, bet vēlāk bija Liepājas apgabaltiesas loceklis. Darbojies arī dažādās organizācijās. Trimdas posmu Vācijā jubilārs vadīja Bērnsenes nometnē, vēlāk Grēvenē, kur ievēlēts nometnes padomē un bijis sabiedriskās tiesas priekšsēdis, piedaloties arī latviešu skolas darbā. ASV viņš ar ģimeni ieceļoja 1950. gadā. Gavilnieks darbojas Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes padomē, bet sevišķi nozīmīgs viņa darbs kļuvis draudzes lauku īpašumā Mežvidos, kur viņš kopā ar dzīvesbiedri, teoloģijas kandidāti, jau daudzus gadus organizē un vada bērnu vasaras nometni. V. Fricsons pieder pie studentu korporācijas Frat. Academica saimes feldi Bronksā, J. Groskopfas darināto un ziedoto Rucavas spilvenu laimēja L. Klints Portdžefersonā, M. Mežakas gleznu — I. Bundulis Bronksā, Z. Treimanes gleznu A. Šterns Manhetenā, E. Zālītes gleznu S. Tupuriņa Metačenā (Ņudžersijā), Zemīšu dāvināto auglu trauku — Jonkeru skolas pārzinis F. Kurāts, bet V. Irbes ziedoto automatisko kafijas vārītāju — O. Rodiņš Ričmondhillā.

Mikeļa tirgu rīkoja Ņujorkas draudzes ziemeļrajona dāmu komiteja, bet mantu loterijas atlikums paredzēts Jonkeru baznīcas izdaiļošanai. Izloze notika izrādes veidā. Lozes bija sabērtas uz ugunskura atveida novietotā katlā. Ragana (Dz. Leiņa) maisīja katlu ar koka karoti pie sarkanas gaismas un vilka laimīgās lozes, kuŗas īpaši apgaismoja. Pēc tam pieci skolēni uz skatuves nostājās rindā, katram rādot vienu cīparu no laimīgās lozes numura, bet izlozes vadītājs V. Irbe nosauca numuru un laimētāja vārdu. Izlozi pārraudzīja revīzijas komisijas priekšsēdis V. Cerbulis. Laimestus var saņemt Jonkeru baznīcā pēc dievkalpojumiem vai citā sarunātā laikā.

—vi—

Trijotne no Pārdaugavas

LABI IZDEVIES MIĶEĻA TIRGUS ŅUJORKĀ

Miķeļa tirgū Jonkeru baznīcas sarīkojumu zālē 24. septembrī Ņujorkā apmeklētāji varēja iebaudīt latviskus ēdienus, piedzert latviskus dzērienus, noskatīties labu latvisku programmu, iemēģināt laimi latviskās un mazāk latviskās loterijās un vērot mantu izlozes norisi. Šogad pirmo reizi Miķeļa tirgus notika pašu īpašumā, galvenajai norisei izlietojot sarīkojuma zāli apakšējā stāvā, loterijai pirmā stāva zālī, bet bērnu nodarbībām augšējā stāva klases telpas.

No latviskajiem ēdieniem varēja izvēlēties cūkas šņukuru ar pupiņām vai zirņiem, putraimdesas ar rupjmaizi, kaņepju sviestu, sklandu raušus, desiņas ar kāpostiem, dažādus cepumus vai pīrāgus. Piedzert varēja skābputru, medus dzērienu, kafiju vai limonādi. Kas mīlēja ērtības, varēja apsēsties kafejnīcā, kur apkalpoja jaunieši, pienesot visu vēlamo.

Kam patika izmēģināt savu laimi, tas varēja iegādāties loterijā - alegri pilnas un tukšas lozes vai pārbaudīt veiksmi ruletē. Bērniem bija iespēja apskatīt pasaku valsti ar raganām, skroderi un spokiem, vai arī izmēģināt veiklību dažādās spēlēs un mīklu minēšanā.

Priekšnesumu daļā Džamaikas skola izrādīja trīs ainas no Brigaderes lugas „Spridītis", bet tautas deju kopa iepriecināja ar dejām. Patikamākais pārsteigums bija „Trijotne no Pārdaugavas", kas savu māku ņujorkiešiem rādīja pirmo reizi. Ņudžersieši Vilnis Baumanis un Felikss Ērmanis ar dēlu Mārtiņu dziedāja ziņģes, izpelnoties klausītāju nedalītu piekrišanu. Pēc programmas vadītāja V. Kundziņa vērtējuma, trīs ņudžersieši paveica to pašu, ko Čikagas Piecīši.

Nobeiguma daļā notika Ziemeļnovada mantu loterijas laimestu izloze. Galveno laimestu — 1000 dol. valsts aizņēmuma zīmi laimēja jauns amerikāņu mācītājs Viljams Gulla no Belsaidas, kas tikai šogad ievests amatā. E. Vērmeļa dāvinātā pārnesamo televizijas aparātu laimēja E. Strazdiņš no Konektiketas, kas pats bija ieradies sarīkojumā. A. Eimaņa dāvinātais metallā darinātais tautiskais šķivis aizceļoja uz Salu pie R. Rudzīša. J. Kalniņa dāvinātā tautisko albumu ādā ieguva Braun-

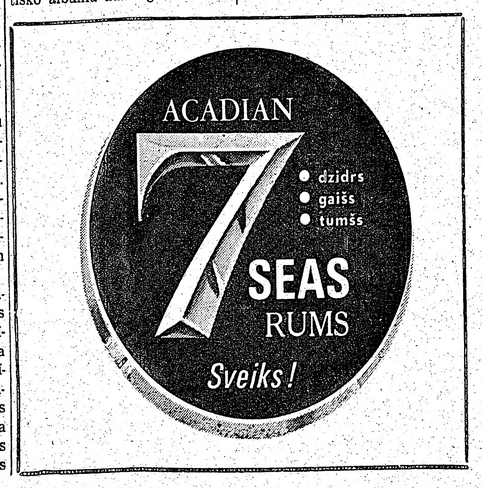

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu metī.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 12. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OSAVAS CKLB raidītājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 8, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

8. oktobrī, plkst. 11 — Kopbaznīcas svētdiena. Svētdienas skola sākas plkst. 10.30 rītā. Jauniešu pulciņa nodarbības plkst. 10 rītā. Iesvētes mācības pēc dievkalpojuma.

15. oktobrī, plkst. 11 dievkalpojums. Māc. E. Ķerģis. Svētdienas skola plkst. 10.30 rītā. Jauniešu pulciņa nodarbības plkst. 10 rītā. Iesvētes mācība.

Māc. A. Čops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

8. oktobrī, pl. 11 dievkalpojums.

15. oktobrī, pl. 11 dievkalpojums. Svētdienas skola. Jauniešu grupa pl. 12.30.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2789.

Toronto Austrumu ev.lut latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba bznīcā, 861 Danforth Ave.

1. oktobrī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma mācību stunda pirmsiesvētes jaunākai grupai.

15. oktobrī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma mācību stunda pirmsiesvētes vecākai grupai.

29. oktobrī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma draudzes bazārs baznīcas apakšējā zālē.

BRAMPTONĀ

22. oktobrī, plkst. 1.30 pēcp. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu un svētdienas skola Grace United baznīcā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave, South.

8. oktobrī plkst. 10.30 dievkalpojums bērniem ar svētdienas skolu; plkst. 11 dievkalpojums veltīts archibīskapa Dr. theol. K. Kundziņa piemiņai. Piedalās A. Cers (tenors). Plkst. 10.15 stunda abām Bībeles klasēm.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 88 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-8190.

8. oktobrī pl. 1.30 p. p. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. J. Prauliņš.

Londonas latviešu ev.lut. draudze. Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

15. oktobrī, plkst. 3 pēcp. Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. J. Prauliņš.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze angļikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3488 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4945 Marcil Ave.

8. oktobrī, plkst 1,30 p.p. dievkalpojums un Svētdienas skola. Jaunatnes stunda.

14. oktobrī, draudzes bazārs.

15. oktobrī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums un Bībeles stunda.

22. oktobrī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums un Svētdienas skola. Jaunatnes stunda.

Iesvētību mācībām jāpieteicas pie draudzes mācītāja līdz 1. oktobrim.

Prāv. Viesturs Sēfers, 471 Coolbrook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8894. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montrealā.

8. oktobrī, plkst. 2 p.p. Montrealā, Presbiterāņu baznīcā Pļaujas svētku dievkalpojums.

22. oktobrī, plkst. 2 p.p. Roxboro, Barnaba baznīcā dievkalpojums.

29. oktobrī, plkst. 2 p.p. Montrealā, Presbiterāņu baznīcā Reformācijas 450 g. atceres dievkalpojums.

Jaunieši, kas vēlas 1968. g. maijā iesvētīties, lūgti pieteikties. Mācības sākums novembrī.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-8906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

„Sauciens no Golgātas"
Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p. p. uz viļņiem 1270. Adrese: P. O. BOX 235 Station „K" 11th Toronto 12, Ont.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

8. oktobrī dievkalpojumi: pl. 10.30 Salas baznīcā māc. O. Gulbis; pl. 11 Jonkeru baznīcā Pļaujas svētki ar dievgaldu, māc. A. Ozols; pl. 2 Betlemes baznīcā Pļaujas svētki ar dievgaldu, māc. R. Zariņš, solists Ārijs Kellijs, baritons, ērģelnieks Bruno Skulte; lejā dāmu komitejas mielasts; runās agr. P. Māliņš, dziesmas, izloze; pl. 4.15 Džamaikā Pļaujas svētki ar dievgaldu, māc. A. Ozols, dāmu komitejas latvisks azaids.

Konference austrumu apgabala mācītājiem, draudzes darbiniekiem un darbiniecēm sestdien, 14. okt. un svētdien, 15. okt. Jonkeru baznīcā prāv. K. A. Birznieka vadībā. Ieradīsies arhibīskaps A. Lūsis, prāv. A. Veinbergs u. c. Sestdien, 14. oktobrī, sarīkojums ar vakariņām un Vijas Vētras sakrālām dejām.

ČIKAGA

Latviešu ev.lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1638 So. 11th Ave, Meivudā.

Čikagus latviešu ev.lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

5. oktobrī pl. 8 vak. latviešu radio pusstundā Ciānas draudzes 70 gadu atceres raidījums, WORPA FM 103.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1386 Pauline Blvd.

DETROITA

Sv. Pāvila ev.lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev.-lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tālr. WA2-2218. Māc. V. Liventāls tālr. WE3-9326.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.lut. Trīsvienības draudze. Māc. K. Kampe, 4965 Washington St. Apt. 201 West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327-5733. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St. Roxbury.

KLĪVLENDA

Klīvlendas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

SACRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

LOSANDŽELOSĀ

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59403, māc. E. Caune, tālr. PO9-8679.

15. oktobrī, plkst. 11 māc. E. Caune.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

Toronto austrumos
IZĪRĒJAMAS
DIVAS SAULAINAS NEMEBELĒTAS ISTABAS
klusā mājā, lēti, vienai personai.
Plīts un ledus skapis.
Tuvu satiksmei.
Zvanīt OX 9-1714.

OPTIĶIS LUNSKY
470 College St., Toronto
WA 1-3924

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.

Telefons: 534-1403, Toronto

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINIŠU NODAĻA.
491 College St., Toronto 4, Ont.

ĪPAŠUMI MEDĪBĀM
100 akru — 15 akri iztīriti. Īpašumu šķērso strauts pie ezera. Ļoti labas stirnu medības. 300 metru no liela ezera ar labu foreļu zveju..
100 akru pagasta robežās. Ezers un upe īpašumā. Ļoti labas stirnu, lāču un platradžu medības. Iemaksa $3,000.-, labi maksāšanas noteikumi.
Pieteikties pie Cecil Hayward, Maynooth, Ont. tālr. 338-2010
H. KEITH Ltd. REALTOR,
181 Eglinton Ave., E. Toronto 12, tālr. 487-3333

KONCERTS SKAŅU PLATĒ
15 PATRIOTISKAS un LATVIEŠU DZIESMAS IEDZIEDĀJUSI
SKAIDRĪTE PRINCE, soprāns
pie klavierēm: *Anatolijs BĒRZKALNS*
Plati „ES DZIEDĀŠU PAR TEVI, TĒVU ZEME" izdevusi LATVIEŠU KARA INVALIDU APVIENĪBA.
Skaņu plati „ES DZIEDĀŠU PAR TEVI, TĒVU ZEME" var dabūt arī DV grāmatnīcā TORONTO.
Cena $5.00 plūs 5% PST.

Apmeklējiet DV grāmatnīcu Toronto.

FRANK VASS
BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto. (pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

12. oktobrī — plkst. 8.30 vakarā Latviešu namā Mildas Grimma Štrausa (soprāns) un Hugo Štrauss (klavieres). Koncertapvienības pirmais šīs sezonas koncerts.

13. oktobrī — pl. 9 vakarā Latviešu namā, 491 College St., TLB inženieru & tehniķu kopas referāta vakars. V. Sabanska priekšlasījums „Lidojošie šķīvji — fakts vai iztēniba?"

14. oktobrī — DV Toronto nodaļas gada svētku sarīkojums Latviešu namā, pl. 7.30 vak. Piedalās DV vīru koris Kanadā (skaņu plašu).

No 15. oktobŗa — 29. oktobrim O. Grebžes izstāde 47 Pemberton Crescent, Richmond Hill, Ont. Atklāšana plkst. 4 p. p.

20. oktobrī — plkst. 9 vak. Latviešu namā literāta Pētera Aigara no Anglijas referāts „Paaudžu maiņa Latvijā un trimdas latviešu sabiedrībā".

21. oktobrī — pl. 8 vakarā Ītona auditorijā ALT Bostonas ansambļa viesizrāde ar M. Zīverta drāmu „Vara" (biļetes tikai Ītona kasē ar 11. oktobri).

21. oktobrī — pl. 7.30 vakarā Latviešu namā — Latviešu mednieku un makšķernieku kluba sezonas atklāšanas balle.

22. oktobrī — pl. 2 p.p. Latviešu namā Hovarda universitātes prof. Dr. J. Leja priekšlasījums par latviešu valodas variantiem lingvista skatījumā.

28. oktobrī — pl. 11 dienā Latviešu namā bazārs un Saviesīgs vakars ar deju.

4. novembrī — pl. 7.30 vak. DV Toronto nod. un TLB Mārtiņu vakars Latviešu namā.

5. novembrī — pl. 5 p.p. Gaujas gaidu vienība rīko Mārtiņu vakaru — Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu telpās.

9./10. decembrī — Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš Latviešu namā.

22. februārī — plkst. 8.30 vakarā Latviešu namā Gunta Kere-Plostniece (soprāns) un Jude Mollenhauer (arpa). Pie klavierēm Vera Leinvebere. Koncertapvienības otrs koncerts.

21. martā — plkst. 8.30 vak. Latviešu namā Voldemārs Rušēvics (vijole), pie klavierēm Edite Timermane. Koncertapvienības 3. koncerts.

11. maijā — plkst. 7.30 vak. Parkdale Collegiate auditorijā Montrealas vīru koris Junda, diriģ. Daumants Vītols. Koncertapvienības pēdējais šīs sezonas koncerts.

30. martā 1968. g. — Dainas koŗa gadskārtējais koncerts Parkdale Collegiate zālē.

20. aprīlī — vīru koŗa Viesturs koncerts un balle.

HAMILTONA

15. oktobrī — DV Hamiltonas nodaļas gadasvētki Rainbow zālē pl. 4 p.p. Akts un priekšnesumi.

19. oktobrī — DV Hamiltonas nod. un HLB rīko rakstn. P. Aigara referātu HLB namā, 16 Queen St., N. pl. 7.30 vak.

18. novembrī — Latvijas valsts dibināšanas atcere Royal Connaught hotelī Kristalla zālē pl. 6 vak. Svētku akts un Hamiltonas latviešu „Centennial" balle.

Divkāršojiet savu ieguldījumu ar
Canada Savings Bonds

Viena no ievērojamākām lietām Kanadā ir Canada Savings Bonds, un šāgada serija ir vislabākā. Noguldījumu likme sākas ar 5¼% gadā — visaugstākā likme, kas jebkad Canada Savings Bond bijusi — un sasniedz 6%. 13 noguldījuma gados caurmēra ieguvums ir 5.48% gadā.

Bez tam Canada Savings Bonds apgādāti ar brīniškīgu raksturīgu jauninājumu — jūs saņemat augļu augļus par savu ieguldījumu. Izmantojiet to pilnībā un jūs divkāršosit savu naudu.

Kā vienmēr, varat Canada Savings Bonds pārvērst naudā, nekavējoties. Tos var iekasēt jebkurā laikā par pilnu vērtību plus pienācīgo augļu. Tos var viegli iegādāties pret tūlītēju samaksu vai arī uz nomaksu. Tie piemēroti visiem krājnoguldījumiem — sākot ar 50 dol.

Un, pirmoreiz kopš viņu pastāvēšanas, Kanadas populārāko personīgo vērtspapīru var iegādāties arī uzņēmumi, baznīcas, labdarības biedrības, klubi un citas organizācijas. Vēl viena priekšrocība: šis serijas īpašniekam noguldījuma atlautā vērtība paaugstināta līdz 50.000 dol.

Nodrošināts ar Kanadas līdzekļiem, Canada Savings Bonds ir labākais krājieguldījums. Iegādājieties savējo vēl šodien un divkāršojiet savu naudu.

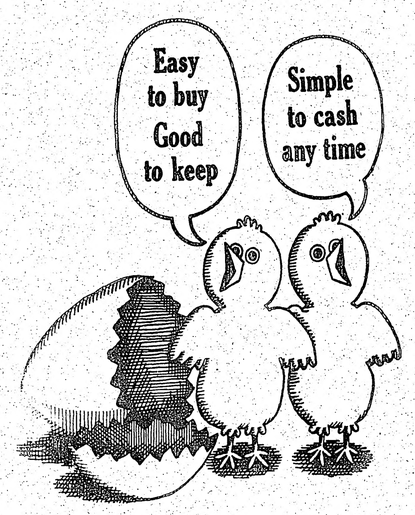

Pērciet savējo šodien – kur strādājat, savā bankā vai kredītiestādē!

(1907 — 1965)

Rakstnieks Tālivaldis Dang
kos izdevumos it sevišķi „La
un vienīgā grāmata, kuŗas
T. Dangavs, dzīvodams Arg
mus un piedzīvojumus un ļo
cilvēkiem un viņu savdabīgo
vēku pieticīgā dzīves veida t
kumu raksturojumam. Viņš
satvarā pārsvars ir pērtiķim
jīgs dzemdēt odu vai peli".
savu traģisko lomu universā

Tālivalža Dangava grāmat
pasauli; ar to iepazīties neb
puses līdz pēdējai.

Grāmatā apvienoti divi pabeigti st
daļa un „Bada dzegužu pajumtē",
glīti iesieta ar A. Jaunzema vāka zī
ievadu.

Cena $8.20

GRĀMATNĪCĀM
ATLAIDE.

ATKAL DABŪJA
Labā iespiedumā uz plastikas
P. Mantnieka
LATVIJAS KARTE .....
Izsūtām arī pa pastu speciālā iesaiņoj
DAUGAVAS VANAGU GRĀMA
491 College Street, Toronto 4, On

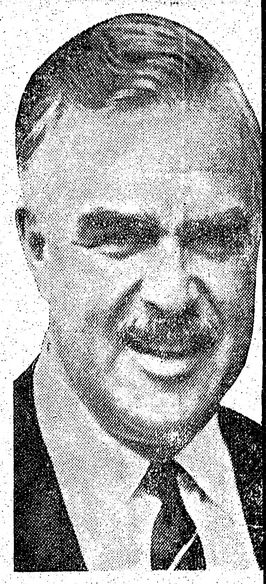

55% visu Kanadas imi

Kādēļ? Tādēļ, ka Onta

Tādēļ, ka viņi vēlas b
konservātīvas valdības vadībā.

Jaunienācēju lielajam
Viņu vidū gandrīz nemaz nav
labu algu, viņiem pieder mājas
rumi un citas nepieciešamas l

Vislabākā izglītība li
ikvienam. Ar OMSIP starpnieci
drošinājumu. Tā ieveda pirmo
Patērētāji tiek aizsargāti pret
ejama katram, kam nepieciešа
dzīgas iespējas ar Cilvēku tiesī
bas pret diskrimināciju.

Laba valdība — Robart
1

ATBALSTIET

BĀM

kri iztīrīti. Īpašumu šķērso strauts s stirnu medības. 300 metru no lie- ļu zveju. .

obežās. Ezers un upe īpašumā. Ļoti un platradžu medības. Iemaksa āšanas noteikumi.

Hayward, Maynooth, Ont. tālr. 338-2010

EITH Ltd. REALTOR,

ve., E. Toronto 12, tālr. 487-3333

S SKAŅU PLATĒ

KAS un LATVIEŠU DZIESMAS IEDZIEDĀJUSI

PRINCE, soprāns

ēm: *Anatolijs BĒRZKALNS*

U PAR TEVI, TĒVU ZEMI" izdevusi KARA INVALIDU APVIENĪBA.

ZIEDĀSU PAR TEVI, TĒVU ZEMI" rī DV grāmatnīcā TORONTO.

a $5.00 plūs 5% PST.

nto.

SS

TĀRS

ronto.

6111

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

12. oktobrī — plkst. 8.30 vakarā Latviešu namā Milda Grimma Štrausa (soprāns) un Hugo Štrauss (klavieres). Koncertapvienības pirmais šīs sezonas koncerts.

13. oktobrī — pl. 9 vakarā Latviešu namā, 491 College St., TLB inženieru & tehniķu kopas referāta vakars. V. Sabanska priekšlasījums „Lidojošie šķīvji — fakts vai iztēliņa?"

14. oktobrī — DV Toronto nodaļas gada svētku sarīkojums Latviešu namā, pl. 7.30 vak. Piedalās DV vīru koris Kanadā (skaņu plašu).

No 15. oktobŗa — 29. oktobrim O. Grebžes izstāde 47 Pemberton Crescent, Richmond Hill, *Ont. Atklāšana plkst.* 4 p. p.

20. oktobrī — plkst. 9 vak. Latviešu namā literāta Pēteŗa Aigara no Anglijas referāts „Paaudžu maiņa Latvijā un trimdas latviešu sabiedrībā".

21. oktobrī — pl. 8 vakarā Ītona auditorijā ALT Bostonas ansambļa viesizrāde ar M. Zīverta drāmu „Vara" (biļetes tikai Ītona kasē ar 11. oktobri).

21. oktobrī — pl. 7.30 vakarā Latviešu namā — Latviešu mednieku un makšķernieku kluba sezonas atklāšanas balle.

22. oktobrī — pl. 2 p.p. Latviešu namā Hovarda universitātes prof. Dr. J. Leja priekšlasījums par latviešu valodas variantiem lingvistā skatījumā.

28. oktobrī — pl. 11 dienā Latviešu namā bazārs un Saviesīgs vakars ar deju.

4. novembrī — pl. 7.30 vak. DV Toronto nod. un TLB Mārtiņu vakars Latviešu namā.

5. novembrī — pl. 5 p.p. Gaujas gaidu vienība rīko Mārtiņu vakaru — Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu telpās.

9./10. decembrī — Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš Latviešu namā.

22. februārī — plkst. 8.30 vakarā Latviešu namā Gunta Ķere-Plostniece (soprāns) un Jude Mollenhauer (arpa). Pie klavierēm Vera Leinvebere. Koncertapvienības otrs koncerts.

21. martā — plkst. 8.30 vak. Latviešu namā Voldemārs Ruškevics (vijole), pie klavierēm Edite Timermane. Koncertapvienības 3. koncerts.

11. maijā — plkst. 7.30 vak. Parkdale Collegiate auditorijā Montrealas vīru koris Junda, diriģ. Daumants Vītols. Koncertapvienības pēdējais šīs sezonas koncerts.

30. martā 1968. g. — Dainas koŗa gadskārtējais koncerts Parkdale Collegiate zālē.

20. aprilī — vīru koŗa Viesturs koncerts un balle.

HAMILTONA

15. oktobrī — DV Hamiltonas nodaļas gadasvētki Rainbow zālē pl. 4 p.p. Akts un priekšnesumi.

19. oktobrī — DV Hamiltonas nod. un HLB rīko rakstn. P. Aigara referātu HLB namā, 16 Queen St., N. pl. 7.30 vak.

18. novembrī — Latvijas valsts dibināšanas atcere Royal Connaught hotelī Kristalla zālē pl. 6 vak. Svētku akts un Hamiltonas latviešu „Centennial" balle.

(1907 — 1965)

IZNĀKUSI JAUNA GRĀMATA

Apgāda DAUGAVAS VANAGS izdevumā

T. DANGAVA —

stāstu krājums

STRANDĒJUŠO SALA

Rakstnieks Tālivaldis Dangavs pazīstams ar saviem rakstiem periodiskos izdevumos it sevišķi „Latvija Amerikā" lasītājiem. Šī ir viņa pirmā un vienīgā grāmata, kuŗas iznākšanu autors pats vairs nepieredzēja. T. Dangavs, dzīvodams Arģentīnā, stāstos izmantojis savus novērojumus un piedzīvojumus un ļoti košā, īpatā stilā raksta par notikumiem, cilvēkiem un viņu savdabīgo dzīves veidu. Krāšņas ainas mainās ar cilvēku pieticīgā dzīves veida tēlojumiem, lai dotu vietu dinamiskam notikumu raksturojumam. Viņš pasmejas par cilvēkiem, ja viņu garīgajā satvarā pārsvars ir pērtiķim, vai arī, kad tas liekas „kā zilonis, kas spējīgs dzemdēt odu vai peli". Rakstnieks dziļi cieš ar ikvienu, kas apzinās savu traģisko lomu universā.

Tālivalža Dangava grāmata latviešu literātūrā paveŗ jaunu oriģinālu pasauli; ar to iepazīties nebūs grūti, jo grāmata aizrauj no pirmās lappuses līdz pēdējai.

Grāmatā apvienoti divi pabeigti stāstu krājumi „Strandējušo sala" I-II daļa un „Bāda dzegužu pajumtē", pavisam 27 stāsti 600 lappusēs, tā glīti iesieta ar A. Jaunzema vāka zīmējumu un E. Keiša autora šaržu un ievadu.

Cena $8.20

GRĀMATNĪCĀM ATLAIDE.

DVG GRĀMATNĪCĀ 491 College St., Toronto 4, Ont.

ATKAL DABŪJAMA

Labā iespiedumā uz plastikas - mazgājama

P. Mantnieka

LATVIJAS KARTE $8.00

Izsūtām arī pa pastu speciālā iesaiņojumā, cena $9.00

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA

491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

LAIKRAKSTA „LATVIJA AMERIKĀ" atsevišķi numuri *dabūjami Toronto latviešu veikalos.*

17. oktobrī

JŪS SASTAPS PROGRESS

55% visu Kanadas imigrantu ieplūst Ontario.

Kādēļ? Tādēļ, ka Ontario dēvē par daudzo iespēju provinci.

Tādēļ, ka viņi vēlas baudīt šīs provinces labklājību progresīvi konservātīvas valdības vadībā.

Jaunienācēju lielajam vairumam ir laba dzīve šai provincē. Viņu vidū gandrīz nemaz nav bezdarbs. Viņi daudz strādā un pelna labu algu, viņiem pieder mājas, auto, mēbeles, mājsaimniecības piederumi un citas nepieciešamas lietas.

Vislabākā izglītība līdz pat universitātes līmenim pieejama ikvienam. Ar OMSIP starpniecību Robarta valdība piedāvā veselības apdrošinājumu. Tā ieveda pirmo provinču minimālo algu likumu Kanadā. Patērētāji tiek aizsargāti pret blēdībām. Brīva advokāta palīdzība pieejama katram, kam nepieciešams, un likums nodrošina visiem vienlīdzīgas iespējas ar Cilvēku tiesību noteikumiem, pasargot ikviena tiesības pret diskrimināciju.

Laba valdība — Robarta valdība — pelna jūsu atbalstu

17. oktobrī.

ATBALSTIET ROBARTA VALDĪBU!

SKOLAI UN PAŠMĀCĪBAI

Ed. Avots — Praktiski vingrinājumi latv. val. I d.	$1.25
Ed. Avots — Praktiski vingrinājumi latv. val. II d.	$1.50
Mēs krāsojam un mācāmies ABC	$1.25
Kas tas tāds (krāsās)	$1.50
Ābece	$1.60
V. Dārziņš — Spēlējiet pirkstiņi — mazajiem klav. I/II à	$1.50

GRANDIOZA RUDENS IZPĀRDOŠANA

Iekrājušās grāmatas par ļoti pazeminātu cenu.

Pieprasiet cenrādi.

Alfreda Kalnāja apgāds

719 W. Willow, Chicago, Ill., 60614

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam svanīt katrā laikā.

LE 5-6619 941 Dovercourt Rd., Toronto.

IEGĀDĀJIETIES UN DĀVINIET

A. BĒRZIŅA

THE TWO FACES OF CO-EXISTENCE $6.00

GRĀMATA, KAS PALĪDZĒS JŪSU DRAUGIEM APGAISMOT MŪSU CIŅU PRET KOMŪNISMU.

Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

Dabūjams

TREJI VĀRTI — žurnāls literātūrai, mākslai, zinātnei, Baltijas tautu kultūrai, jaunatnei un nākotnei $1.25

Jau iznākuši: 1., 2., 3. un 4. numurs. Pieņemam arī abonēšanas maksu — $7.00 gadā.

DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

KĻŪVĀT 21 GADU VECS?

Kad esat sasniedzis 21 gadu vecumu, jūs vairs netiekat ieskaitīts savu vecāku veselības apdrošināšanas polisē. Lai būtu apdrošināts, jums pašam 30 dienu laikā jāiznem personīgā polise. Attiecīgā veidlapa saņemama bankās, slimnīcās vai arī Ontario Hospital Services Commision.

MAINĪJĀT DARBA VIETU?

Lai paturētu apdrošinājumu, ievērojiet instrukcijas Hospital Insurance Certificate of Payment 104. veidlapā. Darba devējam jums tā jāiedod, kad atstājat darbu.

TIKKO SALAULĀJĀTIES?

Tagad jūsu veselības apdrošināšanas polisei jāsedz abi: vīrs un sieva. Paziņojiet par pārmaiņām ģimenes stāvokli savai darba vietai vai arī, ja abi maksājiet tieši, — komisijai.

Jūsu ONTARIO HOSPITAL INSURANCE plāns

Ontario Hospital Services Commission Toronto 7, Ontario

IGAUŅU OPTIĶIS

J. RATAS

169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACENU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.

Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

ONTARIO PROVINCE OF ONTARIO

Government Information

Labošanas iestāžu ministrija ziņo:

IESPĒJAS, VALDIBAI

PĀRŅEMT TIESAS IESTĀŽU

ADMINISTRĀCIJAS

IZDEVUMUS.

Ontario provinces valdības nodoms ir, ar Labošanas iestāžu ministrijas palīdzību, pārņemt visu pilsētu un pašvaldību cietumu darbības un uzturēšanas izdevumus. Šis solis atslogos vietējos nodokļu maksātājus, samazinot īpašumu nodokli.

Jaunā iecere nozīmē arī to, ka province pārņems sodīto transporta izmaksu no tiesām līdz labošanas centriem. Bez tam, pašvaldībām vairs nebūs jāmaksā par mazgadīgo likuma pārkāpēju uzturēšanos apmācību nometnē.

No tā izriet, ka tiesas iestāžu administrātīvo izdevumu pārņemšanai valdības ziņā būs ne tikai progresīvas, plašas un svarīgas sekas labošanas uzdevumu attīstībā, bet abi šie jauninājumi nozīmē vairāk ietaupījumu īpašumu nodokļa maksātājiem.

The Hon. John Robarts Prime Minister of Ontario

JAUNĀKĀ SKAŅU PLATE

Teiksma A.P. 3003 Mono $5.00

ALFREDS PORIŅŠ — latviešu labākais tenors

Dziesmas klavieŗu, čello un vijoles pavadījumā

I

PŪT, VĒJIŅI	V. Ziedonis
AR LAIVIŅU IELAIDOS	V. Ziedonis
DIV' DZELTENI KUMELIŅI	L. Garūta
VISIEM ROZES DĀRZĀ ZIEDĒJ'	P. Līcīte
AI, ZAĻĀI LĪDACIŅA	J. Vītols
SAULĪT' TECEJ', TECĒDAMA	J. Vītols

II

VERDZENES DZIESMA	A. Kalniņš
ZIEMAS SAULE	H. Berino
SPĀNIEŠU ROMANCE	E. Dārziņš
LIEPU TĒJA	J. Ķepītis
KAD NĀKSI ATKAL	A. Okolo-Kulaks

Dabūjama DV Grāmatnīcā

491 College Street, Toronto 4, Ont.

Atkalpārdevējiem izsūtām citā rēķinā.

Ontario dzīvojošiem 5% tirdzniecības nodoklis.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$8.20
P. Babris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Zvaigžņu sega — rakstu krāj. prof. Dr. L. Bērziņa piem.	$6.50
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas, rom.	$4.50
Čenču Jezups — Piters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
Latvijas vēsture 1914—1920.	$17.00
J. Veselis — Trīs laimes, rom.	$2.50
" Tērauda dvēsele, rom.	$4.00
I. Lindbergs — Starp atnākšanu un aiziešanu, dzeja	$4.00
E. Kalme — Starp divām Jāņu naktīm, rom.	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Dziļums — Saplēstā krūze, rom.	$4.80
E. Ķiploks — Viņš runāja kalnā, sprediķi	$2.40
J. Porietis — Prezidents atbild, atm.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
J. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
A. Rupģis — Pats esi kungs, pats	$4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brinumi	$4.75
ARCHIVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Enas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci nakti, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata	$7.80
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonimu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zilīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu karavīrs	$4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom.	$5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d.	$4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik.	$5.00
BIBELE	$4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Maurina — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas	$10.00
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Raipa un Aspazijas gada grāmata	$2.00
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Ugunī	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Z. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
G. Janovskis — Svešumā, noveles	$4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

DVG RĀMATNĪCĀ 491 College St., Toronto 4, Ont.

SPORTS

VIEGLATLĒTIKAS VETERĀNU KAUSS — GUNDARAM GRĪSLĪTIM

Amerikas latviešu apvienības sporta un fiziskās audzināšanas biroja vieglatlētikas komitejas sarikojumā un tās vaditāja Ivara Veldres vadībā, Milvokos 9. septembrī risinājās 2. latviešu veterānu kausa izcīņas sacensības vieglatlētikā. Šī kausa izcīņā var piedalīties visi vieglatlēti un vieglatlētes, kuŗi starta dienā sasnieguši 30 gadu vecumu. Programmā vīriešiem ir 9 populārākās disciplīnas 100 m, 400 m un 1500 m skrējieni, tāllēkšana, trīssoļlēkšana, augstlēkšana, lodes grūšana, diska mešana un šķēpa mešana. Kausu iegūst atlēts, kuŗš 4 disciplīnās sasniedzis lielāko punktu kopsummu, vērtējot pēc IAAF starptautiskajām tabulām, bet ar nosacījumu, ka vērtējamo 4 disciplīnu vidū jābūt vismaz pa vienai skriešanu, lēkšanu un mešanu disciplīnai. Kausa izcīņas programmā sievietēm ir 5 populārākās disciplīnas — 100 m skrējiens, tāllēkšana, augstlēkšana, lodes grūšana un diska mešana. Kausu izcīna atlēte, kuŗa 3 disciplīnās — pēc brīvas izvēles — iegūst lielāko punktu kopsummu.

Jānozēlo, ka treniņos gūta savainojuma dēļ startu Milvokos bija spiests atsaukt torontietis Kārlis Pavasars, bet vietējo nēģeŗu pieteikto demonstrāciju dēļ pēdējā brīdī ceļā došanos atlika indianapolieši Ojārs Bērziņš un Modris Lakstiņš. Tā šoreiz startēja tikai 7 veterāni — 4 vīrieši un 3 sievietes. Labākiem sasniegumiem ļoti nelabvēlīgs bija arī rudenīgais laiks — aukstums un spēcīgās vēja brāzmas, kas manāmi ietekmēja gandrīz visus rezultātus, taču pašas sacensības izvērtās spraigas, interesantas un saņēma vienlīdzīgas.

Veterānu kausu vīriešiem, pateicoties savai vispusībai, samērā pārliecinoši ieguva 35 gadus vecais Gundārs Grīslītis (Indianapoles DVSK), „salasot" 100 m skrējienā, trissoļlēkšanā, lodes grūšanā un diska mešanā 1587 punktus. Viņa vienīgais pretinieks Arvīds Štrāls (Čikagas LBSK) tajās pašās disciplīnās panāca 1393 punktu kopsummu. Atsevišķās disciplīnās, nekonkurējot uz kausu, startēja Ivars Veldre un Arturs Graudiņš (abi Milvoku Auseklis).

Veterānu kausu sievietēm, pateicoties teicamam punktu guvumam mešanu disciplīnās, izcīnīja 34 gadus vecā Valda Grīslīte (Indianapoles DVSK ar 1411 punktu, 2. vietā Staņislava Graudiņa (Milvoku Auseklis) ar 1345 punktiem un 3. vietā Valdā Veldre (Milvoku Auseklis) ar 1273 punktiem. Visām trim dalībniecēm vērtēja rezultātus lodes grūšanā un diska mešanā, uzvarētājai bez tam tāllēkšanā, bet abām pārējām augstlēkšanā.

Mazs kuriozs: visi 4 sacensību dalībnieki ir ALAs sporta un fiziskās audzināšanas biroja vieglatlētikas kom. loc., bet visas 3 dalībnieces — viņu dzīvesbiedres...

Tehniskie rezultāti:

Vīriešu sacensībās: 100 m — 1. G. Grīslītis 13,2 sek., 2. A. Štrāls 14,2 sek.; tāllēkšanā — 1. Grīslītis 4,92 m, 2. Štrāls 4,72 m; trissoļlēkšanā — 1. Grīslītis 10,31 m, 2. Štrāls 10,02 m; augstlēkšanā — 1. Štrāls 1,40 m, 2. Grīslītis 1,28 m, 3. A. Graudiņš 1,25 m; lodes grūšanā — 1. Grīslītis 10,26 m, 2. Štrāls 9,11 m; diska mešanā — 1. I. Veldre 41,82 m, 2. Štrāls 29,43 m, 3. Grīslītis 25,89 m; šķēpa mešanā — 1. Veldre 41,55 m, 2. Štrāls 33,24 m, 3. Grīslītis 26,94 m.

Sieviešu sacensībās: 100 m — 1. V. Veldre 15,4 sek.; tāllēkšanā — 1. Veldre 3,51 m, 2. St. Graudiņa 3,27 m, 3. V. Grīslīte 3,25 m; augstlēkšanā — 1. Veldre 1,19 m, 2. Graudiņa 1,16 m; lodes grūšanā (4 kg) — 1. Grīslīte 8,49 m, 2. Graudiņa 7,49 m, 3. Veldre 6,94 m; diska mešanā —1. Grīslīte 25,27 m, 2. Graudiņa 20,68 m, 3. Veldre 18,26 m.

Latviešu veterānu kausa 3. izcīņa notiks nākošā gadā Indianapolē ALAs vieglatlētikas komisijas locekļa Gundāra Grīslīša sarīkojumā un vadībā.

G. Grīslītis

KANADIETIS VĒRTĒ STĀVOKLI IGAUNIJĀ

Toronto laikrakstā „The Telegram" slejinieks Arons Einfranks īsumā mēģinājis apskatīt okupēto Igauniju un igauņu problēmas, galveno vērību veltījot Tallinai, kuŗā, kā liekas, viņš bijis.

Autors rakstu iesāk ar „atrakciju", ka Tallinā var skatīties rietumu televizijas programmas, gan lietojot speciālas antennas, bet liekoties, ka tādas Tallinā katram esot. Tālāk Einfranks atzīmē, ka Igaunijā dzīves standarts labāks nekā pārējās Baltijas republikās, kuŗas savukārt atkal esot tālu priekšā pārējām padomju republikām. To autors izskaidro ar „melno tirgu", kuŗa cēlonis esot tuvējā Somija ar saviem tūristiem un valūtu. Autors pieskaŗas arī vēsturei, kā caru Krievija 18. gadsimtā iekaŗoja Igauniju, un atzīmē, ka bijis arī īss atkaŗots brīvības un patstāvības laiks no 1918.—1940. gadam, pēc kuŗa Igaunija atkal ar varu iekļauta Staļina imperijā. Tallina raksturota kā burvīga pilsēta, kuŗas celtniecībā redzama vācu un skandinavu ietekme, bet no krievu 19. gadsimta celtniecības „neglītās pareizticīgo baznīcas".

Technoloģijas valoda ir krievu, 30%no Tallinas un 21% no valsts iedzīvotājiem nav igauņu izcelsmes; pat pilsētas valdē iekārtota divvalodu audio sistēma, jo ceturtā daļa no locekļiem nerunā igauniski. Padomju pilsoņi esot gatavi atdot roku, lai tikai iekļūtu Igaunijā. Tas uztraucot igauņus, jo viņi baidoties, ka svešinieku ieplūdumos zaudēs savu kultūru. Tādēļ esot plāns nostabilizēt Tallinā iedzīvotāju skaitu uz 500.000 (tagad 350.000) un ierobežot citu pilsētu izplešanos, lai tā atturētu krievu ienācējus. Apsveŗot pat somu darbaspēka ievešanu hoteļu būvēm, jo tie pēc darba veikšanas atgriezīsies atkal savā zemē.

Pēc Einfranka domām debatējams jautājums esot, cik tālu krievi atļaušot igauņiem un pārējām Baltijas tautām aizstāvēt savu saimniecisko un kultūrālo dzīvi; ja to atļaus, tad tikai par dārgu maksu. Daļa no šīs cenas būtu Baltijas valstu atzīšana par Pad. savienības sastāvdaļu no Rietumu puses. Tā kā Rietumi 1900. gadā nekā nav darījuši, lai aizkavētu Staļina agresiju Baltijas valstīs, tad pēc autora domām arī šāda atzīšana nebūtu nekāds brīnums.

E.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Malvina Kronis

dzim. BALDUMS

dzimusi 1908. gada 1. janvārī Latvijā,

mirusi 1967. gada 21. septembrī Toronto.

Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes Toronto Palīdzības fonds.

Vecā māte apkaŗo minisvārkus...

„BET VIŅA TAJOS IZSKATĀS BRĪNIŠĶĪGA!" IZSAUCIES SKOLAS INSPEKTORS PAR SKOLOTĀJU, KAS KLASĒ IERADUSIES ĪSAJOS BRUNCOS.

Šī vasara pagājusi gaŗo matu un īso svārku zīmē. Dienas sarāvušās īsākas, bet gaŗie mati palikuši tādi paši. Rudens vēsums nav licis pastiepties gaŗākiem arī meiteņu svārkiem, un tie joprojām turas lielu gabalu augšpus ceļa, uzrādot tiekšmi sarautīes vēl īsākiem. Meiteņu? Jā, kas šai zemē ir meitene? Tā var būt padsmitniece un arī sieviete, kuŗas gadu skaits sniedzas desmitos, ja vien tai nav jākautrējas pašai sava skaistuma.

Šieviešu tikuma sargiem, jaunajam skolas mācību gadam sākoties, bija un vēl joprojām jālauza galvas, ko darīt, lai skolas meitenes neierastos klasē pusplikas. Bet — ko lai pārmetam nevainīgiem bērniem, ja minisvārkos grozās arī jaunās skolotājas, satraucot dažādu jūtu ziņā savus abu dzimumu kollēgas un arī bērnu vecākus?

Neticami? Toronto laikrakstā „The Globe and Mail" 29. septembŗa numurā lasāma ziņa no Detroitas, kaOšu vecā māte, kas pavadījusi savu 11 gadu veco mazmeitu Teriju Kalniņu uz skolu, uzbrukusi mākslas skolotājai — 24 gadus vecajai Palmerai, kas savā klasē minisvārkos darbojusies audzēkņu vidū ar mākslas priekšmetiem, un iespērusi tai ar kāju sēžamvietā... Satrauktā vecā māte pēc incidenta ar moderno skolotāju iesteigusies skolas birojā, uzrāvusi brunčus minisvārku gaŗumā un, apkārt griežamās, iesaukusies: „Kā jums patiktu, ja es staigātu tā kā pašreiz?"

Skolas inspektors izteicies, ka Palmera jaunkundze ir vienīgā skolotāja, kas valkā minisvārkus. „Bet viņa tajos izskatās brīnišķīga," viņš piezīmējis, raksturojot Palmeru kā vienu no spējīgākajām mākslas skolotājām visā apvidū. „Šis aizkārums ir sodāms," atzinis inspektors. „Se nav runa par skolotājas svārku gaŗumu, bet pieaugušo uzvešanos."

„Cietušā" Palmera savukārt izteikusies, ka valkās tādu tērpu, kādu vēlas. „Ja es vēlētos rīt uzvilkt gaŗākus svārkus, man tos būtu jāaizņemas no kādas draudzenes," piezīmējusi skolotāja.

Izrādās, ka amerikāņiem atsegta ķermeņa apakšdaļa ir tikpat nevainīga kā atsegta augšdaļa. Iecirkņa tiesa Oregonā atzinusi, ka Portlandes pilsētas nostāja pret „go-go" dejotājām, kuŗas kādā naktsklubā dejojušas kailām krūtīm, runā pretī likumam par cilvēka brīvību. Astoņas dejotājas sodītas ar 200 dol. naudas sodu katra. Dejotājām sods tagad nebūs jāmaksā, jo, publiski rādot savu skaistumu, viņas nekā nav grēkojušas. Parīzieši apgalvo, ka minisvārki, kādos Francijas galvaspilsētā šo vasar ieradušās amerikāņu tūristes, tos padarījuši gandrīz vai trakus. Bet arī vēsajā Toronto minisvārki dažkārt pavedina vīriešus uz sodāmām nerātnībām, kā tas atgadījies kādam Kinga ielas tramvaja pasažierim, kas piesēdies pārāk tuvu 19 gadu vecai meitenei, kaut brīvu vietu bijis vai cik. „Viņš man piesēdās ,oti, ļoti cieši," vēlāk sūdzējusies meitene. Dažas minūtes vēlāk viņa jutusi kaut ko uz sava ceļa un ieraudzījusi blakus sēdētāja roku. Meitene steigusies pie tramvaja vadītāja, kas pasaucis policistu. Tiesnesis atzinis, ka „bezkaunīgs uzbrukums", par ko būtu jāsaņem 5 gadi ieslodzījumam, nav noticis, bet rīcību kvalificējis kā „parasto uzbrukumu". Šis pieskāriens pie kailā ceļgala pasažierim maksājis 200 dolaru.

Ar šādu jūtu ierobežošanu jau sen nav apmierināti Toronto Jorkvilles „ipiji" vai „gurnirnieki", kā šo apzīmējumu varētu tulkot latviski. „Ja es kādai meitenei uz ielas stūŗa saku, ka viņu mīlu, mani grābj ciet un ved uz tiesu; bet ja saku, ka viņu nīstu, mani neviens neaizkaŗ," brīnās „hipiji". Lai kādi būtu aizspriedumi par „hipiju" īpatajiem uzskatiem, viņu gaŗajiem matiem un bārdām, „hipiju" stilu pirms dažām nedēļām demonstrēja starptautiskajā modes festivālā Maskavā. Angļi par šo savu modes skati izdevuši 30.000 mārciņu (84.000 dol.) demonstrējot „hipiju" matu sakārtojumu un minisvārkus. Pēdējie uzrāvušies 6 collas virspus ceļa. Tos apbrīnojuši ap 400 krievu pircēju, bet visi iepirkumi ies caur t.s. Raznoexport, kas nodarbojas ar ārzemju pasūtinājumiem. Tā kā Maskavas klimats ziemā ir daudz aukstāks nekā Londonā vai Ņujorkā, minēti arī t.s. maksisvārki, kas būs 6 collas zem ceļgala. Tā arī Maskavā pamazām iespiežas Rietumu modes, lai tracinātu vitālos krievus.

Bet modes mainās ātrāk nekā tām var izsekot. Ja dažiem „hipijiem" ar varu bija jāapgriež sieviškīgie mati, kā tas jau dažkārt noticis nemierīgajā Jorkvillē, kur gaŗo matu un bārdu ienaidnieki ar grieznēm uzbrukuši 20. gadsimta „alu cilvēkiem", tad itin drīzi var pienākt diena, kad tie no savām krēpēm šķiŗas labprātīgi. Ja līdz šim meiteņu gaŗajiem matiem, kas brīvā kritumā nokarājās tālu pāri pleciem, saudzīgi aplīdzināja tikai ieplaisājušos galus, kas, vējā kuļoties, bija savēlušies neatšķetināmās pinkās, tad jau šoruden sagaida, ka sieviešu matiem būs īsais griezums — t.s. „fluff-puff" stils. Pamats tam ir zināma sieviška ilgviļņu metode, kas piešķiŗ īsajiem matiem dabiski izskatīgus viļņus. Šāds matu sakārtojums atļaus pēc vajadzības viegli pievienot arī lieko matu daļu, kā „zirga asti" vai sprogas, un šis stils būs piemērojams no 5—75 gadu vecumam. „Fluff-puff" stila pārstāve ir londoniete Naomi, kas strādājusi vairākos slavenos Londonas modes salonos, pirms atvērusi savu lokālo salonu Toronto (Bloor St.) — „Naomi of London". Viņa ir sakārtojusi frizūras modeļiem Toronto modes skatēs un televīzijas raidījumos.

Tā kā „hipiji" līdz šim vēlējušies staigāt gariem matiem un tā līdzināties meitenēm, sagaidāms, ka viņi piemērosies arī jaunajai meiteņu „fluff-puff" modei un reizē ar viņāni pāries uz īso matu sakārtojumu.

Vai nu minisvārku ietekmē, vai arī bez tās, bet Toronto universitātes studenti lūguši Ontario ģenerālprokuroru viņiem izdalīt dzimstības kontroles informāciju. Vecākie studenti prasījuši, lai ar šādu informāciju apgādātu arī jaunuzņemtās studentes. Universitātes studentu administrātīvās padomes priekšsēdis ziņojis, ka padomei dotas pilnvaras savu programmu īstenot, ieskaitot arī apmeklējumus studenšu mītnēs universitātes rajonā.

Ja līdzīgs nokārtojums būtu bijis arī sieviešu karaliskā korpusa barakās Anglijā, varbūt šī korpusa piederīgajām nebūtu bijis jāsūdzas, ka iejauktas lebiskās „nodarbībās" starp dienesta meitenēm. Abas korpusa locekles pārbaudījis psīchiatrs, tāpat 5 citas, kas iejauktas starpgadījumā. Armijas īpašā izmeklēšanā izdarīja aptaujas starp 200 karaliskā sieviešu korpusa locekļēm, sakarā ar sūdzībām par „nenormālām nodarbībām".

DIPLOMĀTISKA ROSĪBA APVIENOTAJĀS NĀCIJĀS

BURVJA LOKS, NO KUŖA NEVIENAM NAV GRIBAS IZKĻŪT

ASV prezidents Džonsons noteicis, ka augstākajiem bruņoto spēku priekšniekiem turpmāk jāpiedalās visās Baltā nama diskusijās attieksmē uz Ziemeļvietnamas bumbošanu, jo saņēmis ieteikumus vairāk sazināties ar augstākā ranga militārajiem ekspertiem. Līdz šim daudzos gadījumos Vietnamas gaisa kaŗa politika Baltajā namā apsriesta bez augstākās militārās vadības piedalīšanās.

Trīs stundu ilgas sarunas starp ASV un Pad. savienības ārlietu ministriem Valdorfa - Astoria viesnīcā risinājās par abu valstu sūtniecību jaunajām atrašanās vietām Vašingtonā un Maskavā, par gaisa satiksmes pastiprināšanu starp abām galvaspilsētām un Vidējo austrumu problēmām. Abi ārlietu ministri nav pārrunājuši aizsardzības sistēmu izveidošanu pret raķešu uzbrukumiem.

Anglijas ārlietu ministrs Džordžs Brauns mēģinājis sekot ASV ierosinājumam pārcelt Vietnamas jautājumu no Apvienotajām nācijām uz jaunu Ženēvas konferenci, bet nespēja vienoties ar padomju kollēgu Gromiko. Pēdējais ar Braunu apspriedās vairāk nekā stundu, bet izņemot „sirsnīgas sarunas", angļi nekā cita pozitīva nav varējuši atzīmēt. ASV sūtnis Apvienotajās nācijās Goldbergs stingri iestājies par Vietnamas jautājuma nodošanu Ženēvas konferencei, kas nodarbojās ar to arī 1954. gadā. Lai šo konferenci atjaunotu, tā jāsasauc abiem tās priekšsēžiem — Anglijas un Pad. savienības ārlietu ministriem.

Francijas ārlietu ministrs Demirvils aicināja ASV izbeigt kaŗu Vietnamā. Viņš ierosināja pārtraukt gaisa uzbrukumus bez noteikumiem, pasvītrojot, ka Hanoja jau kopš šī gada sākuma bijusi gatava sarunām, ja amerikāņi pārtrauktu Ziemeļvietnamas bombardēšanu. Kā vienīgo iedomājamo atrisinājumu arī Francijas delegāts minēja Ženēvas vienošanos un visu svešo kaŗaspēku atvilkšanu no okupētajām territorijām. Runā viņš nepieminēja sarkano Ķīnu, nedz arī kodolieroču ražošanas ierobežojumu vienošanos, kuŗu kopsapulce pārbaudīs vēl šai gadā. Vidējo austrumu jautājumā Demirvils ieteica nokārtojumu brīvās sarunās. Francija neizrāda apmierinātību par ASV un Pad. savienības sarunām pagājušajā mēnesī Ženēvā. Irijas delegāts Franks Aikens turpretim veltīja savu runu galvenokārt šīm sarunām.

Arī Kanadas ārlietu ministrs Mārtins aicināja amerikāņus pārtraukt Ziemeļvietnamas bumbošanu vēl pirms miera sarunu uzsākšanas. Aicinājums patīkami pārsteidza AN delegātus, kas ir līdzīgās domās, kamēr ASV pārstāvji izteica izbrīnu par Kanadas ministra nostāju, kuŗu Otava „privāti" atbalstījusi jau kopš mēnešiem. Mārtina runa bija pretēja Anglijas delegāta Brauna teiktajai, kuŗā pēdējais piekrita Vašingtonas politikai. Kanadas uzskatus par uzlidojumu pārtraukšanu pauda arī Dānijas ministru prezidents Krags.

Daudzus delegātus un novērotājus intriģēja jautājums, kādēļ tieši tagad Kanada nākusi klajā ar šādu aicinājumu. Preses komentātori to izskaidro ar kaŗa briesmu izplešanos, kādēļ pacelama katra balss, kas šīs briesmas cenšas novērst. Bez tam Hanoja izrādījusi gatavību uz miera sarunām, ja amerikāņi pārtrauktu uzlidojumus. Vašingtonas un Hanojas ieņemtās pozicijas tomēr ir nelokāmas, tādēļ maz cerību grozīt to nostāju ar vēsu diplomātiju.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

GRAND RAPIDI

Uz 75 mūža un 55 skolotājas darbā aizvadītiem gadiem atskatījās Marija Lesniece. Jubilāre

Kanadas viedokli, šķiet, lielā mērā ietekmējusi Hanojas izrādītā gatavība uz miera sarunām, uz ko, acīm redzot, spiež intensīvie amerikāņu uzlidojumi, kuŗi Hanojai ar katru dienu kļūst nepanesamāki. Liekas, ka Otava dāvā Hanojas solījumiem lielāku ticamību nekā Vašingtona.

Mārtins uzsvēra, ka uzlidojumu pārtraukšana Ziemeļvietnamai ir tikai militāra līdzsvara viena puse, kuŗai jārod izlīdzinājums. Viņš atkārtoja četru punktu plānu, kuŗu izteica jau aprīlī, kā progresīvu atgriešanos pie 1954. gada pamiera kārtošanas.

Skolotāja Marija Lesniece, kas dzimusi Madonas apriņķa Patkuļes pagastā, apmeklējusi Sarkaņu pagasta un Lisaskalna draudzes skolu, bet 1913. gadā beigusi Rīgas sieviešu ģimnaziju, iegūstot mājskolotājas tiesības. Viņa apmeklējusi arī Dubura drāmatiskos kursus, lai nostiprinātu un paplašinātu zināšanas latviešu valodā pie rakstnieka A. Saulieša. Darbojusies par skolotāju Ķemeru - Alsviķu pamatskolā, Ļaudonā un Grašu pagastā, bet visilgāk Rugāju pamatskolā — turpat 25 gadus. Arī pēckaŗa gados Vācijā viņa pulcināja apsevi bērnus, lai mācītu latviskās zināšanas, sevišķi Valkas nometnē pie Nirnbergas. Iecelojusi ASV M. Lesniece atkal uzsāka skolotājas darbu, mācot bērnus gan latviešu skolā, gan Vienības draudzes skolā, turpinot šo darbu vēl tagad..

V. Z.

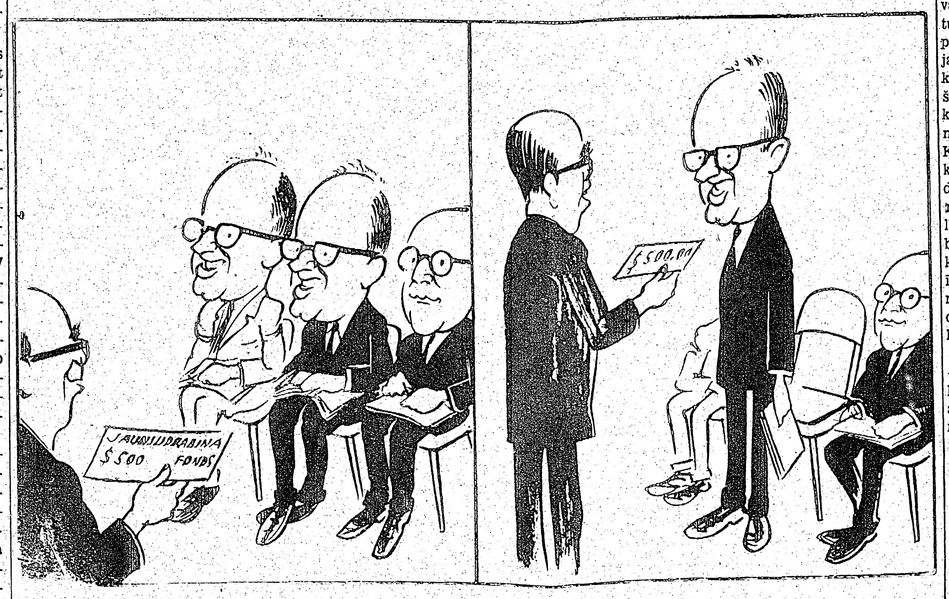

Bez Jāņa Jaunsudrabiņa balvas šāgada laureāta Andreja Irbes rakstītā vārda cienītājiem labi pazīstami arī spalvaskāta bruņinieki Gunārs Irbe un Viktors Irbe.

Balvas pasniedzējs: „Lūdzu isto Andreju Irbi pieceltīes!"

Ed. Kelša karikatūra

AKTUĀLAIS KATRADŪ

☆ Līdzīgi E. Kieranam un K. Vāgneram, arī Kvebekas liberāļu partijas līderis Žans Lesāžs paziņojis, ka atsacīsies no partijas vadītāja posteņa, ja tā nobalsotu par Kvebekas separāciju, jo pretējā gadījumā būtu vainojams Kvebekas labāko politisko kultūrālo un saimniecisko interešu nodevībā. Kierāns norādīja, ka, pretēji Kvebekas finanču ministra Dozuā apgalvojumam, Kvebekas separātisti jau panākuši, ka kapitāla ieguldītāji pēdējās nedēļās sākuši savus rūpnieciskos pasākumos ieguldītos līdzekļus atvilkt, minot arī grūtības, kas radušās Čērčila ūdenskrituma projektam. Ja Kvebeka īstenotu savus separēšanās plānus, tā pirmos piecus gadus zaudētu 1,1 bilj. dolaru valsts ienākumu un kļūtu nabadzīga.

☆ Interesanta izmeklēšanu ņule notikusi Toronto Sv. Mateja anglikāņu baznīcā. Pirms pāris mēnešiem šīs baznīcas mītnē mirusi 18 gadīgā Katrīna Globe apstākļos, kas izraisījuši sensāciju. Nāvi atklājumu — draudzē pastāvējis „sātana izdzīšanas" kults... K. Globe mirusi no smadzeņu iekaisuma, kas radies ilgstošas nedziedinātas auss infekcijas rezultātā. Lieciniekiem izmeklēšanā izteikušies, ka baznīcas kanoniķis M. Smits vadījis velna izdzīšanas rituālus ar īpašu lūgšanu, pēris nelaimīgo meiteni un negādājis par ārstu, jo ticējis, ka slimības nāk „no jaunā", kas jāizdzen no ķermeņa ar speciālu rituālu. K. Globu pēruši arī kanoniķa sieva, viņas brālis, Toronto universitātes teoloģijas students, un līgavainis. Sv. Mateja anglikāņu draudzē esot ap 70 personu grupa, kas tic šādām viduslaiku izdarībām. Grupas vadītāja Mardžorija Rodžera aizvien pateikusi kanoniķim Smitam un citiem, kas jādara, lai atbrīvotos no „velna". Šajās izdarībās piedalījies arī garīdznieks Tisdels.

PELNĪT NAUDU

Neparasta iespējamība pilnam vai daļējam darba laikam.

Ļoti patīkams darbs, tikai vakaros un nedēļas nogalēs.

Laba vidusmēra izpelņa. Automašīna nepieciešama.

Lūdzu zvanīt Toronto 487 - 5435